

TRANSCRIPT VAN DE STATENCOMMISSIE BESTUUR, ECONOMIE EN CULTUUR & ERFGOED VAN PROVINCIALE STATEN UTRECHT

17 september 2025

Voorzitters: Lyke Veen, Erwin Virginia

Vanuit GS aanwezig: Hans Oosters, André van Schie, Mirjam Sterk, Rob van Muilekom, Has Bakker

Woordvoerders: Imraan el Hamdaoui (GroenLinks), Julia Matser (GroenLinks), Erwin Virginia (GroenLinks), Marjolein van Elteren (GroenLinks), Marieke Lejeune-Koster (PvdA), Noortje Flink (PvdA), Anjo Travaille (PvdD), Olivia Buttermann (PvdD), Jan Breur (SP), Wilma de Boer-Leijnsma (PvdA), Amos de Jong (Volt), Anneloes Blekxtoon (Volt), Evert Manders (D66), Marianne de Widt (D66), Philip Overkleeft (D66), Marcel Harinck (D66), Fred van der Star (PVV), Simone Kennedy-Doornbos (ChristenUnie), Henriëtte Rikkoert (ChristenUnie), Siewerd de Jong (ChristenUnie), Erwin Kamp (D66), Ans Oude Luttikhuis (BBB), Monique van den Broek (BBB), Kees van Vuuren (BBB), Bert Boerland (BBB), Jeroen Vogel (BBB), Jantine Zagt-Lokhorst (BBB), Wouter Limmen (Volt), Rody van der Pouw-Kraan (CDA), Martijn Koren (CDA), Vincent Jansen (VVD), Dimitri Gilissen (VVD), Ronnie Hossain (VVD), Juliëtte van Gilse (VVD), Sjors Nagtegaal (UtrechtNu!), Mieke Hoek (50PLUS), Bertrick van den Dikkenberg (SGP), Jan-Hendrik van der Linden (SGP), Annemarie van der Kolk (FVD), Frank van Breukelen (FVD), Els Kooij (ChristenUnie), Ronald Franken (GroenLinks)

Van ambtelijke zijde aanwezig: Berbel Ferwerda (Statenadviseur), Rick van Paridon (Commissiesecretaris)

1. Opening

De voorzitter: Dames en heren, ik verzoek u allen om uw plek in te nemen, college, zowel als commissieleden. Dan gaan we beginnen met deze BEC-vergadering. Van harte welkom aan iedereen hier in de Statenzaal. Commissieleden, collegeleden, via Teams, livestream en de mensen natuurlijk op de publieke tribune, van harte welkom allemaal. We hebben vandaag weer een bijzondere BEC, een dubbele BEC, een back to BEC. Deze commissie bestaat uit twee delen. Het eerste deel is integraal, waarbij we de Najaarsrapportage zullen behandelen, en het tweede deel zal een reguliere BEC-vergadering betreffen.

Het eerste deel, niet zijnde alleen integraal, maar het eerste deel tot de dinerpauze, zo rond een uur of zes zal door mij worden voorgezeten. Na de dinerpauze, zo vanaf een uur of zeven grofweg, zal door de heer Virginia worden voorgezeten. Per agenda, per deel staat er vier uur gepland. Ik zal ook proberen te sturen om binnen deze vier uur te blijven. We gaan niet pauzeren tussendoor, anders dan gewoon reguliere schorsingen, als we overgaan van BEC integraal naar de gewone BEC.

Voor beide delen wordt gewerkt met een aparte spreektijd. Voor het integrale deel hebben we tien en een halve minuut voor de commissie en vijfendertig minuten voor het college. Voor de reguliere BEC hebben we negen minuten voor de commissie en dertig minuten voor het college. Goed om even te onthouden, is dat de spreektijd - zodra we klaar zijn met de Najaarsrapportage, dan gaan we over op de spreektijd voor de reguliere BEC. Dat betekent dus dat u hem niet - De overige spreektijd niet meeneemt naar het tweede deel van deze vergadering.

Dan eventjes wat praktische puntjes. De - Ik - De naambordjes werken niet. Nu zijn we inmiddels tweeënhalve jaar verder en denk ik dat ik iedereen ken, maar stopt u vooral ook even uw pasje in het apparaat, want ik heb hier wel zicht op alle namen en zo worden ook de spreektijden bijgehouden. Ik zag net dat nog niet iedereen zijn pasje erin had gedaan. Dus ik dacht, ik meld het nog even.

Omdat het een integrale vergadering betreft, is het toegestaan om met meer fractieleden in de ring te zitten. Ik handhaaf daarbij de regel dat elke fractie met minimaal twee in de ring moet kunnen zitten en zodra dat niet het geval zou zijn, de fracties die met meer leden dan twee in de ring zitten als eerste iemand hun zetel af zullen moeten laten staan. Dus dat is eventjes voor de praktische kant.

Dan wil ik toch nog eventjes een kleine opmerking maken. Ik kreeg van meer dan één Statenlid, of commissielid, moet ik zeggen, een berichtje met de vraag over de blokkenindeling. Nu wil ik u erop wijzen dat we in het presidiumbesluit

van 29 januari hebben aangegeven dat we de blokkenindeling enkel hanteren voor de kadernota en de begroting. Het is dus nooit aan de orde geweest dat dat voor een andere begroting- Voor een ander P&C-stuk is geweest. Maar we hebben in de laatste presidiumvergadering juist weer besloten om deze blokkenindeling af te schaffen. Dus als u de presidiumstukken leest, dan hoeft u mij niet meer te appen. Dat wilde ik toch nog even meegeven.

We gaan- We hebben best wel heel erg veel agendapunten vandaag op de rol staan. Dus houdt uw bijdrage kort en bondig. Zoals u van mij gewend bent, zal ik technische vragen niet laten beantwoorden door het college. Dan wil ik u er nog even op melden- Op wijzen dat bij de vorige BEC integraal, dat was de kadernota, daar hebben we best wel een uitdaging gehad qua tijd, en we hebben- De griffier en ik hebben daar op terug gereflekteerd en zijn tot de conclusie gekomen dat het overgrote deel van de tijd die we eigenlijk kwijtraakten, zat in de interrupties. Dat had vooral te maken met de uitvoerige interrupties. Dus weet dat ik in deze vergadering en ook vanaf nu zal gaan sturen op het aantal interrupties. Dat is het enige instrument dat ik als voorzitter heb. U mag er maximaal drie per debetvraag, zoals in het reglement van orde staat. Dat is dan ook maximaal. Ik kan dus korten op die interrupties. Dat is het enige instrument wat ik heb. Ik vraag dus ook uw begrip daarvoor, met dan mijn belofte dat ik dat alleen zal doen als het ook daadwerkelijk erop wijst dat we gaan- Dat het gaat knellen in de tijd. Dus dat wilde ik in ieder geval aan u meegeven naar aanleiding van de behandeling van de kadernota en ook met het oog op de volgende behandeling van de begroting.

Dan, we hebben vanavond tot 23.00 uur de tijd. Ik hoop voor u van harte dat dat iets minder lang zal duren, en ik denk dat dat kan met deze agenda, dus ik doe een beroep op uw kortheid en bondigheid. Ik heb geloot, zoals u van mij gewend bent. Vandaag mag de BBB beginnen. Daarna werken we op alfabetische volgorde.

2. Vaststellen agenda

De voorzitter: Dan ga ik nu de agenda vaststellen. Dat doe ik voor beide delen van de vergaderingen. Daar zijn- Heb ik geen opmerkingen van tevoren over ontvangen, dus die ga ik bij deze vaststellen.

3. SV Najaarsrapportage 2025

De voorzitter: Dat brengt ons bij het eerste inhoudelijke onderdeel. Dat is de Najaarsrapportage van 2025. Bij het stuk heeft u ook het advies van de auditcommissie gevonden. Ik hoop dat u dat natuurlijk allen goed gelezen heeft en tot u heeft genomen. Dan gaan we over naar de behandeling van de eerste termijn en dan begin ik bij de BBB. Mevrouw Oude Luttikhuis, gaat uw gang.

Ans Oude Luttikhuis: Dank u wel, voorzitter. Allereerst veel dank voor de heldere weergave in de rapportage. Ik zal even kort en bondig zijn. Het advies van de auditcommissie wordt door de BBB volledig ondersteund. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar het CDA. De heer Koren.

Martijn Koren: Op dit moment geen inbreng.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de ChristenUnie. Mevrouw Rikkoert.

Henriëtte Rikkoert: Bedankt, voorzitter. Allereerst start ik met drie wat meer inhoudelijke punten en zal mijn collega Kennedy het zo meteen overnemen. Drie opvallendheden eigenlijk in de Najaarsrapportage wat ons betreft. Tot nu toe worden de doelen rondom de realisatie van bossen helaas niet gehaald, maar tot nu toe werd dat budget niet bijgesteld. Nu wel. Het gaat naar de bestemmingsreserve Bosbeleid. We hopen dat in 2026 dan ook weer meer gerealiseerd gaat worden.

Er wordt wel een inhoudelijke onderbouwing gegeven bij de technische vragen, maar al met al toont het geheel heel weinig ambitie. Hoe voorkomen we dat dit volgend jaar weer gebeurt? Daarnaast voldoet het niet aan de wet Wijntjes, waarbij het eigenlijk terug zou moeten vallen in de algemene middelen. Dus daarop graag een reflectie van het college.

De subsidieregeling voor zon op dak is goed gebruikt en het budget is overschreden. De regeling is stopgezet en er wordt een evaluatie uitgevoerd. Wij zijn blij dat de regeling goed benut wordt voor zon op dak, zeker als het voor eigen gebruik is en voor opslag via een batterij. In hoeverre is het de intentie van de gedeputeerden om deze regeling toch voort te zetten?

Verder lezen we dat er minder middelen nodig zijn voor grootschalige isolatieprojecten en dat dit wordt ingezet voor de eerder genoemde overbesteding. De ChristenUnie wil graag dat deze budgetten wél ten gunste komen aan isoleren. Waar ziet de gedeputeerde nog kansen om isolatie te stimuleren?

De voorzitter: Voordat we overgaan naar mevrouw Kennedy-Doornbos, zie ik een interruptie van de heer De Jong. Gaat uw gang.

Amos de Jong: Dank, voorzitter. Heel kort. Ik hoor de ChristenUnie zorgen uiten over middelen voor ons bosbeleid en dat deelt Volt helemaal. De vraag is- Ik hoor ook verwijzing naar de wet van Wijntjes. Zo hebben we dat met elkaar afgesproken. Maar is het voorstel van de ChristenUnie dan om de middelen weg te halen bij bos? Of is de ChristenUnie wel eens dat we het voor 2026 reserveren?

De voorzitter: Mevrouw Rikkoert.

Henriëtte Rikkoert: Bedankt voor de vraag. Volgens mij benoem je- Wordt net het spanningsveld benoemd. We willen heel graag dat er meer bossen worden gerealiseerd. Maar aan de andere kant zitten we wel met afspraken rondom wet Wijntjes. Daarom zijn we benieuwd hoe het college deze afweging heeft gemaakt. Vooralsnog hangen wij hier geen consequenties aan.

De voorzitter: Mevrouw Kennedy-Doornbos.

Simone Kennedy-Doornbos: Dank u wel, voorzitter. Complimenten voor deze Najaarsrapportage. Het is fijn om op deze manier inderdaad volgens de voorstellen van de commissie Jansen de bijstelling in het beleid en daarvan ook de budgettaire consequenties zo helder uiteengezet krijgen. Dan, ik heb alleen maar één opmerking, naast de complimenten over deze Najaarsrapportage, en dat is dat bij de zero-emissiebusen wordt gezegd, we hoeven geen garantstelling meer af te geven, maar we hebben voldaan met het verstrekken van een aantal waarborgen aan de financier. Waarborgen of garantstellingen, daar zit natuurlijk wel een klein verschil tussen, maar niet zo'n heel groot verschil, dus dat is nog wel dat je denkt, wat betekent dat dan precies? Maar goed. Wat is het verschil?

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar D66, mevrouw De Widt.

Marianne de Widt: Dank u wel, voorzitter. Ik wil twee dingen zeggen over de Najaarsrapportage. Om te beginnen over de rapportage zelf. Mijn fractie dankt het college voor deze overzichtelijke goede rapportage. Zoals net ook al werd opgemerkt, de toelichting met de afwijkingen bij de oranje en rode signalen, die werkt heel goed. Het wordt voor ons als Statenleden naar ons idee een heel stuk overzichtelijker. Het zou mooi zijn als we met het eindresultaat nog wat dichterbij de nul komen, want er is natuurlijk nu weer een positief eindsaldo inzicht. Ik heb daar geen vraag over en ik begrijp ook hoe ingewikkeld dat is.

Mijn tweede punt, dat is een inhoudelijk punt, dat gaat over de openeinderegeling voor het faunabeheer. Daar moet opnieuw negen ton bij. Het wordt maar duurder en duurder en er is geen reden om aan te nemen dat het gaat veranderen. Wij vinden dat niet wenselijk en wij denken dat de gedeputeerde dat met ons eens is. Hoe kijkt de gedeputeerde hiernaar? Wordt het niet eens tijd om het vanuit IPO-verband op een totaal andere systematiek te gooien, of gebeurt dat misschien al? Dat was het. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar Forum voor Democratie, de heer Van Breukelen.

Frank van Breukelen: Dank u wel, voorzitter. Wij zullen dit stuk programmatisch behandelen, dus programma 1 tot en met 10. Als eerste programma 1, ruimtelijke ontwikkeling. Bolletjes zijn op groen, geen grote opmerkingen betreffende de uitvoering van het beleid. Programma 2, landelijk gebied. De mogelijkheden rond de PAS-melders zijn door gerechtelijke uitspraken weer verder beperkt. De faunaschade loopt jaarlijks op, onder andere door toedoen van ganzen- en wolffbeleid. Dat is op zijn zachtst gezegd weinig succesvol geweest. Maar vooral de uitvoering van het exotenbeleid maakt FVD zich zorgen over, juist omdat het tegengaan van invasieve exoten een voortvarende aanpak vraagt. De problemen worden namelijk alleen maar groter wanneer men niet op tijd ingrijpt. Populaties vermeerderen zich en wat vandaag een relatief klein probleem is, is morgen een gigantische plaag. Dan vraag ik ook aan GS, wat zijn de plannen om projecten voor bestrijding van invasieve exoten een impuls te geven? Zien zij hier ook mede de noodzaak van?

Zoals ook eerder gesteld, loopt ook de faunaschade op. Dit is wat ons betreft ook wel een logisch gevolg van het huidige beleid van de provincie, waarin sommige plaagsoorten simpelweg beschermd worden. De provincie is op dit

gebied helaas ook meer een uitvoeringsorganisatie dan een onafhankelijk bestuursorgaan geworden. Dit is een slechte ontwikkeling. We roepen GS om dit vanuit alle bestuurslagen gezamenlijk te bevechten.

Waar we wel licht tevreden over zijn, is de inzet om PAS-melders te legaliseren. Dit kost nog veel inzet, maar de welwillendheid van GS om hiermee aan de slag te gaan, is fijn om te horen. Dan komen we bij punt 3 aan, bodem, water en milieu, een belangrijk onderdeel van onze provinciale bevoegdheden. We tellen hier ook voornamelijk groene bolletjes, behalve aan de budgetkant. Toch zien wij hier niet grote reden tot zorgen. De uitleg en beoogde aanpak vanuit GS is wat Forum Voor Democratie betreft voldoende. Dan zal ik voor de overige programma's het stokje overdragen aan mevrouw Van der Kolk naast mij.

Annemarie van der Kolk: Dank u wel, voorzitter. In algemene zin inderdaad een mooi document. Wel hadden wij nog de vraag, er wordt nu een mooie toelichting gegeven bij oranje en rode bolletjes, en ik ben even benieuwd of GS het ook nog interessant zou vinden om de bolletjes die groen zijn, om daar een wat nadere analyse op te doen van, wat maakt dat die allemaal wel groen zijn en kunnen we daar nog iets van leren voor de oranje en rode bolletjes? Dus dat als eerste.

Dan programma 4, klimaat en energietransitie. Forum Voor Democratie is daar helder over natuurlijk. Wat ons betreft, gaat het programma naar nul voor alle niet-noodzakelijke maatregelen. Dus met uitzondering van bijvoorbeeld klimaatadaptatie. Het plaatje bij dat programma ziet er ook duidelijk minder goed uit dan bij de andere programma's. Met name netcongestie valt ons daarbij op en is interessant. Hoewel de provincie nog steeds zo veel mogelijk stuurt op de onnodige energietransitie, zit het stroomnet simpelweg vol. Ook recente nieuwsberichten van 29 augustus spreken dan boekdelen met het feit dat Utrecht weer gas gaat gebruiken vanwege het voor de stroomnet. Wat ons wat, is dat meer dan prima, maar het spreekt wel tot de vreemde gang van zaken wat betreft het huidige beleid. Het is ook nog eens een tijdelijk lapmiddel. Het betekent ook niet dat bedrijven die op een wachtlijst staan om aangesloten te worden eerder aan de beurt zijn bijvoorbeeld.

Even kijken. Er werd net al opgenoemd dat inderdaad de zon op dak, dat daar de- Een overbesteding plaatsvindt. Daar is ook van aangegeven in antwoord op technische vragen dat dat ook het geval is omdat batterijen hier en daar ook netcongestie juist kunnen versterken. Dus wat ons betreft, stop gewoon met dat beleid. Programma 5, bereikbaarheid publieke mobiliteit. Wij vonden het fijn om te lezen dat het vervoersplan door beide vervoerders weer volledig wordt gereden, dat de ongeplande rituitval afneemt en ook de reizigersaantallen herstellen. We hebben wel wat zorgen over de definitie van de provincie voor het begrip publieke mobiliteit, want deelvervoer wordt daar ook onder gerekend. Wij delen de gedachte dat publieke mobiliteit tot doel heeft de bereikbaarheid van deur tot deur te verbeteren, maar deelvervoer is niet voor iedereen een goed alternatief of een goed toegankelijk middel, dus we moeten niet een vals idee van goede bereikbaarheid creëren door dat mee te rekenen. We houden dat in de gaten. Daarnaast willen we nog graag opmerken dat ook de kleine kernen echt niet vergeten moeten worden, dus dat het ov ook daar echt goed moet blijven.

Cultuur, erfgoed, recreatie en toerisme, we maken een sprongetje naar programma 8. Daar wordt onder andere het beleidsprogramma Recreatie, Toerisme, Sport en Beweging genoemd. Belangrijk, waar ook bij de laatste Praten met de Staten een insprekerster over was, mevrouw Korlaar van de HISWA-RECRON, de ondernemersorganisatie voor jacht. Jachtbouw? Watersport en recreatie in ieder geval. Ik denk dat mijn blaadje niet helemaal correct is. Maar haar oproep was wel heel duidelijk, zie ondernemers als volwaardig belanghebbenden in het provinciaal beleid. Dat is een belangrijk punt. GS stelt in het document van de Najaarsrapportage dat de provincie qua bezoekerseconomie mooi in het groen zit, maar door wie komt dat eigenlijk?

Wij onderstreepten al eerder het belang van ondernemers met de motie A25-15 bij het Statenvoorstel Regionale innovatiekracht. Dat amendement kunnen we eigenlijk wel bij elk Statenvoorstel en ook bij dit Statenvoorstel indienen. De toevoeging was namelijk in het kort, ondernemers spelen een cruciale rol in onze samenleving en hun inzet en financiële bijdrage zorgen ervoor dat de gemeenschap kan blijven functioneren en groeien. Dat gaat dus voor vrijwel alles op. We komen daar vanavond bij de reguliere vergadering nog verder op terug.

Programma 10, bestuur. Daar vonden wij vooral positief opvallen het Mediafonds dat sinds maart 2023 bestaat, met een jaarlijkse bijdrage van 300.000 euro. Het fonds en ook haar bestuur benadrukken het belang van politiek onafhankelijke journalistiek. Wanneer wij kijken naar de opzet van het fonds, de producties en de uitingen van het bestuur, dan is dat ook daadwerkelijk het geval. Zeer belangrijk, zoals ook landelijk de rectificatie van het NOS-journaal deze week liet zien. Het is belangrijk volledige context te geven.

We willen graag één productie van het Mediafonds nog uitlichten, namelijk de Rhenense Raaf. Die maakt gemeentelijke besluitvorming inzichtelijk voor haar inwoners. Wij roepen het college dan ook op om die projecten actief te blijven ondersteunen en waar mogelijk ook het bereik te vergroten en waar mogelijk graag een reactie op de status van het onderzoek dat loopt naar het Mediafonds. In de Statenbrief van 24 september 2024 is aangegeven dat er dus een onderzoek wordt gedaan in 2025 en dat er dan een voorstel komt. Ik vroeg me af of we daar vast een inkijkje in konden krijgen en of er ideeën zijn om dat fonds verder te stimuleren.

Elf, onderwerpen hadden we het over, over het- Daar gaan we ook vanavond nog verder over in, wanneer we de Statenbrief van personeel en kosten bespreken. Daar hebben we vooral ook de vraag over de kosten van inhuur en of dat daadwerkelijk efficiënt werkt. Tot zover. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar GroenLinks. De heer El Hamdaoui, gaat uw gang.

Imraan el Hamdaoui: Dank u wel, voorzitter. We hebben niet echt inbreng. Wil wel complimenten geven voor dit Najaarsrapportage. We sluiten ons ook aan u over het faunaschadepunt van D66. We horen ook graag van de gedeputeerden hoe dat zit. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de Partij van de Arbeid. Mevrouw Lejeune.

Marieke Lejeune-Koster: Dank u wel. Hartelijk dank voor deze Najaarsrapportage. Bedankt ook voor het beantwoorden van alle vragen. Ook wij zijn heel positief, net als de auditcommissie. De rapportage voldoet aan verwachtingen, is goed leesbaar, integraal en volledig. Als de belangrijkste aanbevelingen zijn dat je je toelichtingen meer uniform kan maken en om alert te zijn op het gebruik van afkortingen en jargon, dan heb je het zo gek nog niet gedaan. We hebben vooral een aantal vragen en opmerkingen over programma's 2 en 3 en ik geef daarvoor graag het woord aan Wilma de Boer.

Wilma de Boer-Leijnsma: Met de permissie van de voorzitter natuurlijk. Dank u wel. Inderdaad bedankt voor het beantwoorden van technische vragen. Dat geeft al veel meer duidelijkheid. Toch zijn onze zorgen nog niet geheel weggenomen. Wat betreft programma 2, het landelijk gebied, hier zijn de opgaven groot en de stappen die het Rijk dient te zetten zo'n beetje nihil. Wat de Partij van de Arbeid betreft, des te belangrijker om in onze provincie koersvast te blijven.

De voorzitter: Mevrouw De Boer, u krijgt een interruptie van de heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, niet bij mevrouw De Boer trouwens, maar bij mevrouw Lejeune. Zij zei in haar bijdrage dat de PvdA-fractie positief was net zoals de auditcommissie, maar de auditcommissie had ook wel een paar harde noten te kraken, dus- De BBB verwees daar ook al naar. Dat gaat dan bijvoorbeeld over de leesbaarheid en de vergelijkbaarheid ook voor met name het stoplichtmodel. Ik vroeg me af of de PvdA-fractie die kritische noten ook wel ondersteunt. Ik zal er zo in mijn eigen bijdrage ook iets over zeggen.

De voorzitter: Mevrouw Lejeune.

Marieke Lejeune-Koster: Zeker ondersteunen wij het advies en wat de auditcommissie op heeft te merken. Toch zie ik dat niet zo heel negatief. Er is natuurlijk altijd wel wat kritisch aan te merken en het is nooit helemaal perfect. Ik zie vooral dat de aanbevelingen en de opmerkingen, die overigens allemaal heel terecht zijn, dat die eigenlijk niet op de grote lijnen voor ons hele belangrijke zaken zitten. Dus ik zie dat anders.

De voorzitter: De heer Gilissen, een reactie.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, ook weer niet helemaal eens met de Partij van de Arbeid op dit punt, want de auditcommissie bestaat natuurlijk uit collega's die door de ogen van Statenleden, maar denk ik uiteindelijk ook allemaal voor al die Utrechters die kijken ook hoe wij als provincie meer dan een half miljard euro elk jaar uitgeven, toch kijken naar doelmatig de effectiviteit. Volgens mij, zo'n document als de Najaarsrapportage waarin je ook rapporteert over, hoe staan we ervoor, doen we het goed, doen we de goede dingen, zeker ook in het licht van financieel zwaar weer, ik zal daar ook straks iets over zeggen, dan denk ik toch dat het verstandig is dat we die aanbeveling van de auditcommissie gewoon heel serieus nemen en dus ook onverkort als Staten collectief zeggen van, college, pak dat op. Ik merk diezelfde passie en bevoegenheid nog niet bij de Partij van de Arbeid.

De voorzitter: Dank u wel. Interruptie mag de volgende keer iets korter. Nog korter. Dat kun je. Mevrouw Lejeune, wilde u daar nog op reageren of gaan we door naar mevrouw De Boer?

Marieke Lejeune-Koster: Ik kan alleen maar bevestigen dat wij die aanbevelingen zeer serieus nemen.

De voorzitter: U vervolgt.

Wilma de Boer-Leijnsma: Dan ben ik natuurlijk wel ruw verstoord in mijn samenhangende bijdrage, dus ik ga nog even één stapje terug. Ik vertelde dat de stappen die wij in het landelijk gebied dienen te zetten groot zijn en dat de stappen die het Rijk daarin zet zo'n beetje nihil zijn en wat daarom des te belangrijker is dat wij in onze provincie koersvast blijven. Onze gebiedsgerichte aanpak in overleg met alle betrokken partijen vormt daarvoor de basis. We moeten ervoor zorgen dat de financiering daarvan niet in gevaar komt. Ik lees uit de antwoorden dat dit onvoldoende is gegarandeerd. Klopt dat? Wat- Zo ja, wat gaan we hieraan doen?

De kosten voor het faunabeheer, al door meerdere partijen genoemd, rijzen de pan uit. Is GS voornemens eventueel aanvullende maatregelen te treffen om deze kosten beheersbaar te houden? ik lees dat dit op lange termijn mogelijk wordt, maar waarom zouden we dat dan niet eerder doen?

Dat de aanpak PAS-melders is getemporiseerd, is om veel redenen verdrietig. De oorzaak hiervan ligt alweer bij het ontbreken van optreden vanuit het Rijk, maar triest blijft het. Ik lees, en daar ga ik ook van uit, dat wij in de provincie Utrecht er alles aan doen wat in ons vermogen ligt om de PAS-melders te helpen.

De voorzitter: U krijgt een interruptie van mevrouw Butterman. Gaat uw gang.

Olivia Butterman: Dank u wel, voorzitter. Vraag aan de collega's van de PvdA. Als u het heeft over het stijgen van de kosten voor de openeinderegeling voor faunaschadevergoedingen, zullen we maar zeggen, waar denkt u zelf aan als het op korte termijn zou moeten gebeuren?

De voorzitter: Mevrouw De Boer.

Wilma de Boer-Leijnsma: Dat zijn dan vooral preventieve maatregelen die je zou kunnen treffen en bijvoorbeeld ook wat in onze buurlanden gebeurt wat betreft de wolvenschade, dat dan de verplichting is dat je eerst hekken plaatst, dat je anders niet in aanmerking kan komen voor een schade. Wat ganzenschade, wat eigenlijk de grootste post is, betreft, moet je je dan richten op preventieve schades verjagen of andersoortige maatregelen. Dat zijn dingen waar wij aan denken als voorwaarde voor het indienen van schade.

De voorzitter: U vervolgt.

Wilma de Boer-Leijnsma: U vervolgt? Dan ben ik bij programma 3, want de aanpak PAS-melders hadden we het al even over gehad. Ik heb allemaal blauwe lampjes in mijn beeld, maar dat maakt niet uit, denk ik. Ik denk dat ik stiekem nu live op NOS ben of zo. De KRW, Kaderrichtlijn Water, doelen in 2027 worden hoogstwaarschijnlijk niet gehaald. Er dreigt een drinkwatertekort en circulaire systemen of grijswatercycli zoals- Is ons vorige week heel goed uitgelegd via de informatiesessie, blijken lang niet zo eenvoudig aan te leggen als het klinkt. Alle reden om ervoor te zorgen dat er voldoende budget en ambtelijke capaciteit is om het waterprobleem op te lossen. Vervuiling van water bij de bron aanpakken en doen wat we kunnen, ook op provinciaal niveau. Afwachten wat het Rijk doet, is geen succesvolle optie gebleken, ook hier niet. Wat de Partij van de Arbeid betreft, mag er veel meer gestuurd worden op het verbod van gebruik van pesticiden, PFAS et cetera. Ik ben benieuwd wat de andere fracties daarvan vinden. Tot slot, heel goed dat er een drinkwaterraad komt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de Partij voor de Dieren. Mevrouw Butterman, gaat uw gang.

Olivia Butterman: Dank u wel, voorzitter. Hoe worden we een duurzame, gezonde en groene provincie? Op de grootste thema's, namelijk de stikstofaanpak, het bevorderen van biodiversiteit en een goede waterkwaliteit zijn heel veel procesafspraken gemaakt, maar als we het provinciehuis uit zouden lopen, dan is er nog geen verbetering te merken. De gebiedsafspraken, en PvdA verwees er al naar, lijken in een patstelling met een deel van het geld van het Rijk dat niet meer uitgekeerd gaat worden. De biodiversiteit is zich nauwelijks aan het herstellen, ook het water wordt niet vanzelf schoon en ook de bodemdaling stopt niet vanzelf met 36 miljoen meter plastic buis in de grond.

Het is nodig om met echte oplossingen te komen. Minder vee-industrie, minder vee en minder mest. Alleen dan kan de bodem zich herstellen, komt de biodiversiteit terug en hebben we weer gezond water. Het moment is nu voor het college om de komende twee jaren te gebruiken om met echte oplossingen te komen. Zoals gisteren ook aangegeven in de troonrede, het is heel belangrijk dat Nederland van het stikstofsloot gaat, zo zei onze Koning dat. Wederom dagen

we dit college uit om voorloper te zijn. Niet alleen op papier, maar ook daadwerkelijk in de praktijk. Onze vraag aan het college is dan ook, wat gaat er de twee- Komende twee jaar op dit gebied gebeuren en wanneer worden we daarover geïnformeerd?

Onze collega's benoemden het al, de middelen voor bosbeleid die nu naar reserves gaan, dat lijkt ons geen goed idee. Want we lezen wel dat er acties ondernomen gaan worden om meer bekendheid te krijgen voor subsidieregelingen bij doelgroepen, maar volgens ons is er echt een meer proactieve aanpak nodig. Welke extra acties gaan we de komende jaren zien om echt daadwerkelijk meer bos te creëren?

De kosten voor schade aan landbouwgewassen en gehouden hoefdieren is weer omhoog bijgesteld naar 1 miljoen euro. In de afgelopen Statenvergadering werd ons aangeraden om een motie met eisen over- Voor de uitkering van geld voor schade door de wolf voorlopig niet in te dienen. Dus op dit moment worden er geen eisen gesteld aan houders van dieren, terwijl de wolf toch echt al enige tijd in ons land is. We moesten eerst nog het gesprek in IPO afwachten, zo werd ons verteld. Dus levens van schapen worden vergoed, maar ze hoeven niet beschermd te worden tegen de wolf. Cynischer maken we het niet heel vaak mee. Is het college bereid om deze gesprekken met het IPO te bespoedigen?

Verder overwegen we een motie op het gebied van bodemdaling, waarin we GS uitnodigen om tot een andere aanpak te komen, eentje die direct gericht is op peilverhogingen en functieverandering in plaats van dus die 36 miljoen meter plastic buizen in de grond. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de PVV. De heer Van der Star, gaat uw gang.

Fred van der Star: Bedankt, voorzitter. We hebben kennisgenomen van de inhoud, maar we hebben verder geen eigen inbreng hierop. Bedankt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de SGP. De heer Van den Dikkenberg, gaat uw gang.

Bertrick van den Dikkenberg: Voorzitter, dank. Dank aan het college voor deze eerste Najaarsrapportage. Mooi ook om het document te lezen, want het geeft een heldere kijk op de voortgang en is ook volgens mij kort en bondig samengevat weergegeven. Wat wel zo is, is dat niet alle informatie degelijke informatiedichtheid heeft. Dat is nog een puntje waar we wat mee kunnen, dus dat we sneller de informatie lezen die je ook moet lezen dan op een aantal plekken zou nog extra toelichting nodig kunnen zijn.

Bijvoorbeeld, ik geef het maar aan de gedeputeerde mee, de geraamde opbrengsten van de CDOKE, die gaan naar netcongestie. Wij verwachten daar een toegezegd bedrag. In februari hebben we het erover gehad van, hoe zit het eigenlijk met die middelen vanuit de CDOKE en hoe zeker zijn die? Daar kwam toen geen antwoord op. Ze zijn nu nog steeds verwachte middelen. We zijn inmiddels 30/6 gepasseerd en we spreken nu in oktober over die middelen, of in september, en we hebben nog steeds geen zekerheid daarop. Volgens ons is het goed om dan in ieder geval die bedragen ook niet als baten alvast te begroten, want je weet nog niet zeker of dat je ze krijgt. Zeker niet met de huidige lijn vanuit onze Rijksoverheid.

Voorzitter, dan zie je in het geprognostiseerd resultaat veel reserveschuifwerk, ook terugstortingen van overgebleven gelden. Bijvoorbeeld het geld voor het project op landgoed De Boom wordt teruggeschoven naar de reserve Landelijk gebied. Ik weet dat we echt grote natuuropgaven hebben, dat de financierbaarheid daarvan onder druk staat. Daar is me het echt niet om te doen, maar we hebben wel de zuiverheid van de wet Wijntjes in stand te houden, staat in onze eigen Financiële verordening. ChristenUnie gaf het ook al aan en volgens mij is het goed om dat ook na te leven als we met elkaar iets afspreken om te doen, dat we het ook zo doen.

Dan zien we ook dat we afkoersen op een forse onderbesteding die wel gecorrigeerd wordt uiteindelijk in het uiteindelijke beeld, alleen de oorspronkelijke inschatting, en dat heeft weer te maken met de prognosekracht van de provincie, de oorspronkelijke inschatting lijkt dus fors af te wijken van de realisatie. De provincie is geen organisatie waar je stuurt op het resultaat onderaan de streep, maar waar we moeten kunnen beoordelen of datgene wat GS vraagt aan middelen voor de activiteiten die men voorstelt ook reëel is en dat er zicht blijft op doelbereik van de doelen die we met elkaar formuleren. Ik moet zeggen dat de huidige Najaarsrapportage daar wat een diffuus beeld opgeeft.

Dan de faunaschade, die loopt op. Er werd al gevraagd door andere partijen van, wat kunnen we eraan doen? Wordt het niet eens tijd dat we met partijen ook in het veld gaan kijken of we extra maatregelen daarvoor kunnen treffen om in overleg met de mensen buiten meer balans aan te brengen tussen de aanpak buiten en de financiën binnen?

Voorzitter, dan lezen we in bijna iedere rapportage, of het nou een tussenrapportage is of een eindrapportage, de jaarrekening, over de exotenaanpak. En dan, de exoten aanpak, die zien we nu ook weer terug en daar zijn vaak lovende verhalen over dat we het heel goed doen, alleen buiten in de praktijk zie ik gewoon op een heel aantal plekken dat wij op onze eigen gronden bijvoorbeeld de flora niet in controle hebben, dat onze aannemers maaien op gewassen waar niet op gemaaid mag worden vanwege de verspreiding, bijvoorbeeld de Japanse duizendknoop en dat we die niet actief bestrijden en dat die daardoor landgoederen inloopt. Allemaal van dat soort praktische voorbeelden zou ik daar dit keer bij de Najaarsrapportage een punt van willen maken van, volgens mij hebben we zelf op onze eigen gronden daar ook nog een grote verantwoordelijkheid in.

De voorzitter: De heer Van den Dikkenberg, u krijgt een interruptie van mevrouw Van der Kolk.

Bertrick van den Dikkenberg: Ik denk al, wat kijkt u me aan?

De voorzitter: Ik was op zoek naar de punt, maar het duurde even. Ik wilde u uw zin af laten maken. Mevrouw Van der Kolk.

Annemarie van der Kolk: Dank u wel. Ik had nog een vraag over de faunaschade. Want u zegt, denk ik ook wel terecht, dat die kosten steeds verder oplopen en dat daar eens over nagedacht moet worden. Ik vermoed zomaar dat de SGP daar een andere gedachte over heeft dan bijvoorbeeld de Partij van de Arbeid, zoals die zojuist aangeven waar dan de ruimte zit. Heeft de SGP daar ideeën over wat dan te bespreken en wat dan een beter alternatief zou zijn?

De voorzitter: De heer Van den Dikkenberg.

Bertrick van den Dikkenberg: Voorzitter, de Partij van de Arbeid noemde met name verjaagacties. Nou is volgens mij het gebied waar verjaagd wordt vergroot van 3000 hectare naar 7000 of zo, maar blijft de gewasschade ongeveer gelijk. Dat is natuurlijk niet dan een primaire oplossing waar je naar kijkt. Waar we naar moeten hebben en daarom zeg ik ook van, we moeten met de mensen buiten gaan praten van, zijn er intensiveringsmaatregelen mogelijk, bijvoorbeeld ook populatiebeheer, maar ik denk ook aan andere maatregelen, of zijn er dingen die hinderen, maar dat moet vanuit de praktijk komen, kan ik niet voor die mensen verzinnen momenteel.

De voorzitter: U vervolgt.

Bertrick van den Dikkenberg: Voorzitter, dat exotenpuntje had ik gehad. Dat was mijn laatste punt. Ik kijk uit naar de verdere bespreking en de doorontwikkeling van de Najaarsrapportage als geheel en vooral ook de handhaving van de wet Wijntjes, ook richting de jaarrekening. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de SP, de heer Breur.

Jan Breur: Dank u wel, voorzitter. Net als de auditcommissie maakt mijn fractie zich enigszins zorgen over de dreigende onderbestedingen. Een voorbeeld daarvan zijn de geluidsbelaste gevels, waar het budget niet van kan worden weggezet. Dat is ook met name nadelig voor de inwoners die te maken hebben met te veel herrie. We zijn erg benieuwd welke maatregelen GS kan en wil treffen om de voortgang erin te krijgen, ondanks de krapte van de capaciteit, die als oorzaak wordt aangewezen.

Verder over de energietransitie, nog lang niet alle stoplichten staan op groen. Zo zijn er onvoldoende ruimtelijke procedures start om de doelen van 2030 te halen. Windenergie ligt nu eenmaal erg gevoelig bij omwonenden en in hoeverre kan er gecompenseerd worden met zon, is onze vraag. Dan de bereikbaarheid publieke mobiliteit. De eindafrekeningen van 2021 en 2022 veroorzaken een tekort in 2025. We wachten de slotwijziging af.

Bereikbaarheid infrastructuur heb ik geen opmerking over. Cultuur, erfgoed, recreatie en toerisme staan alle seinen op groen en dat is goed. Maar wel de vraag naar aanleiding van de spreker bij Praten met de Staten, in hoeverre wordt toerisme ingebed in de bredere economie? Verder zien we graag een upgrade van de Maarsseveense Plas, maar daarover spreken we later ook nog.

Economie ziet er prima uit. Beleid en budget op orde. De grote vraag is echter, en mijn collega Harris, die inmiddels bezig is met een verhuizing naar een andere provincie, die stelde altijd de vraag, wat merkt de hardwerkende

Utrechter hiervan?

Dan overhead. Er staan een aantal rode stoplichten in de kolom Budget. Ergo formatie en budget moeten meer op één lijn worden gebracht. Gaan we de formatie aanpassen aan het budget of het budget aan de formatie, is de vraag. Dat is mijn inbreng voor dit moment. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar- Nog- Zag ik een interruptie. De heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, toch een interruptie. Want de heer Breur stelt een retorische vraag. Ik ben toch benieuwd naar het antwoord daarop van de SP-fractie als het gaat over formatie en budget. Want ik ben bang, voorzitter, zeg ik er dan even bij, dat de heer Breur het budget wil aanpassen aan de formatie in plaats van andersom heer Breur.

De voorzitter: De heer Breur.

Jan Breur: Dan kan ik de heer Gilissen deels geruststellen. Waar was de heer Gilissen bang voor?

De voorzitter: De heer Gilissen, u herhaalt uw zorg.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, ik ben bang dat de heer Breur meer geld wil steken in de formatie, in plaats van dat we kritisch kijken naar ons takenpakket en wat daarbij hoort.

De voorzitter: De heer Breur.

Jan Breur: Dan heb ik hem inderdaad juist. Dan kan ik hem deels geruststellen. Natuurlijk moet je kritisch kijken naar, wat is er nodig om- Aan personeel om onze taken uit te voeren? De volgende stap is, welk prijsplaatje hoort erbij? Dat is een balans zoeken. Eigenlijk is mijn vraag, en misschien heb ik hem niet helder genoeg gesteld richting college, waar ligt volgens het college nu de balans meer? Wat is harder nodig, meer inzet op de formatie met daarbij de vraag, daar hoort meer budget bij, of inzetten op het budget en formatie afstoten? Ik wil graag van het college horen hoe zij dat zien.

De voorzitter: Mevrouw De Boer heeft ook een interruptie nog.

Wilma de Boer-Leijnsma: Naar aanleiding van het gesprek tussen de heer Gilissen en de heer Breur heb ik eigenlijk de vraag of de heer Breur zich realiseert dat, wanneer het budget aan- De formatie wordt aangepast aan het budget, dat het voor de VVD heel vaak betekent, en als het niet zo is, moet u mij maar tegenspreken, dat we dan alleen nog conform de wettelijke taken van de provincie aan de slag gaan en dat juist de sociale dingen er dan als eerste af gaan. Dat zou ik toch heel jammer vinden en ik ben benieuwd of u dat ook jammer zou vinden.

De voorzitter: De heer Breur.

Jan Breur: Dat is zeker. Maar ik heb het ook niet over alleen de wettelijke taken, ik heb het over de taken die wij als provincie op ons nemen. Dat zijn zowel de wettelijke als de bovenwettelijke taken. Wat willen wij doen, is stap één. Vervolgens is stap twee, hoeveel formatie hebben wij daarvoor nodig? Stap drie is, welk budget hoort daarbij?

De voorzitter: Een reactie van de heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, ik gun mevrouw De Boer natuurlijk haar eigen vreemde beelden bij wat de VVD ervan vindt. Ik hoop dat de Partij van de Arbeid in ieder geval wel met mij eens is dat als blijkt dat bepaalde beleidsdoelstellingen onvoldoende resultaat opleveren, dat je niet als een kip zonder kop daar geld in blijft pompen. Dat is volgens mij een uitgangspunt wat beide fracties delen. Dat heeft niks te maken met wettelijke taken versus sociale opvattingen of dat je daar vindt dat je ook als provincie een rol hebt spelen in het- In een goede en leefbare provincie.

De voorzitter: Zo voldoende volgens mij. Mevrouw De Boer.

Wilma de Boer-Leijnsma: Ik ben zeer opgelucht met het antwoord van de heer Gilissen en dat die zo achter onze sociale zaken staat.

De voorzitter: Fijn. Dan was de SP aan het eind gekomen van de bijdrage. Dus dan ga ik naar UtrechtNu!, de heer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Dank, voorzitter. Voor mij weer de eerste keer dat ik na het zomerreces iets mag zeggen, dus het is alweer even een tijdje terug. Ik moet er dan even altijd weer inkomen, maar goed, het moet me vast weer lukken. Ik heb in ieder geval best wel veel spreektijd. Dat was me eigenlijk even ontgaan. Dus ik heb echt een heleboel tijd om natuurlijk allerlei mooie dingen te zeggen. Maar dat ga ik niet doen.

Ik wil me in ieder geval aansluiten bij best wel een groot deel van de bijdrage van Forum Voor Democratie, alleen niet op het vlak van energietransitie. Dat is mij iets te- Heftig, inderdaad, mevrouw Hoek, dank. Inderdaad ook complimenten aan onze auditcommissie die toch ook wel weer hele goede aanbevelingen heeft gedaan. Ik vraag me ook altijd af of meneer Jansen van de VVD het altijd weer fijn vindt dat wij het de commissie Jansen noemen, zodat zijn naam in de eeuwigheid nog gebruikt zal worden.

Voorzitter, UtrechtNu! ziet dat onze provincie de financiën gewoon goed beheerst. Daar zijn we ook wel blij mee, daar zijn we ook wel trots op. We zien ook wel dat de ambities- We krijgen ook zo dadelijk bij de reguliere BEC de midterm over het coalitieakkoord. Daar gaan we het ook over ambities hebben, dat- Maar wel dat die ambities zich opstapelen, dat ook de personeelskosten stijgen, maar ook de uitvoering hapert, zoals ook door andere sprekers is gezegd. Ondertussen blijven ook onze inwoners toch wel wachten op iets tastbaars. Laat mij dan ook als troost een klein gedichtje aan u voorlezen. Men bouwde een brug die nergens heen ging en schreef er rapporten over, tot niemand nog wist waar de overkant lag. Voorzitter, wij blijven als UtrechtNu! pleiten voor een kleine overheid en voor minder bruggen die nergens heen gaan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar Volt. De heer De Jong, gaat uw gang.

Amos de Jong: Dank, voorzitter. Allereerst ook onze dank naar het college en met name ook de ambtelijke organisatie voor dit uitstekende werk. Het is een hele fijne verslaglegging waar wij veel mee konden. Voorzitter, in Europa staan we met zijn allen niet stil. Geopolitieke en economische dreigingen zijn reëel en de noodzaak op concrete en effectieve antwoorden op Europese problemen zoals klimaatverandering, energiearmoede of kwijnende natuur wordt met dag groter. Tegelijkertijd leven we in een tijd waarin Europese keuzes steeds zichtbaarder worden in onze eigen leefomgeving, en ook hier in Utrecht. Van het boerenland tot de binnenstad, van het stroomnet tot de woningbouw, wat we samen in Brussel overeenkomen, raakt de bodem onder onze voeten hier in Utrecht.

We zien Europa ook versnellen. Onze strategische autonomie kan en moet sterker, terwijl de energiezekerheid en maatschappelijke weerbaarheid onder druk staan. Wat is ons antwoord in Utrecht? Met die vraag lezen wij ook de Najaarsrapportage. Wij vragen Gedeputeerde Staten dan ook vanuit het Europese perspectief te reflecteren op deze Najaarsrapportage. Daar waar we wel en geen voortgang boeken, hoe verhoudt dat zich tot de voortgang die we als Europa nu nodig hebben en de keuzes die we in Europa samen maken? Is er reden om bij te schakelen, bijvoorbeeld op het gebied van bodem, water, landelijk gebied, innovatie of mobiliteit? Allemaal onderwerpen waarin binnen Europa hard aan wordt gewerkt. En ook, hoe kijken onze Europese partners naar de voortgang en de effecten van ons beleid tot op heden? We vragen Gedeputeerde Staten om een reflectie, vanuit de post Europa door gedeputeerde Sterk, maar ook vanuit de andere vakdisciplines van collega-gedeputeerde. Een lachje van gedeputeerde. We zijn allemaal aan de beurt. Wat Volt betreft, zeker. Heel goed, heel goed. Dat horen we graag. We zien het tegemoet. Nou gaat mijn computer vreemd doen.

Volt vraagt een hoop, maar- Even kijken, was ik hier? Volt vraagt Gedeputeerde Staten ook te reflecteren op de voortgang met een bestuurlijke duiding. Zijn we interbestuurlijke samenwerking aan het verbeteren? Staan we straks sterk gepositioneerd binnen het nieuwe speelveld van Europese financiering met het nieuwe MFK, een afkorting die wij hier allemaal kennen, het meerjarig financieel kader? Vinden we internationale aansluiting met het profiel Utrecht Heart of health en lukt het om het EU-bewustzijn in alle beleidsdomeinen te verankeren? Dit zijn allemaal ambities uit onze eigen strategie voor Europese samenwerking. Is gedeputeerde dan tevreden en waar liggen onze kansen om mee te gaan maar ook leidend te zijn binnen het speelveld van Europese regio's?

Tot slot, voorzitter, over onze Europese samenwerking vragen wij een duiding van de status van het ingeslagen ontwikkelpad richting een regionaal EU-expertisecentrum in Utrecht. Zijn we tevreden met die voortgang? Indien de voortgang naar wens is, want we lezen groene bolletjes in het verslag, zien we dat dan ook terug in de reflectie van gemeentes en ondernemers in onze regio, maar ook hun behoeftes? Zo ja, zou het een overweging kunnen zijn om het expertisecentrum verder ook als regionaal coördinatiecentrum Europese samenwerking in te kunnen gaan richten?

Ik had één stukje overgeslagen, die pak ik er toch nog even bij, over Europa. Daar blijven we natuurlijk graag over praten. Want we stellen in onze begroting van dit jaar dat we blijven toewerken naar een Europa-bewuste organisatie

en regio en we voeren daarmee onze Europa strategie uit. In de Najaarsrapportage lezen we dat er voortgang is zoals gepland, naast een niet-materiële lastenverzwaring. We gaan er dus van uit dat het aantal verkenningstrajecten voor Europese financiering, een van de doelen, en het aantal aanvragen voor Europese financiering op schema loopt, want de kleur was groen. Maar onze strategie kent dus meerdere onderdelen, waaronder effectieve belangenbehartiging, internationale profilering en een Europa-bewuste organisatie. We vragen ons dus af of we content zijn met die voortgang.

Verder, voorzitter, blijft Volt zich ernstig zorgen maken over de staat en de toekomst van onze natuur in Utrecht. We lezen in de Najaarsrapportage extra kosten voor faunashade, bijna 1 miljoen, oplopende kosten voor natuurbeheer en agrarisch natuurbeheer en budgetten voor functieverandering natuur worden ook bijgesteld. Nu hebben we met zijn allen voor de zomer een motie van zorg voor de natuur aangenomen. Wij zijn hoopvol dat dit signaal stimulerend gaat werken.

We vragen ons nu wel af, doe iets nieuws in de tweede helft van 2025? Doe iets nieuws. Kan GS in het licht van de gerapporteerde voortgang in de eerste helft van dit jaar een doorkijk geven over de tweede helft van dit jaar? Met name voor het inrichten en versterken van kwetsbare natuurwaarden.

Over bodem, voorzitter, lezen we een flinke onderbesteding en Volt is tot op heden niet overtuigd van de aanpak Bodemdaling en Veenweidegebied. De laatste commissiebehandeling LWM maakte zichtbaar dat er een debat leeft in deze Staten. Kan het college aanvullend op hetgeen gerapporteerd in de Najaarsrapportage ons bestuurlijke duiding geven of deze onderbesteding een overweging is om ook naar aanleiding van het debat in LWM bij te schakelen?

Nog een laatste onderwerp, voorzitter, en dat is de infrastructuur Beheer. Misschien niet zo sexy, maar we zien wel een claim van ruim 10 miljoen euro, een overschrijding op onderhoudskosten. Wij vragen ons af hoe dit zich verhoudt tot de noodzaak om onze infrastructuur vooral klimaatadaptief in te richten en zo ook te onderhouden. Gaat klimaat ons straks een volgende niet-geplande rekening presenteren, of is ons onderhoudsprogramma daar goed op toegerust? Kan GS daarop reflecteren?

Daarnaast lezen we ook achteruitgaande inkomsten uit de opcenten, de provinciale wegenbelasting. Zijn de tegenvallers binnen onderhoud wellicht op te vangen door de opcenten volgende keer wat hoger te gaan begroten, zodat we niet onderaan, maar midden in het rijtje van alle andere provincies en de wegenbelasting terechtkomen?

Tot slot, voorzitter, kan ik u melden dat Volt naar aanleiding van het overleg dat mijn collega Anneloes heeft gevoerd in de commissie financiële auditcommissie, dat we die zorgen herkennen rond het voorspellend vermogen van de begroting. Dat was onze inbreng, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de VVD. De heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Dank u wel, voorzitter. Zoals de VVD betaamt, zou ik nog niet te beginnen met een lofzang op de uitkomst van de commissie Janssen. Dat heeft mijn buurman de heer Nagtegaal gedaan, dus dat is niet nodig. Dat is een grapje. Ik wil wel beginnen met de auditcommissie, want de auditcommissie doet opnieuw een paar denk ik belangrijke aanbevelingen, vooral als het gaat over de leesbaarheid van stukken, het gebruik van jargon en ook het gelijksoortige rapporteren over de uitkomsten en de voortgang van beleid. Het klinkt een beetje als een dooddoener, maar het is en blijft belangrijk dat we er aandacht ook voor vragen, dus ik hoor ook graag van de gedeputeerde wat we daarmee gaan doen.

Ik zal een drietal punten beschrijven, voorzitter. Nee, een viertal punten. Ik begin met financiën. Ik zal iets zeggen over het landelijk gebied en tot slot iets over bereikbaarheid en mobiliteit en het provinciaal vastgoed. Laat ik beginnen met financiën. Want het beeld is vergelijkbaar met de uitkomst ook van de Voorjaarsnota, met ook een stevige onderbesteding. We weten allemaal, voorzitter, er is zwaar weer op komst, ook een financiële zin. De septembercirculaire is gister ook verschenen van het Rijk, en dat beeld niet erg florissant. Dus de vraag is ook aan het college, hoe ziet het college ook de verschillende ontwikkelingen en wat gaat gaan we ook doen om te zorgen dat we met deze Najaarsrapportage aan de hand zorgen dat we het- De storm die op komst is, ook goed kunnen doorstaan. Dus gaan we ook daadwerkelijk de bolletjes die rood zijn, gebruiken om ook een goede en volledige afweging, heroverweging eventueel ook te maken.

Want, voorzitter, op een aantal punten moet er nog behoorlijk wat gebeuren. Ik denk in eerste instantie ook over het landelijk gebied, want er is nog steeds een grote onderbesteding, terwijl de opgaven ook voor natuurrealisatie ook

groot is. In het stuk wordt wel genoemd dat de doelen van de NNN in 2027, zoals we vaker hebben aangekaart, naar verwachting niet worden gehaald en ook blijft aangestipt, ook door de ChristenUnie, dat de realisatie van bossen achterblijft. Dus het rijst wel de vraag of die doelen die we hebben gesteld voldoende haalbaar zijn.

Ook hebben we net als Forum Voor Democratie zorgen over de aanpak van de invasieve exoten. Resultaten blijven achter en geld wordt niet besteed. We staan dan ook achter het loslaten van de cofinancieringseis, maar vragen ons af of dit voldoende zal zijn en hebben daarom de vraag aan GS of er andere maatregelen op het oog zijn als het inderdaad niet het geval is.

Op het gebied van bereikbaarheid en mobiliteit zien we dat de overschrijding op het beheer van infrastructuur laten zien dat het verstandig was dat we in de kadernota het besluit hebben genomen om te stoppen met slechts 80 procent te budgetteren. Want goed van- Beheer van onze infrastructuur is en blijft belangrijk en is ook een grote belangrijke taak van de provincie, waar veel bewoners, of ze nou met de fiets, de bus, het openbaar vervoer of met de auto gaan, ook van profiteren. Dat gaat bijvoorbeeld niet alleen om te zorgen dat asfalt een goede conditie is, maar gaat ook over hemelwaterafvoer, wat ook weer bijdraagt aan onze doelstellingen om onze provincie klimaatbestendiger te maken, zeker als het meer gaat regenen in de toekomst.

We voorzien ook wel als VVD, als het dan toch gaat over, welke prioriteit stel je, welke keuzes maak je ook, dat dit een punt is ook in de toekomst waar we voldoende geld voor moeten blijven reserveren en ook geld dat goed besteed is, nu en in de toekomst. Voorzitter, het punt wat ik wilde maken over het provinciaal vastgoed, gaat niet over dit gebouw, want daar gaan we dit najaar het gesprek over voeren.

De voorzitter: U krijgt een interruptie van mevrouw De Widt. Gaat uw gang.

Marianne de Widt: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor meneer Gilissen eigenlijk bij herhaling wat piketpaaltjes uitzetten naar de kadernota 2027. Vindt u dat gepast in dit debat, terwijl we naar dit jaar aan het kijken zijn?

De voorzitter: De heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Ja. Ik vind altijd dat je niet alleen vooruit- Dat je niet alleen terug moet kijken, maar ook vooruit moet kijken. De Najaarsrapportage geeft volgens mij wel een beeld waar we als organisaties staan. Kijk, mevrouw De Widt weet ook dat wij toch met enige vrees kijken naar het debat dat we moeten gaan voeren. In het verleden gebeurde dat vaak vanuit het idee dat er voldoende middelen zijn en dat je dan als Provinciale Staten ook de ruimte hebt om meer te kunnen doen. Nu worden we toch redelijk snel geconfronteerd met de vraag van, hoe gaan we met minder geld ook misschien minder doen of blijven we hetzelfde doen?

Wat ons betreft is die discussie onlosmakelijk verbonden met de effectiviteit van de provinciale inzet en wat we doen als provincie. Dus ik vind eigenlijk antwoord op de vraag wel dat het verstandig is dat je ook bij zo'n Najaarsrapportage kijkt naar wat dat betekent voor de toekomst. Mevrouw De Widt noemt het piketpaaltjes slaan. Ik zou willen kijken wat wij als PS kunnen gebruiken uit deze Najaarsrapportage en de voortgang op verschillende dossiers over de discussies die we in de toekomst gaan voeren met elkaar.

De voorzitter: U vervolgt.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, want ik was bezig om een bruggetje te maken naar het provinciaal vastgoed. Dat was deze keer niet het gebouw waarin we nu verkeren. Daar gaan we een debat over krijgen, ook in het najaar, maar het Paushuize. Want het viel ons al een aantal rapportages op eigenlijk dat we daar te maken hebben met hogere kosten dan verwacht, dat de exploitatie niet op orde lijkt. Begrijp me niet verkeerd, Paushuize is een bijzonder pad. Voor de mensen die het niet weten, het is ooit gebouwd voor de eerste en enige Nederlandse paus, paus Adrianus. Het is van de provincie. Het wordt ook veel gebruikt voor representatieve doeleinden. Vind ik ook belangrijk dat dat gebeurt. Tegelijkertijd zien we ook dat het best een ingewikkeld pand is, wat ik ook wel begrijp vanuit de historische achtergrond.

Dus zijn de zorgen van de VVD-fractie terecht als het gaat over de stand van Paushuize, moeten we kritisch ook kijken naar hoe met het pand omgaan, ook zorgen voor de exploitatie, dat dat beter sluitend wordt en rondkomt, of is er inderdaad meer aan de hand, wat ik me heel goed kan voorstellen ook bij zo'n oud gebouw? Dus graag ook daar nog een toelichting van het college of dat beeld vanuit ons wordt gedeeld.

Want, voorzitter, ik ga afsluiten. Het kwam net al even terug in het interruptiedebatje met mevrouw De Widt. Laten wij als PS dit bijzondere en ook nuttige instrument, de Najaarsrapportage, ook goed gebruiken om zelf ook beetje vooruit te kijken en onszelf te gunnen om vooruit te kijken. Want we zullen binnen afzienbare tijd binnen nu en een half jaar ook als PS moeilijke keuzes moeten maken. Dan kun je zeggen, we gaan de ambities bijstellen, we gaan het misschien met meer mensen doen. Sommige partijen zeggen, je moet aan de inkomstenkant dingen gaan doen. Dat vindt de VVD een slecht idee. Dat mag voor zich spreken. Maar het is wel goed dat we ons daarop voorbereiden en ook dat vandaag in ieder geval rol laten spelen bij ons debat. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan tot slot ga ik naar 50PLUS, mevrouw Hoek.

Mieke Hoek: Dank u, voorzitter. Ik was als toehoorder bij de adviescommissie, bij de auditcommissie, en ik ondersteun het advies van de auditcommissie. Verder wil ik nog wel een paar punten noemen. Veiligheid provinciale wegen in combinatie met de verbinding en de kruispunten van- Die onder het beheer van de gemeenten vallen. Vooral verlichting provinciale wegen in combinatie met de wegen van de gemeente, ook gezien hoe steeds onveiliger de wegen worden.

Verder wil ik nog als punt noemen, voorzitter, het ov niet verder verschraken bij de kleine kernen. Zeker, en eigenlijk zou 50PLUS willen vragen, probeer toch meer avond- Kleine bussen in te zetten, voor- Zeker bij het uitgaanscentrum van kleinere gemeenten, zodat men toch op de een of andere manier veilig, ik wil niet zeggen thuis kunnen komen, maar wel in de buurt van het huis. Dus in het kader van de veiligheid.

Een ander punt, erfgoed beschermen, blijvend, zeker ook voor de omliggende gronden en het toch niet op de een of andere manier bestemmen voor windmolens of hoogspanningsstations. Er is toch al heel veel van ons erfgoed afgehaald door- Om allerlei redenen. Wat er nog is, daar moeten we gewoon heel zuinig op zijn.

Dan wil ik nog even opnoemen de doorfietsroute. We hebben van de week een prachtige brochure daarvoor gekregen, maar ik wil- 50PLUS wil toch meegeven, aandacht voor verbindingen. Dus dan heb je een hele mooie route en dan moet je opeens over een kanaaltje of over een slootje of wat dan ook. Dan valt dat weer onder de gemeente en dat- Die bruggetjes zijn vaak nauwelijks toegankelijk, zijn stuk of gevaarlijk, om toch met die doorfietsroute ook daar aandacht voor te geven, te hebben, dus voor de verbindingen om de doorfietsroute van a tot b, of van dam tot dam, laat ik het ook maar even zeggen, er zijn meerdere routes natuurlijk, te optimaliseren tot een totaal veilig product.

Van de- Vorige week was er een upgrade bij de Praten van de Staten over Maarsseveense Plas. Ik hoorde de SP net ook al, dat daar een trap is verdwenen, waardoor de mensen, zeker de ouderen, eigenlijk niet meer goed het water uit kunnen komen. Die brug- Er moet gewoon een trap terugkomen. Nu is mijn vraag eigenlijk, wie is hiervoor verantwoordelijk als vraag? Is dat nu de provincie of is dat de gemeente? Ik heb morgen- Volgende- Aanstaaende vrijdag ook een gesprek bij de gemeente hierover en dat vind ik wel heel belangrijk. Ik ben klaar, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Hoek, ik wilde- Dat was niet wat ik wilde zeggen. We gaan het vanavond hebben over de trap, die komt- Die staat op de agenda. Dus daar gaan we het uitgebreid over hebben. Dus-

Mieke Hoek: Dat weet ik, maar ik wilde het ook nu eventjes-

De voorzitter: Maar dan is de beantwoording van uw vraag vanavond.

Mieke Hoek: Dat is prima. Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen van de eerste termijn. Ik begreep dat het college in de startblokken staat. De heer Bakker.

Has Bakker: Zeker. Zo zijn we, voorzitter. Dank u wel voor alle vragen en reacties. De complimenten geleid ik met plezier door naar de ambtelijke organisatie. Ik denk ook goed te zeggen, de eerste Najaarsrapportage inderdaad als gevolg van de besluitvorming van de commissie Jansen. Ik zie het- Ik zag het advies van de auditcommissie een beetje als sunny side up. Goede aanmoediging om verder te gaan. Dus daar was een vraag van een aantal van u, wat ga je daarmee doen? Daar gaan we ons voordeel mee doen. Er staan denk ik een aantal hele goede adviezen in waar wij volgende Najaarsrapportage mee aan de slag kunnen en dat gaan wij ook doen.

Het ging ook een aantal keer over onderbesteding, de wet Wijntjes et cetera. Ik denk dat het goed is om te zeggen, de voortgangsrapportage is bedoeld om PS te informeren over de voortgang van de realisatie van de doelen van de

programma's. Dat zijn dan ook niet zozeer onderbestedingen, maar bijstellingen van de begroting. En echt de besluitvorming waar het gaat over de wet Wijntjes, dat komt pas echt bij de jaarstukken, dus dat gaat nog komen. Dat geldt ook voor het bosbeleid, was een specifieke vraag, het kasritme van de uitgaven bijgesteld via de bestemmingsreserves. En de middelen worden later in de tijd ingezet voor het bosbeleid. Sorry, voorzitter, even een slokje water. Dus de ambities blijven staan. Collega Sterk kan daar nog het een en ander over zeggen, maar die ambities blijven staan. Maar we schuiven de middelen op dit moment door en het kasritme wordt aangepast. Dan een paar vragen voor de heer Van Essen. Zon op dak, subsidie is goed benut, in hoeverre intentie om die regeling voort te zetten? We onderzoeken of het zinvol is om de regeling in aangepaste vorm voort te zetten. Dit zal dan meegenomen worden in de wijziging van de subsidieregeling. Dat is er eentje. En voorzitter, ik zie een interruptie aan rechterzijde.

De voorzitter: Ik zie er twee. Excuus, ik was heel even een kopje thee aan het halen. Moet ook gebeuren. Excuus. De heer Van den Dikkenberg.

Bertrick Van den Dikkenberg: Ja, voorzitter, de gedeputeerde gaf net aan dat de opmerkingen van de heer Wijntjes vooral betrekking hebben op bij de jaarrekening het vereffenen. Maar de heer Wijntjes gaf in zijn beschouwingen altijd aan dat je krijgt voor een jaar geld om iets te doen en als dat niet besteed wordt in dat jaar om dat te doen wat afgesproken is, dan valt het terug naar de algemene middelen. Dus als je dan tussendoor je besluit gaat aanpassen van, we gaan andere dingen doen, minder doen of wat dan ook en dat gaat naar de algemene middelen of dat gaat naar een reserve en niet naar de algemene middelen, ben je dus eigenlijk je eigen afspraak om wat het geld wat gelabeld is voor een activiteit niet anders te bestemmen dan dat. Dus ik kijk daar anders naar dan de gedeputeerde. Hoe duidt hij dan die tussentijdse transacties in plaats van bij de jaarrekening?

De voorzitter: De heer Bakker.

Has Bakker: Ja, voorzitter, hierbij is het heel belangrijk om te kijken naar, wat hebben we nou afgesproken? Dus wat zit er nou in bepaalde, bijvoorbeeld dat bosbeleid, maar er waren meer vragen. Het gaat over de inhoud van onze doelen. We zien ook in die onderuitputting dat het vaak zo is dat die jaarschijf ons dwarszit, dus we moeten de subsidie dan ook wel kunnen verstrekken. Nou, soms lukt dat niet binnen het jaar dat waar we het nu over hebben en dat is de reden dat het doorschuift. Wet Wijntjes gaat ook, dan verwijs ik ook naar de financiële verordening, gaat over de structurele lasten. Daarbij zitten ook een aantal uitgangspunten over maxima de percentages, et cetera. Daar wordt uiteraard bij de jaarrekening scherp naar gekeken en dat hebben we ook in de financiële verordening op die manier met elkaar zo verankerd. Maar we zien wel dat we voor bepaalde zaken, dat we gewoon weten inmiddels, de doelen blijven hiervoor staan. We weten ook dat we het willen gaan uitgeven en dat is ook een belangrijke voorwaarde die u als Staten stelt. Zit er dan ook een concreet bestedingsplan onder? Nou, en in dat geval zeggen wij, ja, dan is het inderdaad, en u gaat er uiteindelijk over, u stelt dat in, maar dan is het zo dat we zeggen, ja, dan schuiven die middelen door naar volgend jaar, omdat we weten dat we die kosten wel gaan maken. Uiteraard wordt daar zeer scherp op gekeken, want, en dat is denk ik de zorg die u heeft, volgen wij daarin nog scherp onze begrotingsregels. En het antwoord daarop is, ja. Alleen helaas zit de jaarschijf ons af en toe dwars.

De voorzitter: U had nog een interruptie van mevrouw Kennedy-Doornbos. Gaat uw gang.

Simone Kennedy-Doornbos: Ja, eigenlijk gaat het over precies hetzelfde. Want u zegt, het is alleen maar een kasritmeverschuiving, maar het gaat ondertussen wel naar een specifieke reserve. En volgens mij is dat inderdaad in strijd met de afspraken in onze financiële verordening betreffende de Wet Wijntjes. En inhoudelijk kunnen we het er helemaal mee eens zijn wat er hier gebeurt, alleen ik denk dat het toch goed is om dat dan eventjes met elkaar te bespreken, wat bedoelen we eigenlijk met de Wet Wijntjes in de financiële verordening? En ook, wat is een kasritmeverschuiving en wanneer gebruiken we specifieke reserves?

De voorzitter: Ik zie nog een interruptie van de heer Koren, die pak ik er dan meteen even bij. Gaat uw gang.

Martijn Koren: Ja, in aansluiting op de twee vorige sprekers. Ik hoor het gedeputeerde zeggen, maar ik ben het er ook niet mee eens. De Wet Wijntjes ziet op jaarultimo. Volgens mij is daar geen discussie over mogelijk, dus we hoeven er geen discussie over te voeren. We kunnen het zeker doen, maar de financiële verordening is er eigenlijk heel helder op.

De voorzitter: De heer Bakker.

Has Bakker: Ja, voorzitter, mijn voorstel zou zijn om dit gesprek, want ik denk dat het een heel nuttig en waardevol en ook relevant gesprek is, om dat gesprek voort te zetten in de auditcommissie ook een keer. We hebben ook met elkaar

volgens mij de afspraak gemaakt dat we op basis van de financiële verordening, de financiële verordening die er nu ligt, om daar te kijken van, hoe nemen we dat nou, hebben we daar voor volgend jaar nog een bepaalde opfrissing voor nodig. Ook daarbij is de Wet Wijntjes genoemd. Zitten er mogelijk andere doublures in de financiële verordening daarmee? En hoe interpreteren we dat in het licht van, ja, is het dan een bijstelling van de begroting zoals wij het zien? Of is het inderdaad, zoals in artikel 13 van de financiële verordening en de criteria die daarbij worden genoemd, voldoet het daarmee daaraan? Ja, en wat willen wij op dat moment? En zo is deze Najaarsrapportage, die volgt ook daarin de financiële verordening. Maar mijn voorstel zou zijn om dat gesprek in de diepte verder te voeren binnen de auditcommissie en te kijken of wij daar nog aanscherping op nodig hebben.

De voorzitter: U krijgt nog een interruptie van de heer De Jong. Gaat uw gang.

Amos De Jong: Ja, dank, voorzitter. Met het laatste ben ik het wel stellig oneens, om deze discussie binnen de auditcommissie te gaan voeren. Want dat is een apolitieke commissie dus mijn voorstel zou zijn om het dan vooral binnen de BEC te gaan doen.

De voorzitter: De heer Bakker.

Has Bakker: Ja, voorzitter, waar het gesprek precies plaatsvindt is mij om het even. De auditcommissie heeft iets meer de setting waarin het gesprek wat makkelijker gevoerd kan worden, met elkaar wellicht een advies gegeven kan worden. Maar dit is misschien ook iets wat na of buiten de vergadering nog even nader besproken kan worden. Ik denk ook even aan u. Maar we zullen dit punt ongetwijfeld nog met elkaar op de daartoe relevante tafel bespreken.

De voorzitter: U krijgt nog een interruptie van de heer Van Den Dikkenberg. Gaat uw gang.

Bertrick Van den Dikkenberg: Ja, voorzitter, ik ben het eigenlijk wel eens met de opmerking van de heer De Jong dat het gesprek eigenlijk in de BEC plaats hoort te vinden. Maar ik denk dat we wel, als de gedeputeerde dat toe kan zeggen, en dat kunnen we zelf natuurlijk ook agenderen in de auditcommissie, maar dat we daar aan de hand van de jaarrekening '25 het gesprek voeren over de technische toepassing van de Wet Wijntjes. En daar ook in het advies op de jaarrekening speciale aandacht aan geven, dan kunnen we dat zelf ook opvolgen en monitoren.

De voorzitter: En dat advies komt daarna ook naar de commissie BEC, dus dan twee vliegen in één klap met dit voorstel. De heer Bakker.

Has Bakker: Ja, en volgens mij is dan, hebben we als vanzelf een mooi moment om dit ook nog nader te bespreken. Voorzitter, ik was gebleven bij de vraag vanuit de ChristenUnie over minder middelen voor grootschalige isolatieprojecten. Daar neem ik waar voor collega Van Essen, dus moet ik iets meer even meelezen in de achtergrond. Daar geldt dat wij op veel verschillende manieren inzetten om de isolatie te stimuleren. Op dit moment voldoende middelen, omdat gemeenten ook Rijksmiddelen beschikbaar hebben. En via het Energie Diensten Centrum helpen we gemeenten om die middelen en aanvullende provinciale middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten. Dan ga ik vooruit naar Forum voor Democratie. Die vroeg, kan er ook een nadere analyse gedaan worden over waarom de groene bolletjes groen zijn? Nou, daar zou ik toch echt willen zeggen, dat moeten we volgens mij met elkaar niet gaan doen. Past niet in lijn met het initiatiefvoorstel van de commissie Janssen. En we proberen deze Najaarsrapportage echt op hoofdlijnen te houden en het ook een omvangrijk werkpakket te maken voor de ambtelijke organisatie. Dus we kijken echt naar daar waar bijsturing nodig is en we houden hem op hoofdlijnen, dus dat zijn wij niet voornemens, voorzitter. Voorzitter, dan ga ik wat vooruit. Partij voor de Dieren had de vraag en ook Volt stelde de vraag over bodemdaling. Vorige week een uitgebreid debat daarover met elkaar gevoerd. Dus ja, ik denk niet dat we dat met elkaar over zouden moeten willen doen. Het gaat daarbij meer om dan alleen om WIS, het gaat ook om die peilverhoging, het gaat ook om de verkenning van de functieverandering. Daar bent u in de brief recent over geïnformeerd. En dat was volgens mij nog de vraag, o ja, ook van Volt van, waarom die kosten daarvoor niet gemaakt zijn? Nou, de WIS, aanleg van WIS waar veel van die subsidies voor zijn, is lastig. Heb ik u volgens mij vorige week ook het een en ander over gezegd. Het vraagt ook omdat agrariërs meedoen. Soms zaten onze subsidieregelingen ons ook even in de weg hierin om dat goed te doen. Daar maken we een mooie voortgang mee, dus wij doen er alles aan om te zorgen dat we die middelen zo goed als mogelijk besteden. Nou, voor de rest verwijs ik denk ik graag naar de uitgebreide brief die wij daarover hebben gestuurd. SGP, CDOKE-middelen. Voor 2025 zijn die zeker, en daar gaat deze Najaarsrapportage over, staan ze ook niet ter discussie. Bij de begroting zullen wij nog een toelichting geven op 2026 en verder. Maar ook daarvoor geldt dat er nog steeds CDOKE-middelen na 2026 zijn. Even kijken, dan ga ik verder. Dan was er een debatje tussen de SP en de VVD over formatie en budget. Ik weet niet of ik daar helemaal de geste in voldoende mate uithaalde, maar toch even de formele kant. De formatie wordt vastgesteld bij de Kadernota en dat vertaalt zich uiteindelijk in de

begroting waarbij formatie en budget in overeenstemming gebracht wordt met de beleidsdoelen. En de vastgestelde doelen die moeten worden ook behaald met de vastgestelde formatie waar u over steeds een stukje uitgebreider geïnformeerd wordt in de paragraaf bedrijfsvoering, in de jaarstukken en in de staat van de organisatie. En vanuit materiële budgetten kan tijdelijk formatie worden toegevoegd om de beleidsdoelen te halen en dat zijn de kaders waarbinnen wij werken. Geluidsbelaste gevels, of daar de voortgang ondanks vertraging? De aanpak van die gevels gaat samen met de Rijkssanering. We hebben hiervoor budget aangevraagd bij het Rijk, maar die is nog niet verleend. Daar is nogmaals om verzocht. Dit jaar wordt lastig. Wel dit jaar de woningen bij de spooronderdoorgang Maarsbergen aangepakt en enkele ad-hoc plekken. Volgend jaar wordt verwacht dat er voldoende capaciteit is en dat ook de voortgang bereikt wordt. Dit jaar staat vooral in het teken van voorbereiding organisatie van deze nieuwe taak uit de Omgevingswet. Windenergie zegt u, kan het gecompenseerd worden met zon? De vertraging in de ruimtelijke procedures, die geldt zowel voor zon als voor wind en daarom blijft het ook voor beide facetten nodig. We benoemen overigens ook netbeheerders. Volt heb ik al het een en ander over gezegd. Bodemdaling. Ja, u blijft het ik denk op creatieve wijze agenderen van de verhoging van de opcenten. En daarover krijgt u steeds hetzelfde antwoord, namelijk dat wij heel netjes de afspraken daartoe uit het coalitieakkoord volgen. De VVD ben ik, stelde - Sorry?

De voorzitter: Een interruptie van de heer De Jong. Gaat uw gang.

Amos De Jong: Ja, dank, voorzitter. Dan ook nog maar eens een creatieve interruptie. Ik wil er niet op door blijven hameren, of misschien wel, maar ik vind toch weer in het licht van deze Najaarsrapportage zien we bepaalde ontwikkelingen. En ik vraag me af waarom dat dan niet een reden is om dat in ieder geval weer eens te heroverwegen met elkaar?

De voorzitter: De heer Bakker.

Has Bakker: Ja, voorzitter, u kunt zich denk ik voorstellen dat er afspraken in het coalitieakkoord gemaakt zijn waar wij ons aan te houden hebben. Spelregels voor deze periode en dat doen wij en daardoor volgen we dat. En het is ook niet zo dat er nu in deze Najaarsrapportage een ander besluit ook voorligt. Dus laten we ook even kijken wat er hier op tafel ligt. Het is een voortgangsrapportage van hoe we het doen op inhoud en op geld en niet een begroting, een Kadernota of een ander product waarin we de begroting voor volgend jaar weergeven. VVD, over de auditcommissie had ik al het een en ander gezegd. Financiën, u vraagt van, ja, wat gaan wij daar nou, nemen we die zaken daarin, nemen we die zaken daar nou in mee? Nou, dat gaan we zeker doen. Waar de informatie uit deze Najaarsrapportage te halen valt. Ook als het gaat, en dat punt heeft velen van u ook eerder en ook op eerdere plekken gemaakt, als het gaat over onderbesteding. Ja, nemen we absoluut mee, betrekken we daarbij. U zult bij het aanbieden van de begroting ook een separate Statenbrief ontvangen over de motie die u heeft ingediend over extra kader bij de Kadernota. Waarin wij ook ingaan op het proces dat wij zien tot de Kadernota volgend jaar en ook met welke tussenstappen dat zal worden vormgegeven. Dan was volgens mij de laatste vraag even die voor mij was ging over Paushuizen. Klopt inderdaad, het valt ons ook op dat daar inderdaad af en toe wat oppopt. Wij hebben, volgens mij was even de vraag van de VVD, is daar nou meer aan de hand? Nou, nee. Deze zaken zitten heel netjes in het meerjaren investeringen en onderhoudsprogramma bedrijfsvoering. Maar inderdaad, het is een heel oud pand. Het is erg goed, dit soort zaken kan af en toe optreden. Wij hebben, er is recent een nieuwe exploitant verantwoordelijk geworden voor Paushuizen. En die is met heel veel energie en enthousiasme hierin gestart. Dus wat ons betreft staan de seinen op groen om daar ten volle gebruik van te blijven maken als provincie, maar ook voor andere geïnteresseerden. Voorzitter, dat was mijn beantwoording.

De voorzitter: Dan zie ik nog een interruptie van mevrouw Rikkoert.

Henriëtte Rikkoert: Ja, bedankt, voorzitter. Het ging nogal snel dus het kan zijn dat ik het heb gemist. Maar wij als ChristenUnie willen daken graag benutten voor zon en zeker voor eigen gebruik en de opslag via een batterij. En wij zijn eigenlijk benieuwd of het college voornemens is om die subsidie voort te zetten? En ik heb daar in ieder geval niet zo scherp een reactie op gehoord.

De voorzitter: De heer Bakker.

Has Bakker: Ja, voorzitter. Ik weet al wat er gebeurde, want toen kregen we even een debatje over iets wat er daar terug gebeurde en ik heb denk ik mijn zin daarover niet afgemaakt. Op dit moment wordt onderzocht of het zinvol is om de regeling in aangepaste vorm voort te zetten en dat wordt meegenomen in de wijziging van de subsidieregeling eind dit jaar. Dus uw punt daarin wordt daar ook in betrokken, wordt tegen het licht gehouden en zo ja, gaan we dat ook doen.

De voorzitter: Ik zag ook nog een interruptie van de heer De Jong.

Amos De Jong: Ja, is meer, er is nog één vraag niet beantwoord. We hebben ook de gedeputeerde gevraagd om te reflecteren vanuit een Europese bril. Deze gedeputeerde heeft klimaat, circulaire samenleving, bodem, water, allemaal hele grote Europese onderwerpen. De voortgang zoals gerapporteerd in deze Najaarsrapportage, hoe verhoudt dat zich nou tot de dynamiek in Europa?

De voorzitter: De heer Bakker.

Has Bakker: Ja, voorzitter, ik hoop niet, zeg ik dan maar even, dat de heer De Jong vraagt dat wij allemaal per persoon een reflectie gaan geven op het Europese deel van onze besommeringen als gevolg van een tussenrapportage uit de P&C-cyclus? Ik denk dat het verstandig is dat de portefeuillehouder Europa daar het een en ander over zegt. Dat gaat ze zo ook doen. En we spreken met één mond, dus dat komt dan in ieder geval goed. Nee, voorzitter, ik denk even voor de duidelijkheid, ik wil er niet iets flauws of een grapje van maken maar ja, u vraagt nogal wat om dat nu te doen als liggende bij een Najaarsrapportage. Dus er zijn zeker onderwerpen bijvoorbeeld op water waar dat echt gebeurt en waar er heel veel gebeurt, klimaat idem, maar dat vraagt denk ik even iets meer agendering of voorbereiding dan een brede reflectie vanuit ons. Collega Sterk kan en zal daar het een en ander over zeggen.

De voorzitter: De heer De Jong.

Amos De Jong: Ja, voorzitter, vanuit mijn Europese hart wil ik natuurlijk veel meer horen, maar ik ben het daar wel een beetje mee eens. Ik kan me dat ook heel goed voorstellen dat dat misschien meer tijd verdient. Ik vind wel dat bij een reflectie over voortgang van beleid we heel scherp naar Europa moeten kijken, wat vindt daar plaats? En is die voortgang voor Utrecht nog wel goed zoals gepland of nodigt Europese beleidsontwikkeling, met name op klimaat, water, bodem waar veel gebeurt, ons eigenlijk tot een andere reflectie? Dus ik snap dat die nu niet zo snel gegeven kan worden. Wij hopen als Volt dat in de toekomst zit dat standaard mee wordt genomen in de reflectie, maar we zullen daar desnoods dan schriftelijk op terug moeten komen. We wachten eerst gedeputeerde Sterk even af.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik nu door naar - Ja, heeft iemand een voorkeur? O, de heer Bakker nog?

Has Bakker: Nee, voorzitter, nee, niet hier. Maar kijk, ik bedoel één ding denk ik is volgens mij belangrijk, even los van de Europese vraag, is dat u allemaal denk ik hele logische en terechte facetten aandraagt die uiteindelijk de vraag is, kunt u die ook opnemen in de Najaarsrapportage? Ik heb ook het idee dat u er in de vorige ronde zeg maar rondom het initiatiefvoorstel van de commissie Janssen ons heel erg duidelijk heeft opgeroepen, zorg dat die rapportages en Kadernota's en begrotingen en jaarstukken dunner, leesbaarder en gefocuster worden. Dus iedere keer als wij zaken gaan toevoegen betekent dat een beweging de andere kant op. En ja, ik zou dat echt niet willen aanraden om dat op die manier te gaan doen.

De voorzitter: De heer Janssen, gaat uw gang?

Vincent Janssen: En zo klopt het en daar ben ik het van harte mee eens. Dus ik zou dat ook aan de collega's willen oproepen, laten we ons even onszelf ook terughouden met allerlei tussentijdse extra verzoeken.

De voorzitter: Een oproep van de geestelijk vader van de commissie Janssen. Daar sluiten we dit stukje van het debat mee af. En dan ga ik door naar de heer Oosters, de beantwoording. Gaat uw gang.

Hans Oosters: Ja, dank u wel, voorzitter. Van mij één vraag van Forum voor Democratie, mevrouw Van der Kolk, over het Mediafonds. Dank voor uw positieve waardering van het Mediafonds al voorafgaand aan de evaluatie die we nu aan het uitvoeren zijn, dus dat gaat helemaal goed. Evaluatie verschijnt eind van dit jaar, begin volgend jaar, zal vanzelfsprekend met u gedeeld worden. En vormt in ieder geval voor het college, maar daar gaat u uiteindelijk over, de opmaat naar de discussie of we het Mediafonds in deze vorm en met deze omvang gaan voortzetten. Want voorstellen daarvoor zullen in de Kadernota moeten worden geformuleerd om ook financiële ruimte voor na deze periode te creëren. Ja, u zei ook nog even van de Rhenense Raaf, wie kent hem niet hè? Hartstikke goed, doe uw best daarvoor. Nou ja, juist met het Mediafonds blijven wij als politiek op grote afstand. Zo hebben we het in de governance ingeregeld.

De voorzitter: Mevrouw Van der Kolk.

Annemarie Van der Kolk: Ja, dank u wel, voorzitter. Nee, de Rhenense Raaf was even een voorbeeld waarvan wij vonden van, dat is een goed initiatief. Maar de oproep was breder, niet alleen voor dat specifiek initiatief hoor, maar meer voor het Mediafonds algemeen om u daarvoor hard te maken. En ook de, hoe zeg je dat, de verspreiding eigenlijk van wat er gemaakt wordt om die te borgen.

Hans Oosters: Nee, maar ik wilde even het misverstand -

De voorzitter: U vervolgt.

Hans Oosters: - voorkomen dat wij als college of u als Staten daar nog iets extra's aan zou kunnen doen. Dat is echt vol vertrouwen gegeven aan het bestuur van het Mediafonds en de door u gestelde kaders daarbij. Dank u wel.

De voorzitter: Dat was hem? Dan ga ik naar de heer Van Schie. Gaat uw gang.

André Van Schie: Ja, dank, voorzitter. Ik zal beginnen met de vragen over mobiliteit. Mevrouw Kennedy-Doornbos had een vrij technische vraag over het verschil tussen garanties en borgstellingen. Er is inderdaad een verschil. Het komt er met name op neer dat wanneer we ze afgeven en op welk moment ze kunnen worden aangeropen. Maar ze komen allebei pas in beeld als de vervoerders hun verplichtingen richting de financier van de bussen niet nakomt, dan staan wij borg. En we verwachten dat niet dat dat het geval zal worden. Voorzitter, Forum voor Democratie stelde een vraag over deelvervoer. Geen zorg, we delen de mening dat het een aanvulling en geen vervanging van het reguliere openbaar vervoer is, maar kan desalniettemin wel noodzakelijk zijn. Forum voor Democratie vroeg ook aandacht voor de kleine kernen. Die gaan we zeker niet vergeten. Ook nu bij het huidige vervoerplan, in de Statenbrief heeft u dat kunnen lezen onder de kopjes koesteren en verbeteren bereikbaarheid kleine kernen, zetten we ook in bijvoorbeeld door de uitbreiding van U-flex. Zodat de kleine kernen, waar terecht ook behoefte is aan openbaar vervoer, ook beter bediend worden in de avonden en de weekenden. Voorzitter, dan vroeg Volt wat we nou doen vanuit het perspectief van mobiliteit op innovatie?

De voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Koren.

Martijn Koren: Ja, dat was al een stukje terug, dat ging over die borgen. We hebben hier natuurlijk in de Staten een zorgvuldig proces gehad over die garantstelling. Nou hoor ik gedeputeerde zeggen, nou, we doen een waarborg, het is om het even. En hij voegt eraan toe, het zal niet het geval zijn dat niet betaalt. Maar daar zitten wij natuurlijk niet voor hè. Ik bedoel, wij hopen natuurlijk altijd dat het niet het geval is. Maar die borg als die wel uitgewonnen wordt, dan willen we wel weten hoe of wat. Dus eigenlijk zou ik dan iets specifiekier willen weten, waar staan wij dan nu garant voor en wat wijkt het af op het besluit dat wij genomen hebben?

De voorzitter: De heer Van Schie.

André Van Schie: Nou, voorzitter, wij staan garant voor het feit dat de concessiehouder die de bussen gebruikt, zijn verplicht financiële verplichtingen richting de leasemaatschappij kan waarmaken. Op het moment dat de vervoerder dat dus niet doet, dan komen wij in beeld.

De voorzitter: De heer Koren.

Martijn Koren: Ja, dan komen wij in beeld voor?

De voorzitter: De heer Van Schie.

André Van Schie: Nou ja, voor het nakomen van die financiële verplichting. Maar als u echt de bedragen precies wilt weten, dan moet ik toch even een technisch antwoord laten voorbereiden. Dat heb ik niet paraat.

De voorzitter: De heer Koren.

Martijn Koren: Ja, dat lijkt me een goede, want het luistert natuurlijk wel heel nauw. Dan staan wij garant. Ja, tot wat? Tot in lengte van dagen, tot een maximum? Daar hebben we het natuurlijk uitvoerig over gehad. En toen was destijds in het Statenvoorstel van, nou, het risico is 300 miljoen, maar we schatten in dat als het gebeurt is het 10 miljoen. Dan zou ik hier toch wel iets meer technisch willen weten waar we het dan over hebben?

De voorzitter: De heer Van Schie, u komt met een schriftelijk antwoord?

André Van Schie: Ja, we kunnen dat schriftelijk doen. We kunnen ook nog een keer even een aparte verdiepende sessie doen, zodat we daar ook in kunnen gaan. Er is niks in die zin anders nu in de verwachtingen of in het risico dat we daarop inschatten ten opzichte van het moment dat natuurlijk de Staten dat voorstel hebben aangenomen. Alleen het kleurt zich natuurlijk nu wel in nu we weten over welk vervoerders we praten en welke bussen en dat soort dingen. Maar goed, het staat benoemd als financieel risico, dus in die zin kunt u er technisch op doorvragen. Maar dan lijkt het me wel handig dat we dat even apart ambtelijk organiseren.

De voorzitter: U vervolgt.

André Van Schie: Voorzitter, ik was bij Volt over, nou, wat we dan met Europa samendoen? De neiging onderdrukkend inderdaad om er heel uitgebreid op in te gaan, maar onder andere de landelijke ontwikkeling van de Onderwegpas is er zo een die deels vanuit Europa wordt gefinancierd. En waar wij vanuit OV voor minimaproduct waar wij mee bezig zijn natuurlijk ook goed, nou ja, aanvullend en complementair aan de regelingen die landelijk ook worden bedacht en ingevoerd met behulp van Europese steun worden vormgegeven. Dan had Volt ook vragen over het onderhoudsprogramma en in hoeverre dat rekening houdt met klimaatmaatregelen? Nou, daar hebben we een heel uitgebreide exercitie voor gedaan natuurlijk. En met die nieuwe berekening die in het voorjaar is gedaan, houden we dus ook rekening met die klimaatmaatregelen en mitigatie, dus dat zit in de begroting en verantwoordingscyclus. En binnenkort krijgt u ook de Nota Kapitaalgoederen, voorzitter, en daar wordt het nog allemaal uitgebreid nader beschouwd voor de jaren daarna. We verwachten dus niet nu hogere claims, die zijn al verwerkt als antwoord op een concrete vraag. Maar het is natuurlijk wel zo dat alles wat wij doen nu op voorhand uiteindelijk ook bedoeld is om later middelen te besparen. Dus goed klimaat- en mitigatiebeleid bespaart kosten in de toekomst. Zowel Volt als de VVD vroeg ook naar die 80 procent dekking van de beheerslasten en dat we dat nu op 100 procent doen. Dat is inderdaad verstandig, zijn we blij mee. Want dat betekent dat we ook daar geen financiële risico's in de toekomst lopen, maar ook dat het voor de veiligheid gewaarborgd is dat we ons onderhoud goed kunnen doen. Dan 50PLUS vroeg nog aandacht voor de veiligheid van provinciale wegen. Die hebben we uiteraard, ook bij kleine kernen. Bij doorfietsroutes is het wel zo dat we natuurlijk samen met gemeentes moeten zorgen dat die doorfietsroutes ook door de gemeente, gemeentelijke fietspaden weer goed bereikbaar zijn. Dat is wel een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Een enkele keer is natuurlijk ook het regionaal fietsnetwerk dat juist weer aansluit op de doorfietsroutes, want dan krijg je ook een fijnmazig stelsel. Maar dat doen we dan in overleg. Alleen in dat laatste geval is wel subsidie mogelijk en in het andere geval niet, dus dat hangt samen van welk fietspad het is. Dus als mevrouw ook daar hele specifieke vragen over heeft, kunnen we die ook technisch beantwoorden. Dan voorzitter, met betrekking tot de portefeuille economie. Ook weer Europa-vraag van Volt natuurlijk. Ik ga er niet uitgebreid op in, maar we hebben nadrukkelijke focus daar ook op het biomedische. Natuurlijk sluit dat heel erg aan op onze lifescience en health. Ecosysteem vanuit de economie en daar proberen we natuurlijk ook op allerlei manieren met Europese samenwerking aan tegemoet te treden. De standaardvraag van de SP, wat heeft de hardwerkende Utrechter aan een goed draaiende economie? Nou, bijvoorbeeld werk en werkgelegenheid. Maar ook natuurlijk samen met collega Van Muilekom werken we aan een perspectief om ook met de Utrecht Talent Alliantie en de Utrechts Talentfonds ook bewegingen in de arbeidsmarkt mogelijk te maken. En dat zorgt uiteindelijk dat we allemaal groeien in economie en ook daar mensen weer van profiteren en maatschappelijke resultaten worden geboekt. Dank, voorzitter, voor de gelegenheid deze vragen te beantwoorden.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Sterk. Gaat uw gang.

Mirjam Sterk: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb vijf blokjes. Ik zal eerst even ingaan op de vragen rondom bosbeleid, dan faunabeheer en de oplopende kosten daarvan, invasieve exoten als derde, vierde, alles rond gebiedsgerichte aanpak IPLG, NNN en dan ten slotte nog de Europese Unie zal ik ook mede namens mijn collega's iets over zeggen. Ik begin, met dank alvast, nou, dat moet je even afwachten natuurlijk. Ik begin even met het bosbeleid. Er zijn al wat antwoorden gegeven door mijn collega waar het gaat over de financiële kant. Waar het hier dus om gaat, is een financiële bijstelling, maar dus geen bijstelling in ambitie. We hebben er de afgelopen periode in de commissie al meerdere keren natuurlijk over gesproken en de ambitie voor de begroting in 2026 blijft ook gewoon staan wat ons betreft. Dat het moeilijk loopt, dat hebben we vaker benoemd, is natuurlijk gewoon omdat het ontzettend weerbarstige materie is. Maar we zullen in ieder geval in het IPLG ook instrumenten in gaan zetten om toch te kijken of je met volledige schadeloosstelling wellicht meer druk op dit soort processen kunt zetten. We zullen ook maatregelen gaan treffen om meer bekendheid rondom de subsidieregeling, en dat was een vraag van de Partij voor de Dieren ook, daar meer bekendheid aan te geven. Dat was het eerste blokje, voorzitter. Tweede blokje dan, faunabeheer. Ja, ook ik maak mij zorgen over die oplopende kosten. Dat is overigens niet iets wat alleen in onze

provincie aan de orde is, maar voor elke provincie geldt. Dat ligt natuurlijk in het Natuurpact dat we eerder hebben afgesloten met het Rijk en daarin is gewoon gezegd, het wordt een openeinderegeling en we zijn gewoon wettelijk verplicht om die kosten te betalen. We hebben deze discussie natuurlijk ook eerder gevoerd bij het OFM hè wat we met elkaar hebben vastgesteld. In het OFM hebben we ook maatregelen aangekondigd waarmee we hopen dat we zeg maar de schadereductie kunnen bereiken. De faunabeheereenheid is nu bezig om het faunabeheerplan te maken. Daarmee verwerken ze eigenlijk wat wij in het OFM als kaders hebben meegegeven in dat plan. Ik hoop dat, in ieder geval, dat is de inzet natuurlijk geweest ook van u als Staten, dat dat met name door de druk op preventie zou kunnen gaan leiden tot meer reductie. Daarnaast heb ik toevallig vanmorgen al besproken dat ik eigenlijk vind dat de volgende IPO-commissie dat ook maar weer eens aan de orde moet stellen. Ook met het oog op een nieuw kabinet, omdat ik denk dat hier echt iets aan moet gebeuren. Wij lopen als provincies echt leeg op deze post en ook voor het komende jaar kondig ik vast aan dat ook de kosten nog meer stijgen dan we eigenlijk al hadden voorzien. Dus het is echt een groot vraagstuk voor alle provincies op dit moment. Ja, voorzitter, dat was het tweede blok.

De voorzitter: Dan zie ik een interruptie van mevrouw Butterman en mevrouw De Boer. Ik begin met mevrouw De Boer. Gaat uw gang.

Wilma De Boer-Leijnsma: Dank u wel. Ja, met het gevaar dat het niet de juiste plek is. Maar u geeft dat zelf ook aan, we lopen erop leeg, het is een hele grote kostenpost. We hebben het in het IPO-verband erover. Maar wat weerhoudt u ervan om als provincie Utrecht zelf maatregelen te nemen? Dat mag volgens mij gewoon.

De voorzitter: Mevrouw Sterk.

Mirjam Sterk: Volgens mij hebben we dat gedaan in het OFM. Dat is er juist ook op gericht geweest om de kosten terug te gaan brengen. Dat wordt nu doorvertaald zeg maar in het faunabeheerplan en daarmee kunnen we dus ook effectiever, bijvoorbeeld als het gaat over ganzen, de middelen in gaan zetten en hopelijk leidt dat ook tot een reductie in de schadekosten. Dus dat zijn in ieder geval zaken die we al doen op dit moment. En u suggereerde ook even, moeten we niet de schadevergoedingen voor de landschapsdieren of hoe noem je dat, de dieren die zeg maar gehouden worden vanuit economisch belang, landbouwdieren noem je dat. Rondom de wolf, moeten we dat niet nu - Ja, wij proberen daar gewoon toch ook in het kader van gelijkheid een soort lijn te houden waar we zoveel mogelijk optrekken met andere provincies. En dat is op dit moment overigens ook niet de hoogste kostenpost die we hebben, die ligt veel meer gewoon in de incidenten die we nu hebben rondom de wolf en de ganzen. Dat is gewoon een enorme grote kostenpost over het geheel.

De voorzitter: Voldoende? Dan ga ik naar mevrouw Butterman.

Olivia Butterman: Ja, dank u wel, voorzitter. Een beetje in lijn met de collega van de PvdA. En eigenlijk inhakend op het laatste punt van gedeputeerde, dat de kosten voor gehouden dieren als gevolg van schade die door wolven is aangebracht niet het hoogste is. Maar dat we wel daar zelf een voortrekker in zouden kunnen zijn. Want u zei ook in uw beantwoording, wachten op een volgend kabinet. Maar ja, het kan heel lang wachten worden. Dus is daar toch iets mogelijk om een soort voorbeeldrol ook richting IPO, dat we in ieder geval als het gaat bijvoorbeeld over die wolfwerende maatregelen, dat we daar een voortrekkersrol in pakken? Ik snap dat dat voor die andere faunaschade dat lastiger is, maar niet onmogelijk. Dus ik zit even te zoeken van, hoe kan dit college daar de voortrekkersrol in pakken?

De voorzitter: Mevrouw Sterk.

Mirjam Sterk: Ja, ik heb net al aangegeven dat ik daar niet voor zou willen kiezen waar het gaat over die wolfwerende rasters, want daar hebben we gewoon een afspraak in het IPO Wolvenplan ook met de andere provincies. En ik zou daar eigenlijk niet van af gaan wijken en dat is volgens mij niet de grootste kostenpost. Waar het bijvoorbeeld gaat over die ganzenschade, daar hebben we natuurlijk in ons OFM een nieuwe regeling voor opgenomen. Namelijk dat wij veel meer eerst willen dat agrariërs aantonen dat ze ook daadwerkelijk iets doen aan de reductie van die schade, voordat ze uitgekeerd krijgen. Hebben we afspraken over gemaakt dat we dat gaan evalueren en als dat niet hard genoeg gaat. Dat we nog meer kosten zeg maar voor eigen rekening daarvan laten komen als een soort prikkel, juist om inderdaad preventief ook de ganzen te verjagen, zodat we die schade niet hoeven te vergoeden aan het gras. Nou, dat zit in het faunabeheerplan en dat is iets wat op dit moment dus wordt klaargemaakt, maar nog niet effectief is. Dus volgens mij hebben we hier al eerder bij het OFM dit gesprek ook gehad. Daarin hebben we geconcludeerd, er moeten een aantal dingen anders en die worden op dit moment uitgewerkt. Maar die zijn dus nog niet in de praktijk effectief, dus daar kunnen we de gevolgen nog niet van zien. En ik vind het echt belangrijk om dit gesprek ook binnen

het IPO te gaan voeren, omdat ik denk dat we misschien wel toe moeten naar een soort nieuw Natuurpact. Volgens mij om een breder vraagstuk wat we hebben in de natuurherstel en natuurbeheer en daar zou dit ook absoluut een onderdeel van moeten zijn. Want een openeindregeling daar kun je bijna niet op sturen. En ik denk ook dat het onterecht is dat wij als provincies daar nu helemaal voor opdraaien en het Rijk daar geen last van heeft eigenlijk.

De voorzitter: Dank u wel. U vervolgt.

Mirjam Sterk: Ja, en dan kom ik bij de invasieve exoten. Nou, daar hebben we ook onlangs al in de commissie een gesprek over gehad. Toen heb ik gezegd dat wij nu bezig zijn. Dat is het enige wat we op dit moment nog kunnen doen, is het loslaten van die cofinancieringseisen waardoor in ieder geval de maatregelen hopelijk ook makkelijker opgepakt worden door gemeentes en zo, omdat ze niet zelf ook nog hoeven bij te financieren. Daarnaast gaan we ook een een-op-een benadering zeg maar doen waarbij we dus steeds meer het een-op-een contact gaan opzoeken met de mensen buiten dit provinciehuis over hoe je die invasieve exoten misschien nog beter kunt aanpakken. En dat willen we ook meer frequent gaan doen. En zoals u ook wellicht weet, in 2027 moet er een nieuw Programma Invasieve Exoten komen. En ik denk dat we daarbij ook goed het gesprek moeten gaan voeren, wat zijn nou de knoppen waar we nog aan kunnen draaien om te zorgen dat we die invasieve exoten meer gaan beheersen? Waar er ook inderdaad echt een rol voor ons ligt. En dan was er een opmerking vanuit de SGP dat wij slecht beheer zouden toepassen op onze eigen gronden, waar het gaat over die invasieve exoten. Nou, we hebben niet inderdaad een soort beheerplan voor alles, maar we hebben wel een plan waarbij we echt, bijvoorbeeld als het gaat over bermkanten en daar staat een duizendknoop in, dan zullen we inderdaad ingrijpen en zullen wij die proberen te verwijderen. Maar we hebben niet een overall beleid of zo gemaakt waarbij we alle invasieve exoten gaan bestrijden, omdat het ook niet altijd nodig is. Niet elke invasieve exoot is even bedreigend. Dat was mijn -

De voorzitter: De heer Van den Dikkenberg heeft een interruptie. Gaat uw gang.

Bertrick Van den Dikkenberg: Ja, voorzitter, sorry aan de collega's als het heel praktisch wordt, maar er zijn gewoon echt heel veel plekken waar het gewoon doorgroeit en welig door tiert dat je hele grote exoten krijgt. En daar zit gewoon een plicht op en ik denk dat wij het minste wat we kunnen doen en ook met de wegen die wij hebben in de gebieden waar de wegen in liggen, de kwetsbaarheid van die gebieden. Ik noem maar een geluidswal bij de Blauwe Hel. Nou, daar steekt die, de Japanse duizendknoop steekt het Natura 2000-gebied in. Staat daar gewoon te groeien en wordt zelfs gemaaid. Nou, dat verspreidt versneld de duizendknoop. Ik noem de provinciale wegen, de bermen. Ik krijg staande deze vergadering foto's van luisteraars thuis doorgestuurd die ook zaken hebben lopen met de provincie, waarin ze wijzen op de taak van de provincie. Volgens mij hebben wij daar echt een voorbeeldfunctie in en kunnen we het bijna onmogelijk van gemeenten en anderen verwachten als we het zelf zouden laten lopen. Dus ik zou daar graag extra inzet op willen vragen, zeker omdat we dat blijkbaar ook al hebben in ons beheerplan. Dank.

Mirjam Sterk: Ja, volgens mij is het ook goed -

De voorzitter: Ik wil u er toch wel heel even op wijzen dat dat een vrij lange interruptie was, dus volgende keer iets korter. Dank u wel. Mevrouw Sterk, u vervolgt.

Mirjam Sterk: Ik hoorde dat ze vandaag in de Tweede Kamer 43 seconden of 45 seconden voor een interruptie krijgen. Wellicht is dat - Nee, ik denk ook dat het goed is om dit gesprek ook op te pakken bij de evaluatie van het invasieve exoten beleid. Welke rol hebben we daar nou als provincie in en welke voorbeeldrol zouden we daarin moeten vervullen om dat ook mee te nemen in het nieuwe invasieve exoten plan? Ik zou dat in ieder geval willen voorstellen om dit punt niet te laten liggen. Dan ga ik door naar de opmerkingen die zijn gemaakt over de zorg dat er onvoldoende middelen zijn en de roep om een voorloper te zijn eigenlijk ook in Nederland waar het gaat om natuurherstel. En ja, dan denk ik toch eerlijk gezegd dat wij dat volgens mij ook zijn. We zijn de enige provincie die wel werk heeft gemaakt van wat er in het NPLG werd ingezet. Ik merk ook dat anderen naar ons kijken, dat wij daar een voorlopersrol in hebben. En tegelijkertijd is natuurlijk ook altijd als je vooroploopt, loop je ook het eerste tegen allerlei vraagstukken aan. Nou, het grootste vraagstuk op dit moment is natuurlijk dat het kabinet weer opnieuw tot stilstand is gekomen. Overigens één klein goed nieuwsberichtje dan toch maar even als het mag, voorzitter. Gisteren is er een stikstofbrief uitgekomen vanuit minister Wiersma. En als u die heeft gelezen, ziet u dat daarin extra geld komt voor het Groene Hart om ook vanuit de stikstofproblematiek begrijp ik de woningbouw weer op gang te helpen. Het is nog niet bekend hoeveel geld we daarvoor gaan krijgen, maar dat is wel een gesprek wat in ieder geval de komende tijd gevoerd gaat worden. Dat geldt dan overigens natuurlijk ook voor Zuid-Holland en Noord-Holland, want zoals u weet het Groene Hart gaat over die drie provincies heen. Dan was er nog een vraag over de NNN, de VVD begon daarover. Nou, als u

goed heeft gekeken naar paragraaf 2.1, dan hebben we juist de doelen voor de realisatie van de NNN naar boven bijgesteld. En dat hebben we ook gedaan met de middelen, er zijn extra middelen toegevoegd op de begroting van 9 miljoen. Dus misschien is dat ook een beetje goed nieuws, dat we ook een keer wat dat betreft meer doen dan we eigenlijk hadden begroot.

De voorzitter: Een interruptie van mevrouw Van Gilse, gaat uw gang. Sorry, ik wilde je voornaam noemen.

Juliëtte Van Gilse: Dat zeker gezien dat dit jaar er waarschijnlijk meer hectares zijn geweest voor functieverandering. Maar alsnog staat ook in het stuk dat de doelen naar verwachting niet worden gehaald in 2027, dus dat is waar we op doelden. Klopt dat?

De voorzitter: Mevrouw Sterk.

Mirjam Sterk: Ja, volgens mij zolang ik hier zit, geef ik elke keer toe dat we dat niet gaan halen. Dus dat kan geen nieuws zijn, maar dat wil niet zeggen dat we niet de doelen uiteindelijk willen gaan halen. Alleen in 2027 wordt dat gewoon heel ingewikkeld. Dan het laatste kopje EU. Volt was goed in staat om ook dit in deze Najaarsnota in te brengen of Najaarsrapportage. Ik zal daar kort even op ingaan, ook even mede namens mijn collega aan mijn linkerkant. Wij hebben natuurlijk op dit moment water resilience act waar we mee te maken hebben. Nou, u weet dat onlangs de voorzitter van het Comité van de Regio's een dag in Nederland is geweest en eigenlijk vooral ook in de provincie Utrecht om duidelijk te maken wat onze problemen hier zijn en waarvan wij vinden dat het belangrijk is dat dat ook aan de orde wordt gesteld. We volgen ook heel nauw de bodemmonitoring. We volgen natuurlijk ook heel scherp op dit moment de discussie die er is rond de GLB-middelen en de MFK, zoals u net ook al noemde. En ja, als dat betekent dat we daarop moeten bijschakelen, dan zullen we dat niet alleen als provincie doen, maar dan zullen we dat ook vanuit het Huis van de Nederlandse Provincies natuurlijk doen, want we trekken daar met elkaar in op. En als daar iets specifiek over te melden is, dan zeg ik u toe dat we dat ook zullen doen op de betreffende dossiers van ons als inhoudelijke portefeuillehouders. Het Regionaal Expertisecentrum, dat loopt gewoon volgens de planning, zoals die ook is benoemd in de Uitvoeringsagenda van 2025. Als het gaat over MFK, het meerjarig financieel kader, dan werken we daar heel goed in samen met ook de andere decentrale overheden. En is er aankomende vrijdag hier op ons provinciehuis in Utrecht een bijeenkomst met tientallen ambtelijke experts om daar goed naar te kijken. Want de zorg is natuurlijk dat dat niet meer zo regionaal ingezet kan gaan worden en dat is voor ons natuurlijk ontzettend belangrijk. We lopen ook op het schema voor wat betreft subsidies die wij proberen binnen te halen. En als het gaat, u stelde ook een vraag, hoe gaat het intern? Worden we ook een beetje een Europa minded organisatie? Nou, daar worden stappen gezet. We zijn er nog niet, maar ik denk wel dat ook omdat we nu zo'n Uitvoeringsagenda hebben, dan wordt ook iedereen in zijn domein ook gedwongen om ook te kijken, in hoeverre is het beleid dat wij hier ontwikkelen ook in verbinding met wat we ook in Europa kunnen of willen? Dus in die manier denk ik ook wel dat het steeds meer ingebed gaat worden. Dus het gaat op zich de goede kant op, maar zijn we al helemaal tevreden? Nee.

De voorzitter: Nou, dat was uw bijdrage? Goed. Dan ga ik naar de heer Van Muilekom. Gaat uw gang.

Rob Van Muilekom: Ik heb twee korte reacties. Goed dat we het belang van de rol van de ondernemers bij het bereiken van de doelstellingen in het programma Recreatie, Toerisme, Sport en Bewegen, maar daar gaan we het vanavond over hebben. En het belang van bescherming van erfgoed dat is natuurlijk ontzettend belangrijk, mevrouw Hoek. En als er ontwikkelingen zijn, dan hebben we onze omgevingsvisie geldende regels hoe we dat op een goede integrale manier afwegen natuurlijk. Maar natuurlijk een terechte oproep die u doet om daar veel aandacht aan te besteden. Dat was het.

De voorzitter: Dat was hem zo? Dank u wel. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen van de eerste termijn. En dan wil ik even een inventarisatie doen van de behoefte aan een tweede termijn. Ik wil graag handjes zien van de partijen die een behoefte hebben aan een tweede termijn? Oké. Dan begin ik bij mevrouw Butterman van de Partij voor de Dieren, gaat uw gang.

Olivia Butterman: Ja, dank u wel. Eigenlijk nog één vraag aan het college. We hebben het gehad over die preventieve maatregelen voor -

De voorzitter: Mevrouw Butterman, excuus, ik onderbreek u even. Vragen aan het college in de tweede termijn die zijn er niet meer, dus dat -

Olivia Butterman: Kan eigenlijk niet meer. Nou weet ik het weer. Ja.

De voorzitter: Helaas. De heer De Jong, had u nog behoefte aan een tweede termijn?

Amos De Jong: Ja, dank, voorzitter. Ja, ik wilde, ik heb ook net niet de gedeputeerde meer bevroegd, geïnterrupteerd, want dat was gewoon een heel helder antwoord. Ik wilde wel in de tweede termijn daar nog een mededeling of iets over zeggen. Twee dingen misschien. Eén is, wat ons betreft, en dat mag door collega's hier anders worden beleefd uiteraard, maar wat ons betreft is het nauwgezet volgen van beleidsontwikkelingen in Europa wel belangrijk. Ook voor een beoordeling van een tussentijdse rapportage in Utrecht, want alleen in dat licht kunnen we begrijpen wat de daadwerkelijke waarde is en gaat zijn voor een heel aantal dossiers. Dus dat blijft voor Volt in ieder geval heel erg belangrijk. En wij willen tot slot ook nog even zeggen, want wij monitoren natuurlijk heel nauwgezet het werk van Cluster Europa en ook gedeputeerde Sterk die vaak in Brussel te vinden is. En dat verdient ook wel, naast een kritische blik vanuit ons, omdat we daar wel een hogere ambitie hebben, echt een groot compliment. Want er wordt wel professioneel werk gemaakt om Utrecht op de kaart te zetten. En we hebben ook het idee dat dat stap voor stap steeds beter lukt. Dus daarmee wilde ik het even afsluiten.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen van de behandeling van de Najaarsrapportage. Ik heb geen aankondigingen van moties en amendementen gehoord. Ik kijk nog even, ja, niet een concrete, dus u moet hem iets concreter maken. Ik hoorde de gedachte over een motie, maar dat is onvoldoende concreet. Wat eventueel, wat ik kan voorstellen is of u maakt hem concreter of het is een hamerstuk en dat als u een motie dan alsnog aankondigt, dat we hem dan toch als bespreekstuk op de agenda zetten. Dat zijn de twee smaken.

Olivia Butterman: Liever andersom, als bespreekstuk.

De voorzitter: Maar dan moet u hem nu concreet maken.

Olivia Butterman: Jazeker. We willen een motie indienen als het gaat over bodemdaling, dit zei ik ook net hoor, waarin we GS uitnodigen om tot een andere aanpak, een bredere aanpak in plaats van alleen maar het WIS wat het nu is. Dat rijmt.

De voorzitter: Helder. Dan is het daarmee een bespreekstuk voor de komende Statenvergadering. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen van de behandeling van de Najaarsrapportage.

4. Schorsing

De voorzitter: Dan gaan we kort schorsen voor het omzetten van de techniek om naar de BEC regulier te komen. We hervatten de vergadering om 15.55 uur.

5. Heropening

De voorzitter: Dames en heren, we gaan weer beginnen. Dames en heren, we gaan weer beginnen. Dus als iedereen zijn plekje weer in kan nemen? Dan gaan wij verder met de vergadering. We gaan verder met het reguliere deel van de BEC, dus eventjes ga ik weer een klein verhaaltje houden. Even kort, welkom allemaal terug. Negen minuten krijgen jullie allemaal van mij aan spreektijd en het college krijgt er dertig. De spreektijden van het eerste deel van de vergadering die komen te vervallen. De loting blijft overeind, dus we houden de volgorde aan waar we net mee begonnen zijn. Dat betekent dus dat de BBB mag beginnen en dat we daarna op alfabetische volgorde werken.

6. Mededelingen

De voorzitter: Dan ga ik nu door naar agendapunt 6, de mededelingen. De heer Van Muilekom heeft een mededeling. Gaat uw gang.

Rob Van Muilekom: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik was net even mijn scherpje aan het opzoeken, maar die doet het niet. Nee, ik wil u een mededeling doen over een heel mooi festijn wat binnenkort in de gemeente Wijk bij Duurstede is. Dat is een festijn en dat heet de Lekkodagen. U heeft altijd veel vragen over ons maritiem erfgoed en het is vier dagen, de opening is op zaterdag de 25^e, nee, zaterdag de 27^e, sorry. En er komen iets van honderd oude boten, maritiem erfgoed, immaterieel erfgoed, er zijn allerlei activiteiten. Dus ik heb in het SIS ook een mededeling laten doen, maar ik dacht van, er wordt zo vaak gesproken over het maritieme erfgoed. Dus als u gelegenheid heeft, zou ik echt zeggen van, ga even kijken en het is een heel mooi programma. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. En verdere informatie staat ook op het Statenportaal. Dan ga ik nu nog naar mevrouw Matser voor een mededeling. Gaat uw gang.

Julia Matser: Ja, dank u, voorzitter. Morgen hebben we vergadering in Amsterdam met de Randstedelijke Rekenkamer of althans de afvaardigingen van de verschillende Staten die deelnemen aan de Randstedelijke Rekenkamer. We gaan het dan hebben over de longlist aan onderwerpen die nu zijn voorgesteld om te gaan onderzoeken komend jaar. Er wordt naar aanleiding van de vergadering morgen een shortlist opgestuurd, die zullen we te zijner tijd met u delen. Maar we wilden graag u nu al hierover informeren, zodat u die informatie aan ziet komen. En als u daar nog extra informatie over wilt dan kunt u natuurlijk mij, de heer De Jong of de heer Janssen aanschieten. Dat was het. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel.

7. Vaststellen verslagen BEC

De voorzitter: Dan gaan we naar het vaststellen van het verslag van de laatste BEC-commissie en daar heb ik geen opmerkingen over ontvangen. Dus ik stel dat verslag vast.

8. Termijnagenda BEC

De voorzitter: Dan een aantal punten bij de termijnagenda van de BEC. Allereerst een inventarisatie voor de informatiesessie over het Utrechts Archief. Bij mijn voorzittersmail zat een memo over de vraag of de Staten behoefte hebben aan deze informatiesessie over het HUA? Het uittredingsproces van het Rijk loopt al enige tijd en heeft ook even, heeft u even een tijdje niks over gehoord. Dus de vraag is of er behoefte is om naar aanleiding van het memo eventueel aanvullende informatie te ontvangen in de vorm van een informatiesessie? Ik wil graag één hand per fractie zien en bij acht fracties zullen we de informatiesessie organiseren. Graag handen voor interesse. Nou, u bent voldoende geïnformeerd zo, ik zie het. Dus dat komt helemaal goed. Dan gaan we door naar de volgende inventarisatie. Dat is een inventarisatie over een werksessie over de rechtsstaat. Het initiatief komt van de BBB. Daar heeft ook een memo over bij deze agenda gezeten. Heeft mevrouw Van den Broek eventueel nog behoefte om dit kort toe te lichten of was het memo helder? Het memo is helder? Nee? Ja?

Monique Van den Broek: Ja, volgens mij is het memo helder. Het is meer als andere mensen er vragen over zouden hebben. Maar het is duidelijk. Dank u wel.

De voorzitter: Ja. Dan ga ik nu inventariseren of er behoefte is aan deze werksessie over de rechtsstaat? Ik wil graag één hand per fractie. Ik zie twee handen, dus dat is helaas niet voldoende voor het organiseren van deze werksessie. Bedankt voor het initiatief. Dan heb ik nog een inventarisatie. Er wordt een SPS-sessie georganiseerd over de renovatie en de verduurzaming van het provinciehuis. Op 19 november vindt deze plaats. Voor de organisatie hiervan zoekt de griffie drie Staten- of commissieleden die mee willen denken over de invulling van deze sessie. En ik wil graag handen zien wie daarin mee willen denken? Ik zie mevrouw Van der Kolk, de heer Nagtegaal, de heer Janssen, de heer Koren.

Vincent Janssen: Ja, namens de heer Gillissen.

De voorzitter: Zo'n vermoeden had ik al. De heer Koren en mevrouw Blackstone. Dat zijn er vijf. Ja. Dat is vervelend, dan moet je het terugkijken morgen. Nee, het gaat over de inventarisatie van de SPS-sessie voor de renovatie en verduurzaming van het provinciehuis. Er wordt een sessie georganiseerd en de vraag is of er drie leden van deze commissie in de meedenkgroep willen zitten die die sessie gaan organiseren en we hadden er al vijf. Mevrouw Van der Kolk, de heer Nagtegaal, Janssen, Koren en mevrouw Blackstone. En -

Sjors Nagtegaal: Voorzitter, mag ik heel kort iets zeggen?

De voorzitter: Nou, ik wilde eigenlijk nog even wat zeggen.

Sjors Nagtegaal: Oké.

De voorzitter: Dus ik zie dat we nu vijf mensen hebben, dat is iets meer dan drie. Dat is wat de griffie betreft geen probleem, alleen dan vraagt dat wel enige flexibiliteit in uw agenda. Dus als u dan allen deel wil nemen, dat u daar dan

wel rekening mee houdt dat dat niet, dat het misschien parallel wordt gepland aan iets anders. Dus in principe kunt u allen deelnemen, maar dat vraagt dan enige flexibiliteit aan uw kant. De heer Nagtegaal, u had een opmerking.

Sjors Nagtegaal: Nou, ik merk dat de rechterzijde van de Staten allereerst de hand opstak. En als mevrouw Matser dat wil, wil ik ook best mijn plek afstaan, zodat zij ook mee kan denken vanuit de andere kant van de Staten.

De voorzitter: Dat is volgens mij een goed voorstel. Mevrouw Blackstone, u wilt hier ook nog - Nee? Oké. Dan wordt de heer Nagtegaal vervangen door mevrouw Matser. Dan hebben we een delegatie van vijf en dan geldt dus ook voor de oproep die ik net gedaan heb, enige flexibiliteit. Goed, dan zijn we, kunnen we daarmee de kennisname van de termijnagenda afronden.

9. Actuele vragen

De voorzitter: En dan gaan we naar de actuele vragen. Die zijn niet ingediend.

10. SV actualiseren motielijst

De voorzitter: Dus dan gaan we naar agendapunt 10, het Statenvoorstel van het actualiseren van de motielijst. Twee keer per jaar wordt deze motielijst aan uw Staten voorgelegd en op deze lijst wordt de voortgang van moties bijgehouden. Dit Statenvoorstel betreft het realiseren van een formele bekrachtiging van eerder afgedane moties, bijvoorbeeld via een Statenbrief. Nu bespreken we in deze commissie enkel de moties die van toepassing zijn op deze commissie. Ik ga ze één keer voorlezen en dan stel ik voor dat u daarna meteen even uit uw eigen spreektekst kunt schrappen welke moties niet in mijn lijstje zaten. Dus ik noem ze één keer op. Dat is de actualiteit motie 8, toekomststoel. Dat is M24-39, neem onder- en overbesteding scherp onder de loep. Motie 9b, alleen samen krijgen we recreatie op de kaart. Motie 24-57a, zekerheid voor Bevrijdingsfestival Utrecht. Motie 24-119, UNESCO evaluatie ingediend. Dat is het denk ik. Motie 24-108, meer kennis, meer macht. Motie 24-107, bij achterblijvende resultaten in de voortgangsrapportages volgt een Statenvoorstel. Motie 24-116, werknemers uit het doelgroepenregister banenafpraak. En motie 24-29, betrek PS in de keuze om over te gaan tot belangenbehartiging. Deze moties zullen we dus nu bespreken in de commissie, andere moties horen thuis in andere commissies. Dit heeft overigens ook in een mail gezeten. Mevrouw Van der Kolk, een vraag.

Annemarie Van der Kolk: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, toch even een vraag. Want ik had zelf eigenlijk iets opgeschreven over een motie die dus niet wordt afgevoerd, maar waar wel een reflectie in dit document staat. 24-103, die staat niet op uw lijstje, maar hoort weer wel in deze commissie.

De voorzitter: Oké, dat kan. Ik moet heel even voor wat helderheid aan deze kant. Nee hoor, dat is geen probleem. Als het thuishoort in deze commissie dan kunt u daar wat over zeggen, maar dit zijn de moties die worden afgevoerd. Ja. Dan gaan we over tot de eerste termijn. O, toch? Ik dacht al, ik hoor iemand. De heer Janssen.

Vincent Janssen: Ja, en het kan zijn dat ik hem gemist heb, M24-101, die stond geagendeerd voor de FAC, maar volgens mij bespreken we daar niet meer de afdoening van de motielijst. Dus volgens mij is die dan hier het meest op zijn plek.

De voorzitter: Ja, mij wordt ingefluisterd dat dat zo is. Oké, dan gaan we nu over naar de eerste termijn waarin we ook politieke vragen aan het college kunnen stellen. En ik begin bij de BBB. Geen behoefte aan het woord? Nee? Oké. Dan ga ik naar D66. Nee, sorry, ik kijk verkeerd. Naar het CDA. Ook geen behoefte. De ChristenUnie, geen behoefte. D66, ook geen behoefte. Forum voor Democratie? Ja, gaat uw gang.

Annemarie van der Kolk: Ja, dank u wel, voorzitter. Zoals gezegd dus even kort over motie 24-103. In die toelichting, daar wordt een succes beschreven, namelijk een tweede plaats op het duurzaam aanbesteden in de bouw. En ja, wij vroegen ons toch af, dat was helemaal niet de insteek van die motie volgens ons in ieder geval bij de Zomernota 2024. Die ging over afhandeling van subsidies, digitalisering van archieven en versterken van de financiële functie. Dus ik vroeg me af, wat maakt nu dat dit hier als succes wordt genoemd? Ja, en o ja, in algemene zin had ik nog graag een afkortingenlijst. Namelijk een POPPPW is op zich niet voor iedereen spreektaal denk ik. Portefeuilleoverleg Provinciaal Programma Wonen en Werken is ook nog best lastig, maar voor een burger wel beter na te zoeken. Dus misschien een toezegging dat er de volgende keer een afkortingenlijstje bij staat. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar GroenLinks. Geen behoefte. Partij van de Arbeid. Geen behoefte. Partij voor de Dieren. PPV, ook niet. SGP. Nee. SP. UtrechtNu1. Volt. De VVD. Ja, gaat uw gang.

Vincent Janssen: Over 24-101, die is technisch gezien wellicht afgedaan, maar over de inhoud hebben we nog wel een noot te kraken. Staat ook straks op de agenda. Dat wilde ik even als opmerking hebben toegevoegd, want de wijze waarop het afgedaan is of de inhoud, daar zijn we niet helemaal content mee. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. En 50PLUS, geen behoefte. Dan ga ik naar het college. Ja, de heer Bakker, gaat uw gang.

Has Bakker: Ja, voorzitter, volgens mij was er één vraag maar gekomen, maar ik moest zelf ook eventjes zoeken naar de juiste titel bij de cijfers. Maar 24-103, over de prioritering bedrijfsvoering, die is nog niet afgedaan. Er wordt een stand van zaken gegeven met daarin enige resultaten. En u heeft in ieder geval zeer recent een brief daarover, een Statenbrief daarover ontvangen. Dus die was nog niet meegenomen in dit schema, maar inmiddels als u in het SIS kijkt ziet u hierover een brief. Dus wij zullen volgende ronde het voorstel aan u doen om de motie wel als afgedaan te hebben en dan verwijzen wij daarbij naar de Staten brief die daarbij is gestuurd.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was dan de reactie van het college volgens mij. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen van de eerste mijn. En dan kijk ik de Statenzaal rond voor een tweede termijn? Nee, geen behoefte. O, mevrouw Butterman.

Olivia Butterman: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik zeg het nu maar voor in het geval dat ik straks weer te laat ben. Ik weet niet of u nu een rondvraag gaat doen over of de motielijst een hamerstuk of een besprekstuk wordt? Ja? Oké. Nou, wat ons betreft een besprekstuk, omdat we ook in LWM al aangaven dat twee moties wat ons betreft nog niet afgedaan zijn.

De voorzitter: Mevrouw Butterman, dat is niet helemaal hoe de werkwijze is. Er zijn in deze commissie geen moties en amendementen aangekondigd en daarmee is het automatisch een hamerstuk voor deze commissie. Maar omdat het een stuk is wat in meerdere commissies besproken wordt, zal uiteindelijk onderaan de streep door het presidium de balans opgemaakt worden. En als er moties en amendementen in andere commissies zijn aangekondigd, dan zal dat alsnog als besprekstuk worden opgevoerd. Dus dat is de werkwijze. En dus vanuit onze commissie zal dat advies zijn een hamerstuk en als dat vanuit andere commissies anders is, dan zal die dus uiteindelijk anders op de agenda komen. Daarmee kunnen we volgens mij dit agendapunt ook meteen afronden.

11. SB Midterm review resultaten Strategische College Agenda 2023-2027

De voorzitter: Dus dan gaan we over naar de Statenbrief midterm review resultaten Strategische College Agenda 2023-2027. Het college is halverwege zijn bestuurstermijn en hebben aan de hand van de midterm review bepaald hoe het ervoor staat met de uitvoering van de Strategische College Agenda. Is op de agenda gezet voor u en ik wil graag even inventariseren, omdat er ook verder geen technische vragen over gesteld zijn, wie hier behoefte aan het woord hebben middels een handje? Goed, dat is toch wel een heel aantal collega's. Dus dan ga ik gewoon de volgorde af en dan begin ik bij de BBB. Mevrouw Van den Broek, gaat uw gang.

Monique Van den Broek: Dank u wel, voorzitter. De BBB wil de organisatie bedanken voor de midterm review. De BBB-fractie ziet een overzichtelijke rapportage, maar mist een maatschappelijke doorwerking, want een afgerond onderwerp is nog geen opgelost probleem. Van de 47 onderwerpen zijn er 28 afgerond, 14 liggen op schema en 5 vragen extra aandacht. Maar hoe vertaalt zich dat naar de leefwereld van onze inwoners, boeren en ondernemers? Het UPLG is een van de grootste dossiers. Goed dat er middelen zijn, maar we maken ons grote zorgen over de inzet van gedwongen onteigening als instrument. BBB is daar principieel op tegen. Vrijwilligheid, vertrouwen en samenwerking moet leidend zijn. Gedwongen onteigening ondermijnt dat en is voor ons geen optie. We kijken uit naar de uitwerking van de Visie Landbouw en Voedsel in het uitvoeringsprogramma en de behandeling daarvan in de commissie. We hechten eraan te benadrukken dat dit uitvoeringsprogramma zich echt moet richten op en perspectief moet bieden aan de blijvende boeren. De rapportage noemt veel projecten als afgerond, maar dat zegt weinig over het vertrouwen van inwoners. Op het energietransitie dossier leveren we als BBB veel strijd voor betrouwbaar, zorgvuldig en transparant bestuur. Want dat is helaas geen vanzelfsprekendheid. Inwoners voelen zich vaak niet gehoord en het wantrouwen is groot. Wij vragen GS, hoe wordt dat vertrouwen hersteld en hoe wordt lokale zeggenschap echt geborgd? Een evaluatie van het 50 procent eigendomsbeleid is wat ons betreft noodzakelijk. Werkt dit in de praktijk of

blijft het een papieren belofte? Het fonds Versnelling Woningbouw is positief, maar let op. Betaalbaarheid en spreiding zijn essentieel. BBB wil dat ook kleine kernen profiteren van woningbouw, niet alleen de stedelijke gebieden. En bereikbaarheid van het buitengebied. En dat is hier eerder vandaag ook al genoemd, blijft een zorgpunt. Maatwerk in OV en infrastructuur is nodig. Tot slot, de rapportage toont veel proces, weinig impact. BBB pleit voor minder bestuurlijke lagen en meer uitvoerbaarheid. Laten we beleid maken dat werkt voor mensen en niet alleen op papier. Voorzitter, deze statenbrief is een tussenbalans. Op 4 november volgt de dialoog met de samenleving en BBB zal daar opnieuw het boeren perspectief en het inwonersvertrouwen inbrengen. Want beleid zonder draagvlak, is beleid zonder toekomst. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar het CDA, de heer Koren.

Martijn Koren: Voorzitter, wat ons betreft een hele duidelijke statenbrief en dank voor de update.

De voorzitter: Dank u wel. De ChristenUnie, geen behoefte. D66, mevrouw De Widt.

Marianne de Widt: Dank u wel, voorzitter. Als een van de dragers van deze coalitie, begrijpt D66 natuurlijk dat het college met de nodige tevredenheid kijkt naar wat ze tot nu toe gerealiseerd hebben. En wij vinden dat daar ook alle redenen toe is. In een periode waarin het houvast vanuit het rijk zo ongeveer met een maand minder werd, in plaats van meer, verdient het college alle lof voor de volharding in een progressieve aanpak. In Utrecht laten we zien dat het wel kan. Bijvoorbeeld het UPLG is hier springlevend, terwijl de stikstofplannen vanuit Den Haag nog steeds op zich laten wachten. Op 4 november schuift D66 graag aan tafel om te horen wat onze maatschappelijke partners van de resultaten vinden. Ik dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar FvD, mevrouw Van der Kolk.

Annemarie van der Kolk: Dank u wel, voorzitter. Hoe concreter een taak, hoe groter de kans dat deze wordt uitgevoerd. Dus wat dat betreft is de uitwerking van het coalitieakkoord tot een strategische college agenda natuurlijk een goede zet en dan ook nog een evaluatie. Daar zijn wij blij mee. En ook de redenen natuurlijk dat wij in 2023 voor die motie stemde. Een kleine kritische noot op de term midterm review. Waarom noemen we het niet gewoon een tussentijdse evaluatie? Ik zal verder ook niet nalaten te benoemen dat FvD veel van de college agenda en dus ook deze 47 punten, graag heel anders had gezien. Maar als je dan toch iets doet, check dan in ieder geval of doelen worden behaald. Dan over het magazine dat erbij is gemaakt. Daarin wordt op pagina 10 gesproken over een regio, ook waar ondernemers kunnen floreren, maar verder gaat het alleen om innovatie. En zoals we eerder ook al besproken hebben, ondernemers zijn breder dan hè die spannende nieuwe dingen. Het gaat ook om behouden wat we doen en de maak economie. En dat was ook al zo in het statenvoorstel Regionale Innovatiekracht.

De voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Travaille. Gaat uw gang.

Anjo Travaille: Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Van der Kolk schetst blij te zijn, in ieder geval met het proces, waarbij een evaluatie is uitgevoerd en waarbij getoetst is of doelen zijn behaald. Maar ziet u eigenlijk of er doelen zijn behaald? Of zien we alleen of een aantal acties uit de strategische agenda zijn afgerond, zonder dat we weten of de doelen zijn behaald?

De voorzitter: Mevrouw Van der Kolk.

Annemarie van der Kolk: Dank u wel, voorzitter. Nou dat is eigenlijk wel een mooie vraag. Ik zag zelf, of wij zagen eigenlijk zelf vooral inderdaad de afhandeling van gestelde doelen, waarmee wij hebben aangenomen denk ik dat ook die hebben geleid tot het gewenste resultaat. Ik ben ook wat dat betreft dan al, nu al benieuwd naar de bijdrage van de heer Travaille. Want blijkbaar ziet hij dat anders. Dat als reactie.

De voorzitter: U vervolgt.

Annemarie van der Kolk: Ja, dank u wel. Even kijken. Nee. Bij het statenvoorstel Regionale Innovatiekracht, daar hebben we ook aandacht gevraagd voor die maakindustrie, met de motie Hart voor die Maakindustrie. Dus onze vraag aan de gedeputeerde, kunt u toezeggen dat die motie met die focus op die maakindustrie in volgende rapportages ook terugkomt? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar GroenLinks. De heer El Hamdaoui, gaat uw gang.

Imraan el Hamdaoui: Dank u wel, voorzitter. Er is veel werk geleverd. Veel liggen op schema. Dat is iets om dankbaar voor te zijn en het is ook een compliment aan de ambtelijke organisatie, aan onze gedeputeerde en aan de samenwerking binnen deze coalitie. Maar de midterm review is niet alleen om te vieren, maar ook om te reflecteren wat er nog niet goed loopt. De klimaatcrisis laat ons daar ook geen ruimte voor. Terwijl elders Europa de temperatuur records verbroken worden, brand sorry, excuus, gaat een beetje, branden bossen af en vallen hitte gerelateerde doden. Het blijft bij ons stil rond de RES-vertraging. Dat is ernstig. Daarom wil ik hier toch stilstaan bij de vraag, wat heeft GS gedaan sinds Defensie aangaf dat windenergie op hun terreinen onmogelijk is? Wat zijn de lessen van die vertraging? En vooral, hoe zorgen we dat we niet opnieuw verrast worden en wel onze RES-doel halen in de regio Amersfoort. En dan heb ik nog het laatste, meer procesmatige vragen over de midterm review zelf. Over dinersessie met, van Dialoog met de Samenleving op 4 november. Daarbij staat dat GS in gesprek gaat met PS, ondernemers en maatschappelijke organisaties over dilemma's. Mijn vraag is daar tweeledig. Wat is precies de rol van de provinciale staten tijdens de bijeenkomst? Zijn we vooral luisteraars of ook actief gesprek deelnemer of medeorganisator van de dialoog? En wat wordt er gedaan met de input die tijdens het diner wordt opgehaald, komt die ergens terug in besluitvorming of beleid? Dat was het, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. U krijgt een interruptie van de heer Travaille.

Anjo Travaille: Dank u, voorzitter. Ik hoor GroenLinks aangeven dat er veel is bereikt, met een paar kritische kanttekeningen. Nou heb ik hier het collegeakkoord en zou GroenLinks enigszins kunnen aangeven welk deel van de doelen uit het collegeakkoord dan bereikt is? Want we zijn halverwege. We hebben nog anderhalf jaar te gaan, maar ik zie bijna geen enkel doel uit het collegeakkoord dat bereikt is. Dus ik ben heel benieuwd hoe GroenLinks daar tegenaan kijkt?

De voorzitter: De heer El Hamdaoui.

Imraan el Hamdaoui: Nou ja, een van de doelen waar ik heel erg trots op ben is de energietransitie, die loopt, 50 miljoen aan investeringen en een lokaal eigendom bij windprojecten, wat erg goed is. Natuurlijk blijft netcongestie nog steeds een probleem, maar dat is een voorbeeld.

De voorzitter: Oké, u was aan het eind van uw bijdrage? Ja. Dan ga ik naar de PvdA. Mevrouw Flink.

Noortje Flink: Dank u wel, voorzitter. Deze strategische of de midterm review van deze strategische college agenda, is een helder stuk om te laten zien hoe het nu gaat met de doelen die we hebben gesteld als coalitie. En ik denk dat we wel kunnen concluderen, als we naar de afgelopen twee jaar kijken, het college van GS is aan de slag voor Utrecht. We zien dat meer dan de helft van de doelen zijn afgerond, dat een derde op schema loopt en dat slechts vijf enkele doelen nog extra aandacht vereisen. Als PvdA zijn we natuurlijk extra trots op het fonds Versnelling Woningbouw, voor het realiseren van meer en vooral betaalbare woningen, want daar is grote behoefte aan. Waar het voor ons nog wel spannend blijft, zijn juist die doelen die niet in één termijn kunnen worden afgerond, of die een intensieve samenwerking met het rijk verlangen. Dan kijk ik bijvoorbeeld naar het bevorderen van biodiversiteit, de realisatie van robuuste natuur en bos, of het maken van MIRT-afspraken over de Merwedelijn. We zullen hier in het college nauwgezet volgen, met natuurlijk de boodschap om alles te doen wat in onze macht ligt, om wel vooruit te komen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar PvdD. De heer Travaille.

Anjo Travaille: Dank u. Voorzitter, de midterm review of de tussentijdse evaluatie, is een evaluatie van de voortgang na twee jaar. We zien veel groene bolletjes, maar dat geeft nogal een vertekend beeld van de werkelijkheid. Dat komt omdat er is getoetst op acties uit de strategische college agenda en niet op het bereiken van doelen uit het coalitieakkoord. De collegepartijen zijn content met de voortgang, maar BBB gaf terecht al aan. Ja, ook als je een aantal dingetjes hebt bereikt aan de proceskant, daarmee heb je het probleem helemaal niet opgelost. Het instellen van een nieuw fonds voor versnelling van de woningbouw is inderdaad gelukt, lezen we in de midterm review. Ja, fijn. Maar de woningbouw is helemaal niet versneld en blijft achter bij de doelstellingen uit het coalitieakkoord. En we zitten niet op de beloofde 30 procent voor sociale huur bij nieuwbouw. In midterm review staat dat het toezicht en de

handhaving op milieu en natuurdoelen op orde is, met de aangekondigde aanstelling van twee boa's. Maar we zien steeds weer dat provincie Utrecht tekortschiet in toezicht en handhaving. Er zijn bijvoorbeeld 700 meldingen gedaan door burgers van mogelijke overtredingen en bij 20 daarvan is daadwerkelijk actie ondernomen. Ook bij toezicht op het herplanten van bomen, na het kappen ervan, helaas te weinig menskracht. Er is een vastgesteld UPLG in de landbouwisie, lezen we in de midterm review. Ja, dat klopt. Maar hebben we nu meer kringlooplandbouw, hebben we meer grondgebonden landbouw, hebben we minder vee per hectare, is de stikstofuitstoot verminderd? Dat zijn daadwerkelijk de doelen die letterlijk staan in het coalitieakkoord, waar het college en de fractievoorzitters van de college dragende partijen hun handtekening onder hebben gezet. Dus leuk al die proces puntjes uit de midterm review, dat die op schema zijn. Maar we mogen het college toch ook houden aan de gemaakte afspraak uit hun collegeakkoord. 50 procent minder bodemdaling. Doelen van de waterkwaliteit volgens de KRW. Versnelling van het herstel van natuur. Natuur inclusief als uitgangspunt voor alle ruimtelijke ontwikkelingen. Terugdringen van gewasbeschermingsmiddelen. Planmatige aanpak verduurzaming gebouwde omgeving. Grootverbruikers en midden- en kleinbedrijf verduurzamen hun bedrijfsvoering. Luchtkwaliteit volgens de WHO-normen. Dat zijn de doelen uit het collegeakkoord.

De voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Janssen. Gaat uw gang.

Vincent Janssen: Dank, voorzitter. Ik ga toch even een kleine reflectie geven. De heer Travaille, die haalt een beetje door elkaar, het coalitieakkoord, wat door vijf staten fracties is gesloten. Daar kunt u ons op aanspreken op het moment dat er programma begrotingen, kader nota's en dat soort zaken aan de orde zijn, algemene beschouwingen. En er is een strategische college agenda, wat iets is wat het college naar zich toe heeft gehaald en gezegd, wij gaan uitvoering geven aan het coalitieakkoord en een aantal activiteiten uitvoeren. En dat is volgens mij wat u een beetje in uw bijdrage door elkaar heen husselt. Dus volgens mij bent u aan het verkeerde adres vandaag. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Travaille, een reactie?

Anjo Travaille: Voorzitter, dit lijkt mij geen vraag. Dit lijkt mij eerder een deel van de bijdrage van de VVD. Wat ik hierbij probeer te doen, is vooral juist die twee dingen uit elkaar halen. Door heel duidelijk te stellen dat er een coalitieakkoord is, maar dat we hiermee de voortgang, met de midterm review, de voortgang van het strategische college agenda aan het meten zijn. Dus de voortgang na twee jaar, ik vind het eigenlijk niet goed te koppelen aan deze midterm review. Ik heb een aantal doelen genoemd die ik letterlijk heb overgenomen uit het coalitieakkoord, allemaal niet bereikt.

De voorzitter: U krijgt nog een interruptie van de heer El Hamdaoui. Gaat uw gang.

Imraan el Hamdaoui: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor nu een hele lijst met dingen die we schijnbaar fout doen, of niet zo goed gaan. Welke voorstellen heeft de heeft PvdD dan voor ons, dat we dan kunnen toepassen, om die doelen? Want we willen graag die doelen ook behalen?

De voorzitter: De heer Travaille.

Anjo Travaille: Nou, ik noem niet zozeer een hele lijst met allemaal dingen die misgaan, ik noem vooral een lijst met doelen, die het college en ook de college dragende partijen, hebben ondertekend in het coalitieakkoord. Ook uw partij. Dus als ik dan hoor van u in uw bijdrage, dat u heel blij bent met de voortgang en ik wijs u erop dat alle afspraken, of in ieder geval een groot deel van de afspraken die in het coalitieakkoord staan, gewoon niet bereikt zijn. En dan kunnen we allemaal groene bolletjes bij de midterm review tekenen. Ja, ik snap niet dat ook GroenLinks hier zo blij mee kan zijn. We liggen helemaal niet op koers, we komen er alleen maar verder vandaan.

De voorzitter: Mevrouw Flink heeft ook een interruptie. Gaat uw gang.

Noortje Flink: Ja, voorzitter, toch in navolging van de interruptie van de heer Janssen. We hebben een coalitieakkoord. Daar staan bepaalde doelen in en inderdaad die doelen die vergen een tijd voor ze behaald zijn. Het is niet dat je op de ene, van de ene op de andere dag met een toverstaf kan zeggen van en nu is bodemdaling opgelost. Maar bij, het college heeft in navolging van het coalitieakkoord dat er ligt, een strategische college agenda gemaakt, met voorstellen van dit soort beleid gaan we maken om daar wel wat aan te doen. Die strategische college agenda, die zijn we vandaag aan het evalueren. Niet noodzakelijk het coalitieakkoord. En als ik dan kijk naar, wat heeft dit college

gedaan? In welke beleidsstukken hebben ze in gang gezet? In de hoop dat je dan op een gegeven moment over een langere termijn die doelen bereikt. Dan denk ik ja, we zijn lekker op weg. We zijn aan de slag. En ik vind het een beetje cynisch, om nu de stukken door elkaar te wisselen en dan te doen alsof we als coalitiefracties het college niet goed controleren. Nee. We controleren het college vandaag op, hoe zij op weg zijn met die strategische college agenda, dus de beleidsdoelen die zij hebben gezegd in gang te zetten, de stukken beleid die zij in gang zouden zetten. En daar zijn ze wat mij betreft, als wat de PvdA betreft, hartstikke lekker mee op weg.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Travaille. Gaat uw gang.

Anjo Travaille: Nou, dat is wel waar ik de college dragende partijen op wijs, dat op dit moment, ondanks al die mooie groene bolletjes in de midterm review, dat er niet zoveel voortgang is bereikt. En als de PvdA verwijst ja, we hebben toch een strategische college agenda gemaakt? Ik zeg dus dat die strategische college agenda eerlijk gezegd niet zoveel te maken heeft met het coalitieakkoord en de doelen die erin staan. En het voorbeeld dat de PvdA hierbij helpt, bij noemt, bodemdaling. Dan kun je zeggen van ja, maar die doelen die kun je niet allemaal bereiken. In deze periode, de doelen voor bodemdaling, 50 procent minder bodemdaling in de, is opgeschreven voor de periode tot 2030. Daar hebben we nu 4 procent van gehaald. Dus je kunt wel zeggen we zijn lekker onderweg. 4procent is niet veel en dat geldt ook alleen nog maar voor de CO₂-uitstoot doelen en niet eens voor de bodemdaling doelstellingen. Dus ik wijs de partijen erop, zowel de college dragende partijen als de andere partijen erop, dat met deze midterm review we helemaal niet zien hoeverre er voortgang is in het bereiken van de doelen die in het coalitieakkoord zijn opgetekend.

De voorzitter: Dank u wel. U krijgt reactie van mevrouw Flink en de heer Janssen. Even voor het debat, de interrupties, ik snap dat dat even uit gedebatteerd moet worden. Dat is goed, maar de interrupties zijn vrij lang en weet dat dat nou, tijd kost. Mevrouw Flink reageert en dan ga ik naar de heer Janssen. Gaat uw gang.

Noortje Flink: Voorzitter, toch in reactie daarop. De inhoudelijke uitwerking van die beleidsdoelen, die controleren wij bij de inhoudelijke commissies. Dus als het gaat om bodemdaling, dan zullen mijn commissieleden van de commissie LWM, die zullen daarop toezien dat we daar het college controleren, voorstellen doen, van hoe gaan we dat dan tegen? In deze commissie BEC controleren we het document of die strategische college agenda is gehaald. Dat gaat echt puur om die beleidsuitwerkingen. Is dit beleid in gang gezet? Dat is vanuit meer het beleidsperspectief en daarop zeggen we dus ja, we zijn lekker bezig. Maar als het gaat om, wat doen we met bereikbaarheid? Wat doen we met energie? Wat doen we met wonen? Dan zullen we inhoudelijk in die commissies op dat moment het college controleren. Niet hier.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Janssen.

Vincent Janssen: Ik wil de heer Travaille toch even iets meer naar de concreetheid trekken. Een van de doelen is het aanleggen van de Merwedelijn. Had de heer Travaille verwacht van het college dat de Merwedelijn er nu al had gelegen? Of is het reëel om te zeggen van ja, dat is een project, dat start je op en dat duurt nou, laten we hopen, laten we zeggen misschien drieënhalf jaar voordat het er ligt, of viereneenhalf jaar? Ik kijk even naar de gedeputeerde. Nog iets langer misschien. Wat is realistisch om te verwachten?

De voorzitter: De heer Travaille.

Anjo Travaille: Ik heb een flinke lijst genoemd met doelstellingen uit het coalitieakkoord, die niet bereikt zijn. Daarbij heb ik niks gezegd over de Merwedelijn, dus ik begrijp niet zo goed waar dat voorbeeld vandaan komt. Maar ik begrijp wel. Dus ik begrijp niet zo goed waar het voorbeeld vandaan komt. Wat ik doe is, ik tel even het punt wat op de agenda staat, de midterm review, op naar waar zijn we hiervoor bij elkaar? Om af en toe te toetsen of we de juiste dingen aan het doen zijn, of we daarin voortgang bereiken. Dan kan worden verwezen naar het proces, wat misschien best wel lekker loopt. Maar de BBB gaf het net al heel mooi aan. Daarmee is er hier buiten het provinciehuis, niet echt iets wezenlijk anders. Daarmee hebben we de opgave niet helemaal opgelost, of misschien wel helemaal niet opgelost en daar wijs ik op en daar wil ik ons als statenleden ook aan herinneren.

Vincent Janssen: Voorzitter?

De voorzitter: De heer Janssen, gaat uw gang.

Vincent Janssen: Ja, toch even een reactie want u zegt, waar komt dat vandaan? Dat is nou precies een doelstelling uit het coalitieakkoord, wat vertaald is in een actie, namelijk we moeten financiering gaan regelen voor die Merwedelijn. Een aantal processen in gang zetten. Maar het is toch volstrekt logisch dat dat niet in twee jaar tijd voor elkaar is, zo een lijn aanleg? En dat geldt voor bodemdaling en dat geldt voor al die andere voorbeelden die u noemt. Het college zet een aantal dingen in gang. Hartstikke goed. En ja, het zijn nu eenmaal lange lijnen in zo een provincie. U bent iets, een gekke discussie aan het voeren op deze manier.

De voorzitter: De heer Travaille.

Anjo Travaille: Voorzitter. Dit is de derde interruptie van de heer Janssen, die opnieuw geen vraag oplevert, maar alleen een oordeel, wat hij ook prima in zijn eigen bijdrage had kunnen verpakken. Nogmaals-

De voorzitter: De heer Travaille, even voor de goede orde. Een interruptie is een opmerking of een vraag. Dus het staat de heer Janssen vrij om dit te doen in zijn interruptie. Maar gaat u vooral verder met uw betoog?

Anjo Travaille: Zeker. Dus ik denk dat dat prima in zijn eigen bijdrage had gekund. Nogmaals, over de Merwedelijn heb ik niks gezegd. Ik begrijp heel goed dat je dingen in gang moet zetten en dat je daarvoor ook een strategische agenda nodig hebt. Maar juist de voorbeelden die ik noem, daarvan zie ik juist weinig in gang gezet en daarbij heb ik ook weinig vertrouwen dat de doelstellingen uit het coalitieakkoord daarin bereikt worden. Nogmaals, het voorbeeld van bodemdaling. Het viel al eerder. We weten niet eens of er meer of minder bodemdaling is dan toen het college aantrad. En daar moeten we uiteindelijk ook het college op proberen te bevragen. En dat is ook aan de VVD, denk ik. De heer Travaille krijgt een interruptie van mevrouw Hoek.

Mieke Hoek: Dank u, voorzitter. In Stichtse Vecht weten we heel goed hoe het met de bodemdaling is. Kockengen bijvoorbeeld, is de afgelopen jaren voor miljoenen een 50 centimeter opgehoogd. Opgehoogd hè? Dus en toch is de prognose dat het bij Kockengen ieder jaar twee centimeter weer daalt, dus in 10 jaar is dat 20 centimeter in 2040. Nou, u kunt allemaal rekenen, dus over 50 jaar 100-

De voorzitter: Mevrouw Hoek, ik onderbreek u even, want u geeft een hele uitvoerige beantwoording op het stukje over bodemdaling, maar we hebben het over de midterm review en in die context is bodemdaling een voorbeeld, dus we hoeven het nu niet te hebben concreet over bodemdaling. Wat is, heeft u een vraag aan de, of een opmerking aan de heer Travaille over de midterm review?

Mieke Hoek: Mijn vraag aan meneer Travaille is, bent u op de hoogte van de constante bodemdaling, wat je ook doet? Je kan investeren-

De voorzitter: Maar mevrouw Hoek. We hebben het niet over bodemdaling in dit debat.

Mieke Hoek: Ja, maar het wordt wel genoemd, voorzitter.

De voorzitter: Maar daar gaan we het dus nu niet. Dat, die afslag gaan we in dit debat niet nemen. We houden het even op de midterm review en daar laten we het even bij. De heer Travaille, u vervolgt.

Anjo Travaille: Dank u, voorzitter. Ik heb een lijstje genoemd met doelen waarvan ik denk dat ze heel belangrijk zijn, waar de college dragende partijen ook voor getekend hebben, waarvan ik gehoopt had dat we ook daarvan konden zien dat daar voortgang op bereikt is en waar ik dat niet meteen geconstateerd heb. Daarom heeft de PvdD twee concrete vragen, de eerste is. Wanneer is het eerder toegezegde dashboard voor natuurdoelen gereed? En het tweede is, wanneer komt er een meting van de realisatie van de daadwerkelijke doelen uit het coalitieakkoord? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we door naar de PVV. De heer Van der Star.

Frank van der Star: Geen inbreng, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de SGP. Ook geen inbreng. Dan ga ik naar de SP. De heer Breur.

Jan Breur: Dank u wel, voorzitter. Ik kan eigenlijk heel kort zijn. Namens de SP mag ik Gedeputeerde Staten en de collegepartijen feliciteren van harte, met de voor vorderingen van hun akkoord. Veel is afgerond, of ligt op schema. Het is alleen, mij alleen een raadsel wat er nu van de staten wordt gevraagd? En daar wil ik het nu bij laten.

De voorzitter: Oké nou, dank u wel. Dan ga ik naar Utrecht Nu! De heer Nagtegaal. Gaat uw gang.

Sjors Nagtegaal: Dank, voorzitter. Ik, toen ik dit stuk zag, dacht ik eigenlijk van, heb ik hierom gevraagd? Maar dat krijg je denk ik als oppositiefractie ook wel van nou ja, oké. Het is vooral een beetje een goednieuwsshow, met heel veel kekke foto's. Wel kudo's voor de vormgever hoor. Het ziet er allemaal heel erg mooi uit. Maar ja, ik moet mij toch ook wel een beetje aansluiten bij de PvdD in deze, dat ik niet heel erg veel kan teruglezen dat ik nou denk van nou, dat is nou echt concreet bereikt. Ik moet ook eerlijk zeggen, als ik het voor het zeggen had in het smeden van een coalitie, was mijn coalitieakkoord waarschijnlijk twee kantjes, of misschien vier kantjes. Tot het echt, tot het minimale. Omdat je op deze manier natuurlijk een vrij ambitieus coalitieakkoord hebt neergezet. En dan tegelijkertijd achteraf toch niet heel veel goed nieuws kan brengen, maar goed het is geprobeerd en ook ja, toch wel dank daarvoor, ook al heb ik er wellicht niet voor, om gevraagd. Ja, ik wil het hierbij laten. Ik vind, het was voor mij niet nodig geweest en ik wil dat toch even gezegd hebben. Ik vond de foto's wel heel leuk hoor, heren en dame, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar Volt, mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: Dank, voorzitter. Ik sluit mij eigenlijk aan bij PvdD, SP, BBB, dat ook wij met vraagtekens zitten over dit document. Want wat meten we hier nu precies en wat is de bedoeling hier precies van? Ik sluit mij ook aan bij de woorden van GroenLinks over het diner op 4 november. Wat gebeurt er met die informatie daarna? Dus wat vraagtekens rondom het proces rondom dit document. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de VVD, heer Janssen.

Vincent Janssen: Dank u wel. Heldere voortgangsrapportage, ook goed om te zien dat een aantal acties zijn afgerond. Fijn, trots op. Goed college, goede mensen. Even een vraag. Nu er zoveel acties zijn afgerond, kan er dan ook vrijval in de begroting plaatsvinden?

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar 50PLUS, tot slot, mevrouw Hoek. Geen behoefte? Oké, dan een reactie van het college, de heer Bakker.

Has Bakker: Dank, voorzitter. Dank voor de reacties en het debat. Wat was dit nou hè? Deze midterm review. U heeft erom gevraagd. Motie 38 heeft u gezegd, ga dat nou doen. Pak die strategische college agenda op en ga ons over twee jaar nou informeren hoe u daarvoor staat. Nou, dat is wat wij hebben gedaan. Dat gaat inderdaad best wel over output. Dat gaat over het behalen van de doelen en dat gaat inderdaad niet zo over de maatschappelijke effecten, of de weerbarstige processen die daar vervolgens achter zitten. Bijvoorbeeld in het landelijk gebied, of de netcongestie, of de woningbouw. Ja, dat vraagt veel meer. En dat is het debat wat u ook met elkaar had. Gaan er dan, komen er nieuwe doelen bij of et cetera? Nee. Het gaat ook over de uitvoering, zeg ik tegen de heer Janssen. Ook in de vrijval van de middelen, die is op dit moment ontzettend belangrijk. Maar wij, u zult natuurlijk via de reguliere PNC-documenten, de rapportage over het behalen van de doelen zien, zeg ik ook tegen de PvdD. Dat is waar de het college de doorvertaling maakt in de kadernota, in de begroting en vervolgens krijgt u daar keurig een rapportage op, hoe daar de voortgang van staat. Dus in die zin stelde de vraag, de heer Breur, wat was onze vraag aan u. Nou, volgens mij deed u het heel goed. Dank u wel voor het compliment en nee, zonder gekheid. Volgens mij ligt er in die zin niet een hele directe vraag aan u voor. Ik denk dat het transparant is om alle producten, acties, mijlpalen, die wij hebben uit de strategische college agenda aan u te laten zien. Te laten zien waar dat nog niet het geval is, of waar dat mogelijkwerwijs enige vertraging of anderszins oploopt. Daar hebben wij de uitleg over gegeven en voor de buitenwereld hebben wij dat inzichtelijk gemaakt in een magazine. Dat had een andere titel mogen hebben, zeg ik tegen Forum. Dus dat kunnen we dan misschien voor de volgende keer weer meenemen. Maar dat is even de status van dit document. Dan had u in algemene zin een aantal van u vroeg daarna, 4 november. U bent daar als het goed is voor uitgenodigd. Dat is stap één. We hebben dit twee keer eerder gedaan, dus voor de leden die daarbij zijn geweest, het zal ongeveer dezelfde opzet zijn, maar dan hebben wij dit moment een diner moment. Dus we hebben iets langer de tijd. We zullen nadrukkelijk stilstaan bij het belang van de toekomst en toekomstige generaties. Ik denk dat dat heel mooi past bij jongeren participatie, bij de aandacht die u daar ook met de Toekomst Stoel bijvoorbeeld voor heeft, dat zal met name centraal staan. Dit document is een van de onderleggers daarbij en u bent daar zeer welkom uitgenodigd en ik denk dat het vooral zal zijn en zo is het vorige keer ook gegaan. U bent daar denk ik vooral om te luisteren, maar ook het gesprek vanzelfsprekend aan te gaan. Het is alleen een dialoog met de samenleving, dus het zal met name, de vraag zal met name gesteld worden aan maatschappelijke partners en organisaties die daar komen.

De voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Travaille. Gaat uw gang.

Anjo Travaille: Dank u. De gedeputeerde verwijst naar motie 38 als basis voor de evaluatie die nu uitgevoerd is. Ik zie geen oproep voor die evaluatie in die motie 38, dus de keuze om te evalueren op de strategische agenda in plaats van op de doelen van het coalitieakkoord, dat is een keuze die GS heeft gemaakt. Klopt dat?

De voorzitter: Heer Bakker.

Has Bakker: Ja, voorzitter en dat staat in de strategische college agenda zelf, dat wij dit zouden doen. Er is, het coalitieakkoord is van de coalitie dragende partijen en ik denk dat u daar een heel goed debat over met heeft gehad. Daar ga ik verder niet in treden. Daar is de basis en het kader geweest waarop wij deze strategische college agenda hebben gemaakt en daarom hebben wij u daarover ook gezegd, naar aanleiding van motie 38 en naar aanleiding van de strategische college agenda. Wij zullen halverwege de peilstok inzichtelijk maken, hoever wij met de voortgang van die strategische college agenda staan. Dat is wat er is. Dat is ook, zeg ik er maar nadrukkelijk ook bij, waar tijd en capaciteit en financiën voor beschikbaar zijn. Andere zaken zullen niet opgepakt worden, anders dan de PNC-producten waar ik net al het een en ander over zei. Dan misschien nog even terug naar 4 november, want dat was nog een andere vraag. Hoe gaan wij daarover terug gerapporteerd worden? U heeft ook van de vorige sessies een verslag gekregen. Dat zullen wij nu ook doen. Ik denk dat de belangrijkste opbrengst van dat moment, het gesprek zelf is. Ik heb dat steeds en volgens mij de collega's ook als zeer verrijkend en positief en een prettig en mooi moment ervaren. Dat hopen wij nu ook weer met elkaar te doen. U zult daar een verslag van krijgen en u kunt dat ja, betrekken bij volgende besprekingen over onderwerpen die daar die daartoe goed toe passen. Voorzitter, dan waren er nog een aantal meer specifieke vragen. Dat ging over, dan moet ik even vooruit. Volgens mij vroeg Forum nog iets over defensie en windenergie en kan dat op hun terrein? En wat is mee gebeurt? Met de regio Amersfoort is daar overleg over op dit moment en ook in, op dit moment wordt ambtelijk gekeken hoe die planuitval nou zo snel mogelijk kan opgevangen worden. En daar volgt ook binnenkort een bestuurlijk gesprek over. Dus dat loopt in die zin en daar zult u ook, zodra dat de tijd daar rijp voor is, over geïnformeerd worden. GroenLinks vroeg over de RES-en. Nou ik denk dat de belangrijkste oproep is, door gemeenten te laten zorgen dat zij met concrete zon en wind plannen komen. En daar zijn wij constant met elkaar over in gesprek en spelen wij natuurlijk ook als provincie een belangrijke rol. Even kijken voorzitter, of ik nog andere vragen had? Volgens mij niet concreet, die niet in de eerste twee stukjes al had beantwoord.

De voorzitter: U krijgt een interruptie van mevrouw Matser.

Julia Matser: Ik ben een beetje aan het twijfelen. Het is een beetje lastig om met deze afvaardiging van GS het debat te voeren over dat stukje van, dat we de RES-doel eigenlijk steeds verder uit het zicht verliezen. Maar helaas is dat vorige week van de agenda gevallen. Dus ik wil toch wel iets meer daarover horen. We weten nu dat we in de RES-regio Amersfoort waarschijnlijk de doelen niet gaan halen, die we met elkaar hebben afgesproken. Hoe gaan we nou ervoor zorgen dat we niet weer verrast worden door ontwikkelingen buiten onze mogelijkheden om? En hoe gaan we zorgen dat we wel zo snel mogelijk die doelen gaan halen? Daar zou ik echt nog iets meer over willen horen van dit college. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Matser, ik wijs u er even op dat dat natuurlijk wel een heel concreet inhoudelijke vraag is, die eigenlijk niet nu voorligt. Mevrouw Matser?

Julia Matser: Nou dit is wel, er wordt hier ook een reflectie in dit document gegeven op, hoe het gaat met de doelen en er worden onder andere de RES-doelen in genoemd en dat die niet behaald worden. Dus het lijkt mij wel degelijk een moment om het hierover te hebben.

De voorzitter: Ik weet niet. Ja, ik vind hem erg technisch inhoudelijk. Maar ik laat dan even aan het college of daar nu, aangezien de betreffende gedeputeerde daar ook niet bij aanwezig is, of daar dan nu, of het dan nu het moment is om dat te bespreken?

Has Bakker: Ja, voorzitter, zoals gezegd vindt daar op dit moment ambtelijk en zo snel mogelijk ook bestuurlijk, zeer nauw overleg voor. En ik denk de zorg die u uit wordt door alle partijen en zeker ook door ons gedeeld. Dus als de vraag is, valt het niet van tafel af? Dat is echt ontzettend goed in beeld. Als u daar verdere en diepgaander antwoorden

over wil, dan overvraagt u mij en ik vermoed ook mijn collega's op dit moment. Mijn voorstel zou zijn om bij de volgende ronde B&E, dit punt mee te nemen en dan vragen wij collega Van Essen om ook uw vraag daar even in te beantwoorden. En ik denk dat dat de meest snelle en ook in de wisselwerking, handige weg is.

De voorzitter: Meneer Travaille, u had ook nog een interruptie.

Anjo Travaille: Dank u. Ik probeer even te begrijpen of ik de gedeputeerde goed heb verstaan. Dat hij zei, er zijn geen tijd en middelen om de doelen uit het coalitieakkoord te meten?

De voorzitter: De heer Bakker.

Has Bakker: U heeft mij goed verstaan.

De voorzitter: U vervolgt uw betoog. U was klaar? Mevrouw Sterk nog een reactie?

Mirjam Sterk: En hele korte, over dat dashboard natuur realisatie. U bent als ik eerder over bijgepraat. Maar ik zal in ieder geval zorgen dat u de laatste stand van zaken eventjes toegezonden krijgt, want dat loopt nog steeds. En dat willen we volgens mij ergens rond het Beleidsprogramma Natuur ook meebrengen, maar dan krijgt u de laatste stand van zaken nog.

Vincent Janssen: Voorzitter?

De voorzitter: De heer Janssen.

Vincent Janssen: Ik had, ik heb het misschien gemist. Maar echt een concreet antwoord op de vraag, of dit nu nog ruimte biedt voor vrijval van middelen? Dus, we zitten natuurlijk in zwaar weer. Fijn dat dingen voorspoedig gaan, maar biedt dat ook weer budgettaire ruimte?

De voorzitter: De heer Bakker.

Has Bakker: Ja, voorzitter, ik heb daar wel getracht iets over te zeggen. In veel van de gevallen zien we dat juist, neem het UPLG, neem de zaken over netcongestie, neem een uitvoeringsprogramma Kaderrichtlijn Water, zien we dat we wel veel mijlpalen hebben bereikt, maar dat natuurlijk de spannende element zit in de uitvoering ook weer daarvan. Dus die voorzien wij niet en ja, daar waar dat wel zo is, zullen we die uiteraard betrekken. Want we kijken iedere begroting en iedere kadernota weer goed opnieuw, zijn nou alle middelen hiervoor nog nodig? Maar ik zie wel dat er veel producten, om het zo maar even te zeggen, staten voorstellen, visies et cetera, documenten klaarstaan en gereed zijn gekomen. Maar die vragen nu wel echt ook om de uitvoering en dat vraagt mensen, middelen, inzet. Dus ja, dat is denk ik de realiteit waar we mee te maken hebben.

De voorzitter: Oké. Dan zijn we daarmee volgens mij aan het eind gekomen van- Mevrouw Van der Kolk. Een onbeantwoorde vraag?

Annemarie van der Kolk: Denk ik tenminste, over de maakindustrie.

De voorzitter: De heer Van Schie.

André van Schie: Ja voorzitter, die had ik ook opgeschreven en los van wat er natuurlijk met de aangenomen motie al op de agenda stond, zijn we natuurlijk gewoon binnen het programma Economie ook druk bezig. Niet alleen met innovatie, maar ook met gewoon ondersteuning van het mkb. Is een reguliere taak die we ook zeer ter harte nemen en met name ook natuurlijk ook in goed gekwalificeerd personeel. Collega Van Muilekom is daar ook mee bezig, ook met Utrecht Talent Alliantie en het Utrecht Talent Fonds. Dus dat is, heeft onze aandacht ook, ook los van de parameters die in deze voortgangsrapportage terugkomen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen van de eerste termijn. Dan kijk ik de zaal rond of er behoefte aan een tweede termijn voor onderling debat? Een tweede termijn van de heer Travaille. En verder zie ik geen animo. De heer Travaille. Gaat uw gang.

Anjo Travaille: Dank u, voorzitter. Niet zozeer een onderling debat, maar ik schrik wel een beetje van de mededeling van de heer Bakker. De gedeputeerde geeft aan dat er geen tijd is en geen geld is, voor een evaluatie van de belangrijkste afspraak die de collegepartijen hebben gemaakt. We hebben vandaag de midterm review, inclusief een prachtige glossy waarbij alle gedeputeerden in het zonnetje worden gezet, met mooie projecten. Maar we hebben geen geld en middelen om te toetsen of de doelen uit het coalitieakkoord daadwerkelijk worden gerealiseerd. Ja, ik schrik ervan. Ik heb er eigenlijk geen woorden voor. Ik had verwacht dat dat logisch zou zijn, om dat wel te doen.

De voorzitter: De heer Janssen.

Vincent Janssen: Ja, ik wil de heer Travaille toch vragen. We hebben een commissie Janssen gehad. Daar hebben we afspraken gemaakt over beleidsevaluatie over, dat doen we aan de hand van de doelstellingen in de programma begroting. Die de doelstellingen zijn van ons allemaal, waar ook de doelstellingen uit het coalitieakkoord in geland zijn. Daar worden extra middelen voor uitgetrokken. Wat wil de heer Travaille nog meer dan dat? En dat hebben we uitgebreid met elkaar ook wordt al toegelicht en uitgewerkt. Wat nog meer dan?

De voorzitter: De heer Travaille.

Anjo Travaille: Een evaluatie van het coalitieakkoord. De doelstellingen die daarin zijn opgeschreven, waarvan ik er een aantal net heb genoemd, die zou ik graag terugzien in een evaluatie.

De voorzitter: De heer Janssen.

Vincent Janssen: Nogmaals, die zijn, die doelstellingen zijn ook onderdeel voorzitter, van de programma begrotingsdoelstellingen. Dat zijn, dat is een integraal pakket, waarom zouden we dan daarbovenop nog weer een extra evaluatie doen? Dat leidt alleen maar tot verwarring en gedoe.

De voorzitter: De heer Travaille.

Anjo Travaille: Nou voor de PvdD leidt dat niet tot verwarring en gedoe. En als het inderdaad zo dicht bij elkaar ligt, dan lijkt het mij helemaal geen moeilijke interventie. Dan lijkt het mij eigenlijk vrij makkelijk om dat bij elkaar te zetten. En dan zou ik verwachten dat er juist wel geld en tijd voor zou zijn om dat op een rij te zetten. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw De Widt. U had ook nog een interruptie.

Marianne de Widt: Ja, eigenlijk in het verlengde van wat de heer Janssen al zei. Ik begrijp werkelijk niet waarom, de soms toch best wel schaarse capaciteit in deze organisatie, ingezet zou moeten voor nog weer apart iets bijhouden. Terwijl het gewoon in onze hele reguliere cyclus allemaal is ingebed, hoe we hier onderling hebben afgesproken, hoe we dingen bij willen houden. En het is aan het college zelf om te kijken of ze ja, doen wat wij met ze hebben afgesproken in de coalitie. En dat doen zij op deze manier, maar wij sturen als PS hier integraal op, alles met zijn allen en ja, geen behoefte aan nog meer rapportages.

De voorzitter: De heer Travaille.

Anjo Travaille: Nee, dat hoor ik helder, dat die behoefte niet bij alle partijen even groot is. Wat ik merk is, dat de belangrijke afspraken die in het coalitieakkoord ja, ik zie die niet allemaal terug in de beleidsvoorstellen die we nu hebben gezien. Dus bij ons is die behoefte er wel. Maar ik begrijp goed dat dat niet breed gedeeld wordt en misschien moeten we het anders gewoon zelf gaan doen. En dat zullen we zeker ook doen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw De Widt nog een vervolg?

Marianne de Widt: Ja, het staat natuurlijk de PvdD en alle andere partijen vrij om bij elk inhoudelijk debat wat wij hier hebben, in te brengen wat zij allemaal willen en dan maken we daar met zijn allen afspraken over. Dus dat, dat doen we toch gewoon de hele tijd?

De voorzitter: De heer Travaille nog behoefte aan een reactie?

Anjo Travaille: Nou, dat erken ik zeker, dat is de reguliere manier van werken en daar komen we ook een heel eind mee. Tegelijkertijd ervaar ik dat nogmaals, een aantal doelstellingen. Ik heb ze voorgelezen. Ja, dat we daar niet in de

buurt komen. En dan moet je daar ook iets mee. Ik zoek een aangrijp punt om dan een vervolgactie daaraan te koppelen. Voor bodemdaling hebben we die al aangekondigd eerder in deze vergadering. Maar ja, ik mis een beetje de urgentie om kritisch te kijken naar de afspraken die gemaakt zijn en de manier waarop die uitgewerkt zijn. En dat komt onvoldoende tot zijn recht in de midterm review.

De voorzitter: Goed. Dan zijn we volgens mij aan het eind gekomen van dit debat. Volgens mij is het nog wel even goed om te benoemen dat er 24 december een werksessie, september. November? September, 24 september. Excuus is er een werksessie over beleidsevaluatie. Oké.

12. SV Rekenkamerrapport Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen aandachtspunten vier Randstedelijke provincies

De voorzitter: Dan ronden we daarmee dit agendapunt af en dan gaan we door naar agendapunt 12, Het statenvoorstel van het Rekenkamerrapport Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen en de aandachtspunten voor de vier Randstedelijke provincies. Even voor, gezondheid, even voor de goede orde van dit debat. Rekenkamer onderzoeken zijn een voorstel van uw staten zelf, dus u kunt natuurlijk het college bevragen op wat zij gaan doen met de uitkomsten van het onderzoek. Maar de inhoud van dit onderzoek is van uw eigen rekenkamer. Dus daartoe ja, moet u uzelf vooral bevragen. Nee, maar er is een info sessie geweest met de Rekenkamer. Daar heeft u als het goed is al inhoudelijke vragen over dit onderzoeksrapport kunnen stellen. Dus als het goed is, is dat al afgerond. Dan ga ik naar de eerste termijn en dan ga ik naar de BBB. Mevrouw Van den Broek. Gaat uw gang.

Monique van den Broek: Dank u wel, voorzitter. Dank aan de organisatie voor het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer en de beantwoording van onze technische vragen. En de BBB-fractie ziet waarde in de analyse, maar ook een aantal fundamentele zorgen, die we willen benoemen. Het statenvoorstel spreekt over de kader stellende en controlerende rol van PS, maar de praktische invulling blijft vaag. De ROM staat op afstand van de politiek, maar dat mag geen excuus zijn voor bestuurlijke vrijblijvendheid. BBB zou graag zien dat PS meer grip krijgt op koers, kaders en maatschappelijke impact. Niet alleen via jaarverslagen, maar ook via tussentijdse evaluaties en inhoudelijke bijsturing. De ROM investeert in innovatieve bedrijven, maar het rapport geeft weinig inzicht in de spreiding over de provincie. En BBB vraagt expliciet aandacht voor het buitengebied en de kleinere gemeenten. Economische ontwikkeling mag geen stedelijke aangelegenheid zijn. Wij willen dat GS actief monitort waar investeringen landen en dat er gerichte inzet komt om ook ondernemers buiten de stad te bereiken. De Rekenkamer stelt terecht dat de KPI's vooral outputgericht zijn. Aantallen investeringen zeggen weinig over werkgelegenheid, duurzaamheid of leefbaarheid. BBB zou willen dat de outcome-indicatoren worden toegevoegd aan het monitorings raamwerk. Als we publieke middelen inzetten, moeten we ook publieke waarden kunnen aantonen. De ROM werkt samen met ondernemingsverenigingen en organiseert regiobijeenkomsten. En dat is positief, maar BBB vraagt om structurele samenwerking met lokale netwerken. Niet alleen incidentele sessies. Lokale ondernemers moeten zich herkennen in de ROM, niet alleen als doelgroep, maar als mede-eigenaar van het regionale ecosysteem. Voorzitter, de ROM heeft potentie, maar mist nog bestuurlijke scherpte en maatschappelijke verankering en BBB wil dat PS haar rol als kadersteller en controleur serieus neemt. En dat de ROM niet alleen investeert in bedrijven, maar ook in vertrouwen, spreiding en impact. De BBB-fractie is van plan een aantal moties bij dit raadsvoorstel in te dienen. Die richten zich op versterking van de rol van PS, betere spreiding van investeringen over de provincie en het zichtbaar maken van maatschappelijke impact. Want als we publieke middelen inzetten, moeten we ook publieke waarden kunnen aantonen. Dank u wel.

De voorzitter: U krijgt twee interrupties van de heer Janssen en mevrouw Matser. Ik begin bij de heer Janssen. Gaat uw gang.

Vincent Janssen: Voorzitter, interessant punt wat mevrouw Van den Broek aansnijdt. De regionale spreiding van de investeringen. Nu is het zo dat met name de gemeenten Amersfoort, Hilversum en Utrecht, als ik het uit mijn hoofd zeg, ik dacht nog eentje, aandeelhouder zijn in de ROM. Zou u dan ook een oproep willen doen, bijvoorbeeld dat Vijfheerenlanden ook partner wordt in de ROM? Dus dan, want die gemeenten moeten die ROM ook dragen. Dat is niet alleen een provinciaal instrument, maar ook een gemeentelijk instrument en dat zou ook kunnen zorgen voor wat spreiding. Hoe kijkt u daar tegenaan?

De voorzitter: Mevrouw Van den Broek.

Monique van den Broek: Daar kijk ik positief tegenaan.

De voorzitter: De heer Janssen.

Vincent Janssen: Zouden we dat, is dat dan de motie die u gaat indienen? Daar ben ik even benieuwd naar, om dat verzoek op de post te doen of zo?

De voorzitter: Mevrouw Van den Broek.

Monique van den Broek: Nou ja, het is een goede en ik zal dat zeker meenemen zodra ik de motie ga maken. Hij is natuurlijk nog niet helemaal klaar. Dank u, voor de input.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Matser.

Julia Matser: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik hoorde mevrouw Van den Broek zeggen dat we nog niet precies weten wat de regionale spreiding is van de investering die de ROM doet en tegelijkertijd dat ze ook al van plan is om een motie in te dienen, om te vragen om dat beter te gaan doen. Ik vraag mij af of dat niet een beetje voorbarig is. Is het niet verstandig om eerst die informatie uit te vragen?

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van den Broek.

Monique van den Broek: Oké, nee zeker. Dat is natuurlijk ook belangrijk, dus ik zal inderdaad eens kijken hoe we de motie precies vormgeven. Dank u wel.

De voorzitter: U was ook aan het einde van uw termijn. Ja. Het CDA had geen inbreng. De ChristenUnie. Mevrouw Kennedy-Doornbos.

Simone Kennedy-Doornbos: Wij willen de Rekenkamer bedanken, voor dit uitstekende onderzoek en het goede rapport. En eigenlijk ook het college bedanken, dat Utrecht een soort voortrekkersrol mag hebben en ook veel complimentjes mag ontvangen in dit rapport, over de manier waarop wij het hebben vormgegeven en aangepakt. En ook de reactie van GS op de aanbevelingen, daar kunnen we ons in vinden. Hartelijk bedankt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar D66.

Evert Manders: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Nou ja, allereerst waren wij een beetje vreemd hoe dit statenvoorstel ook voorligt, want we dragen GS op om te reflecteren op het rapport van de Rekenkamer. Maar eigenlijk wordt in dit voorstel zelf ook al daar de eerste stap in genomen. Afijn, het rapport van de Rekenkamer benadrukt dat de ROM een belangrijk instrument kan zijn om lokaal beleid te ondersteunen. Daarbij is het denk ik wel heel erg belangrijk om scherp te blijven op de rolverdeling. Wij als provinciale staten gaan over de maatschappelijke doelen die we willen benadrukken, terwijl de ROM zelfstandig gaat over haar eigen investeringen. Zoals ook in de informatiesessie van twee weken terug werd benadrukt, is juist die onafhankelijke positie een sleutel tot het succes van de ROM. Als we dan toch zouden gaan kijken en reflecteren naar de opdracht en de doelen van de ROM, zou D66 graag meer nadruk willen leggen op de circulaire economie. In de stand van zaken over het mkb, die later op de agenda staat, wordt ook duidelijk dat het op dit terrein nog niet altijd even goed gaat. Een scherpere focus op circulariteit vanuit de ROM zou daarom heel waardevol zijn. Afijn, we begrijpen dat dit statenvoorstel niet de plek is om daar nu formeel het debat over te hebben en hierover te besluiten. Maar we willen dit al wel alvast meegeven. Dank u wel.

De voorzitter: Dan ga ik naar FvD. Mevrouw Van der Kolk.

Annemarie van der Kolk: Dank u wel, voorzitter. Even kijken. Ja, wij zagen in de reactie van GS het volgende. We constateren dat het onderzoek slechts in beperkte mate aanknopingspunten biedt voor deze gesprekken. Die gesprekken worden daarvoor dan benoemd. Omdat het zich grotendeels onthoudt van concrete uitspraken over de doelmatigheid en doeltreffendheid van de Randstedelijke ROM's. En onze twee vragen zijn eigenlijk vooral, wat heeft GS nodig om wel inzicht te hebben in doelmatigheid en doeltreffendheid? En vindt GS het zelf eigenlijk wel zinnig om te reflecteren zonder dat dat inzicht er is? Ik denk ook dat wij pas na die reactie kunnen zeggen wat dan onze aanbeveling is, hoe de aanbevelingen te bespreken, zoals door GS werd verzocht. En verder valt inderdaad op dat er

beperkte met meetbaarheid is van de maatschappelijke impact. Het werd al een paar keer benoemd. In antwoord op technische vragen stelt u dat de provincie zelf de eerste stappen al heeft gezet naar een monitorings raamwerk, waarin alle provinciale instrumenten worden gemonitord op effectiviteit. En er wordt ook gesteld dat de investeringscommissie toetst, bij elke aanvraag, of het bijdraagt aan de doelen in de regionaal economische agenda. In het reglement kan ik vinden dat er wordt getoetst, maar niet hoe. Dus mijn vraag is, graag verdere duiding van die toetsing en de opzet van het monitorings raamwerk en in hoeverre dan vooral hoe dat bijdraagt aan het concreet meten van uitkomsten. Wij zaten ook te denken aan een amendement in het kader van outcome of impact indicatoren, dus wij zullen ons melden bij de fractie van de BBB. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, dan ga ik naar GroenLinks. Mevrouw Matser.

Julia Matser: Dank u wel. De belangrijkste aanbeveling uit het '...' (02:49:13) Rekenkamerrapport is voor GroenLinks om te reflecteren op de uiteenlopende verwachtingen over de doelstelling van de ROM, in tegenstelling tot wat D66 juist zei, lijkt het mij dit juist wel het moment om hier debat over te hebben. Want dat wordt ook gevraagd in dit rapport, om dat debat te gaan voeren. Bij het lezen van het jaarverslag, wat ik hier graag toch ook bij betrek, bekwam mij namelijk het vermoeden dat de verwachtingen van GroenLinks van ROM toch wel wat uiteenlopen, van een deel van de inzet die zij in ieder geval doen. We zijn namelijk trots dat er in het verleden een motie is aangenomen waarin brede welvaart wordt genoemd. Een doel wordt van de ROM, in tegenstelling tot economische groei. Maar in dit jaarverslag struikelen we over termen, zoals versterken van het verdienvermogen, handelsmissies, venture development programma's. En die laatste twee, die zouden best kunnen bijdragen aan de andere doelen van de ROM, dat ook wordt genoemd in het jaarverslag. Namelijk om de transities in de zorg, duurzaamheid en digitalisering te versnellen. Maar als die laatste twee alleen maar in het teken staan van het versterken van het verdienvermogen, dan is dat wat GroenLinks betreft niet de juiste rol voor de ROM. Om het scherp te zeggen, de focus van de ROM moet niet liggen bij de mogelijkheid voor bedrijven om verdienen te vergroten, maar om juist de circulariteit, zoals D66 ook al noemde, in de bedrijfsketens te vergroten. De focus hoeft niet te creëren op het creëren van meer banen in Utrecht, in een tijd waarin er arbeidsmarktkrapte is. Maar wel hoe bedrijven ervoor kunnen zorgen dat ze als werkgever beter kunnen bijdragen aan de brede welvaart.

De voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Janssen.

Vincent Janssen: Ja, korte vraag. Bij de beantwoording van technische vragen zat een lijst met bedrijven waarin of nou, investeringen die de ROM heeft gedaan. Heeft GroenLinks die lijst gezien en hoe beoordeelt u dat in relatie tot de doelstellingen die u noemt? Circulariteit, gezond stedelijk leven, noem het maar op.

De voorzitter: Mevrouw Matser.

Julia Matser: Voor een deel kunnen wij heel trots zijn op die lijst. Maar ik denk ook dat als we inderdaad kijken naar het rapport, het verslag over de staat van het mkb, dat er nog heel veel werk te doen is. Dus de vraag is hier, of daar nog meer de focus op moet komen te liggen.

De voorzitter: Was u aan het eind van uw bijdrage of, nee u vervolgt.

Julia Matser: Er moet geen focus zijn op internationalisering van commerciële startups, maar juist op het ondersteunen van innovatievere bedrijfsvormen, zoals coöperaties waarin werknemers zelf ook de eigenaar zijn van hun bedrijf. Oneindige groei in een eindige wereld is onhoudbaar. De ROM moet wat GroenLinks betreft de transitie naar een gezonde economie aanjagen, zonder die economie verder te laten groeien en dat te stellen als doel. Nu gaan we als provincie Utrecht niet zelfstandig over het doel van de ROM en ik ben als eerst benieuwd hoe de collega's in deze zaal denken over de hernieuwde focus, zoals ik die zojuist benoemde. Maar ik ben ook benieuwd of GS van plan is om dit gesprek nog verder te gaan voeren met de andere partners die betrokken zijn in de ROM. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar PvdA. Mevrouw Lejeune.

Marieke Lejeune-Koster: Dank u wel, voorzitter. Met dit voorstel dragen wij GS op om te reflecteren op de uitkomsten uit het Rekenkameronderzoek en, maar wat besluiten we nou precies, want ik snap eigenlijk niet dat hiervoor een statenvoorstel nodig is? En kunnen we er niet van uitgaan dat GS sowieso op eigen initiatief wel reflecteert op de uitkomsten van een Rekenkameronderzoek? De conclusies van het onderzoek zijn dat, de doelstellingen kunnen

scherper. Om te voorkomen dat er verschil is in interpretatie en verwachtingen van de verschillende ROM-en. En het waarschuwt voor een goede balans tussen bovenregionale en regionale samenwerking en voor financiële risico's. Dat zijn toch eerlijk gezegd niet hele schokkende uitkomsten. Is GS verrast door deze conclusies? En had u het onderzoek eigenlijk wel nodig voor deze inzichten? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar PvdD. Mevrouw Butterman.

Olivia Butterman: Dank u wel, voorzitter. Dank voor het onderzoek. Het is altijd een feestje om rapporten van Rekenkamers te lezen, dat meen ik oprecht. Dan iets in het algemeen over regionale ontwikkelingsmaatschappijen. En ja, we dreigen hiermee een beetje een langspeelplaat te worden, want enerzijds zijn er te weinig woningen in onze provincie, er is een te grote druk op recreatief groen en tegelijkertijd blijven we buitenlandse bedrijven aantrekken naar onze regio. En dat rijmt gewoon niet met elkaar en dat stijgt ons echt de pet te boven. We kunnen niet alles willen. Willen we minder druk op onze recreatief groen en genoeg woningen voor iedereen in onze provincie. Dan moeten we gewoon domweg sommige doelen laten gaan. En zo simpel is het. En daarom zijn we verheugd om wel in de beantwoording van de technische vragen, een mooie inderdaad opsomming van circulaire bedrijven te lezen en volgens economische zaken die toch achter deze regionale ontwikkelingsmaatschappijen zit. Is een van de doelen van het beleid om bedrijfsleven in de regio te verduurzamen. Ik neem aan dat dat iets was waar de collega van GroenLinks op wees? En dat mist echt in de doelen van ROM Utrecht. Dus ja, er wordt geïnvesteerd in bedrijven die meer circulair van aard zijn. Maar hoe wordt het bedrijfsleven in de regio daar verder mee verduurzaamd? Dus we zijn het eens met GroenLinks over het meer betrekken van het mkb en we overwegen een specifiek amendement te maken op het besluit wat nu voorligt. En GroenLinks stelde ook nog een vraag over die hernieuwde focus. Helemaal mee eens. Daar leent de tijd zich ook voor. En zoals ik al aangaf, het meer borgen van duurzaamheid, breder in de regio, in het mkb. Dat lijkt ons een goed idee. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de PVV. De heer Van der Star.

Fred van der Star: Bedankt, voorzitter. De PVV ziet een aantal serieuze aandachtspunten, met betrekking tot het onderzoek van de Randstedelijke Rekenkamer, naar de regionale ontwikkelingsmaatschappijen. Allereerst constateren wij dat er nogal onduidelijkheid bestaat over de doelstellingen van de ROM. De Rekenkamer waarschuwt terecht, dat dit kan leiden tot verschillende interpretaties en verwachtingen. Wij vinden dat de provincie heldere en toetsbare doelen moet stellen, zodat we kunnen meten of de ROM daadwerkelijk waarde toevoegt aan de regionale economie. Vage ambities helpen ondernemers niet verder. De tweede samenwerking. De Rekenkamer signaleert dat er een risico is op verlies van aandacht voor het regionale belang, wanneer de ROM zich steeds meer richt op het bovenregionale. Voor de PVV staat het belang van de Utrechtse ondernemer altijd voorop. We willen dat er concreet wordt bijgedragen aan het versterken van de economie hier in Utrecht. Tot slot de financiële middelen. De Rekenkamer benoemt dat niet alle partijen meerjarige afspraken maken over subsidies en dat draagvlak kan afnemen door bezuinigingen. Als de ROM nuttig en effectief is, dan moet dat aan aantoonbaar blijven. Voorzitter, wij achten daarom van belang dat GS scherp reflecteert op de genoemde risico's en met concrete voorstellen komt. Duidelijkheid over de doelstellingen, borging van het Utrechtse belang en een strikte koppeling van financiën aan meetbare resultaten. Alleen dan kan de ROM rekenen op een goed draagvlak. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de SGP. De heer Van der Linde. Gaat uw gang.

Jan-Hendrik van der Linden: Dank u wel, voorzitter. Vanuit de SGP is er steun voor het voorstel. Wel zijn we benieuwd of de gedeputeerde iets zou kunnen delen over hoe de GS dit denkt uit te voeren. De vraag die hier te beslissen staat en wanneer we de uitkomsten kunnen verwachten, wanneer we hierover spreken? Dat was onze bijdrage. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Breur.

Jan Breur: Dank u wel, voorzitter. Regionale ontwikkelingsmaatschappijen zijn ooit in het leven geroepen om economische achterstanden in te lopen, maar tegenwoordig zijn ze er vooral als uitvoeringsinstrument voor innovatie, internationalisering en investering. En mevrouw Butterman en mevrouw Matser hebben hier ook al de nodige dingen over gezegd. In het kader van gras en voeten, zal ik niet te veel erover uitweiden, maar die zorgen die deelt mijn fractie. Het risico van rolvervaging tussen overheid en economie ligt ook heel erg op de loer. En daarom is een heldere afbakening van taken en rollen heel erg van belang. Nou, dit rapport kan ons daarin ondersteunen. We kunnen ons ook

goed vinden in de reactie van Gedeputeerde Staten. We zijn blij dat de aanbeveling en de conclusies worden overgenomen en ik ben ook erg benieuwd naar het amendement dat hierop wordt aangekondigd. Want als het nog scherper kan, dan heb ik daar zeker oren naar. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar Utrecht Nu! De heer Nagtegaal. Geen behoefte. Dan ga ik naar Volt. De heer Limmen.

Wouter Limmen: Dank u wel, voorzitter. Volt vindt het rapport van de Rekenkamer echt uitstekend. Ook wil ik de organisatie bedanken voor het contentieus beantwoorden van de technische vragen. Deze waren zeer inzichtelijk. Ook de inzet van de ROM Utrecht wordt door Volt zeer gewaardeerd. Maar samen met de Rekenkamer ziet Volt ook ruimte voor innovatie bij zowel de provincie als de ROM zelf. Tijden veranderen. Op de eerste plaats vindt Volt dat de provincie in zijn rol als aandeelhouder, strakker kan sturen op het doen van investeringen en rendement van bedrijven die werkelijk bijdragen aan de maatschappelijke transitie. Er gebeurt zeker wat, maar het is wat ons betreft nog niet genoeg. Hierbij is het essentieel dat de provincie vooraf duidelijk maakt wat zij met de ROM wil bereiken. Het vraagt om een scherpere visie op de transitie naar een lange termijn, toekomstbestendig, regionaal, economisch beleid en het zorgt ervoor dat deze sterker wordt verankerd in de strategie van de ROM Utrecht. Wij zien een spanningsveld tussen die rollen maar ja, daar is meer samenhang nodig. Wij willen benadrukken dat de provincie, dat de provinciale ambitie naar een circulaire samenleving alleen haalbaar is met een snellere transitie naar een circulaire economie. Een circulaire economie is de veroorzaker van een duurzame toekomst. Wat Volt betreft wordt dit een absoluut hoofddoel binnen de kerntaak innoveren van de ROM. Het is dan ook inderdaad nodig dat hiervoor outcome-doelen worden gesteld en dat gewenste resultaten van investeringen in circulair ondernemen worden geformuleerd. Dit verhoogt de stuurbaarheid en de effectiviteit en de legitimiteit van alle inspanningen.

Daarnaast vraagt Volt zich af of de Rijksoverheid als meerderheidsaandeelhouder het provinciale belang, zoals een circulaire economie, niet in gevaar brengt. Is deze voldoende gericht op het ondersteunen van onze regionale c.q. circulaire economische belangen? Hoe kijkt gedeputeerde hier tegenaan?

Voor de internationaliserende functie van ROM liggen er meer kansen op deelname van Europese investeringsprogramma's en samenwerking volgens ons met Europese hightechbedrijven. Wij denken dat de samenwerking tussen onze provincies en ROM vraagt om een nadere uitwerking, met aandacht voor rolverdeling en versterking van die samenwerking tussen ROM's op Europese programma's. Sorry.

Volt ziet ook financiële risico's, omdat we het idee hebben dat niet alle participanten meerjarige afspraken hebben met exploitatiesubsidies. Wij denken dat Utrecht een voortrekkersrol kan spelen in het verbinden van de participanten om de financiële basis van de ROM te versterken. Wat dat betreft, zou het heel interessant zijn als meerdere gemeentes of deelregio's gaan participeren. Al met al, wij denken dat een voorstel van gedeputeerde hoe GS de komende jaren de aanbeveling van de ROM gaat- Vanuit het rapport gaat oppakken. Die zien we graag tegemoet. Dank, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de VVD, de heer Jansen.

Vincent Jansen: Dank u wel. Inzichtrijk rapport en het belangrijkste inzicht is toch wel wat ons wat betreft het spanningsveld wat er zit tussen een ROM die je op afstand zet, bewust, omdat wij als Statenleden en misschien zelfs GS ook niet direct zouden moeten sturen op welke investeringen welk bedrijf dan zinvol zijn, want dat is niet onze competentie, denk ik, en aan de andere kant wel de koppeling die je wil houden van publiek bestede middelen aan de doelstellingen van de provincie. Die doelstellingen hebben we vastgelegd in de Regionale Economische Agenda en die gaan we als het goed is binnenkort herzien of opnieuw opstellen. Ik zou eigenlijk de collega's willen oproepen van, misschien moeten we daar aan de hand van die regionale economische agenda het gesprek voeren over welke doelstellingen we hebben als het gaat over de economie.

Ik voel heel erg met mevrouw Butterman mee, dat zal misschien verbazen, maar waar ze zegt, jij kunt ook een hele grote slag slaan in de bestaande economie bij de bestaande bedrijven. Dus daarom heeft de VVD ook vaak aandacht gevraagd voor, vergeet de maakindustrie niet, want daar kun je grote stappen zetten als het gaat over de doelstellingen van de provincie. Dus dat is denk ik wat ons betreft het goede gesprek wat je zou moeten voeren. Maar pas op, wat ons betreft, om heel erg nu te sturen op de investeringsportefeuille van de ROM, want dat is niet onze plaats en onze positie.

Ik heb ook het jaarverslag gelezen. De VVD heeft het jaarverslag gelezen, net zoals mevrouw Matser. Dan toch nog een kleine kritische kanttekening. We kunnen moeilijk de koppeling leggen tussen die Regionale Economische Agenda en het jaarverslag. Dus daar zou het jaarverslag van de ROM nog inzichtelijker kunnen zijn voor ons. Dan kunnen we het ook meer volgen.

Wat ook opvalt in het jaarverslag, is dat de kaspositie van de ROM aan het toenemen is, terwijl de investeringsportefeuille aan het afnemen lijkt. Dus dat is een vraag aan de gedeputeerde, hoe zit dat precies? Hoe zit het met de exitstrategie uit de ROM? Ik laat het hierbij voor de eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie een interruptie van mevrouw Matser. Gaat uw gang.

Julia Matser: Ik ben toch wel benieuwd wat er precies bedoeld wordt met de laatste opmerking van de heer Jansen, de exitstrategie. Waarvoor, waaruit, hoe, wat.

De voorzitter: De heer Jansen.

Vincent Jansen: Dat is ook in de vragenronde al, hoe zeg je dat- In de technische informatiesessie heb ik die vraag ook al gesteld. Wij hebben al, toen wij de nota Investerings vaststelden in de vorige Statenperiode, gezegd dat alle middelen die revolverend worden ingezet ook een keer weer terug moeten komen naar de provincie, dat die niet eindeloos tot de in het oneindige buiten de deur worden geïnvesteerd. Dat is eigenlijk een vraagstuk wat we bij de ROM bij de oprichting destijds ook al aan de orde hebben gesteld.

Nu zijn we een paar jaar verder en zou ik nog eens een reflectie van GS willen horen op, hoe kijken zij dan tegen dat vraagstuk aan van die eindigheid op enige termijn? Want het is een- Wat ons betreft, moet je publiek geld- Kun je wel even buiten de deur zetten, maar niet tot in het oneindige. Dus dat is de systeemvraag.

De voorzitter: Mevrouw Matser, een vervolg.

Julia Matser: Heeft de VVD daar op dit moment ook al een datum bij in gedachten?

De voorzitter: De heer Jansen.

Vincent Jansen: We hebben destijds met de voorganger van de heer Bakker daar uitgebreid over gediscussieerd. We hebben toen geloof ik, als ik uit mijn hoofd zei, een termijn van tien jaar eraan gekoppeld. We zeggen, eigenlijk zouden middelen maximaal tien jaar buiten de deur moeten staan in revolverende fondsen. De heer Strijk destijds die vond dat wat te ambitieus en te strak afgeregeld. Maar misschien dat het huidige college nieuwe inzichten heeft of dezelfde als het vorige. Ik ben benieuwd.

De voorzitter: Mevrouw Matser, tot slot. Ik zie daarna ook mevrouw Kennedy-Doornbos. Gaat uw gang.

Julia Matser: Ik hoop van harte dat we inderdaad over tien jaar alle nodige transities hebben afgerond. Dus wat dat betreft, kunnen de heer Jansen en ik goed samen optrekken.

De voorzitter: Mevrouw Kennedy-Doornbos.

Simone Kennedy-Doornbos: Ik vind het eigenlijk een discussie voor de tweede termijn, maar ik ben het er eigenlijk niet helemaal mee eens. Het is net een beetje als met de begroting van de hele provincie, dat als van een investering het geld weer terug is gevloeid, dat het dan eerst naar de algemene middelen, namelijk de provincie, terug zou moeten, om dan weer een besluit te nemen of je bereid bent om weer opnieuw te gaan investeren in de ROM. Zo klinkt het bijna, terwijl ik denk, we geven gewoon een heleboel geld. Gelukkig krijgen we transparantie genoeg om te weten waar ze aan investeren en dat het uiteindelijk ook ons de economie en de brede welvaart ten goede komt, hopelijk, als de KPI's goed zijn geformuleerd.

Maar dan hoeft ik dat geld in principe ook niet terug, zolang het blijft revolveren en zolang het zijn werk ook blijft doen. Als je op een gegeven moment het vertrouwen verliest dat ze het op een goede manier investeren, dan moet er een exitstrategie zijn en daar gaan we dan ons ook op beroepen. Maar op dit moment denk ik, ga zo door.

De voorzitter: De heer Jansen.

Vincent Jansen: Nogmaals, ik zeg niet dat de ROM nu moet stoppen. Dan heeft u me verkeerd- Sorry, dan heeft mevrouw Kennedy me verkeerd begrepen, via de voorzitter. Excuus. Ik krijg een tik op de vingers. Anders dan- Valt wel

mee. Maar goed, dan heeft mevrouw Kennedy me verkeerd begrepen. Maar het is meer het algemene principe wat we ook in die- In onze eigen kaderstelling, als het gaat over deelnemingen en revolverende fondsen hebben opgesteld, dat er op enig moment wel een eindigheid moet zijn in het- En dat de Staten dan weer in staat moeten zijn om opnieuw te kijken naar de doelen die met die middelen bereikt, beoogd worden, beoogd worden te bereiken.

De voorzitter: Helder. U was aan het eind van uw termijn ook, toch? Dan ga ik naar 50PLUS. Mevrouw Hoek, geen behoefte. Dan zijn we aan het eind gekomen van de eerste termijn en dan vragen we het college nog om een reflectie op het debat, hoewel zij natuurlijk niet uiteindelijk over de inhoud van het onderzoek gaan. Gaat uw gang.

André van Schie: Nee, voorzitter. Het onderzoek was natuurlijk ook niet op ons initiatief en dit Statenvoorstel ook niet. Dus enige bescheidenheid past het college. Tegelijkertijd zijn we natuurlijk wel heel nauw betrokken bij de doelen en de wijze waarop de ROM uitvoering geeft aan de taakstelling die ze hebben meegegeven en is elk debat daarover natuurlijk het voeren meer dan waard.

Het begon al met de BBB, die zei van, we willen eigenlijk meer weten van de outcome en daar misschien ook indicatoren voor toevoegen. De heer Jansen zei ook al, we staan natuurlijk op enigszins afstand, dus we kunnen niet op elke parameter bij de ROM heel erg hard sturen, omdat we eenmaal niet de enige aandeelhouder zijn. Tegelijkertijd hebben we wel binnenkort de meerjarenstrategie, die ook voor de ROM natuurlijk aan de orde is. Daar zullen niet alleen wij, maar ook de andere aandeelhouders natuurlijk weer aan de ROM de opdracht formuleren waarmee ze op pad worden gestuurd. Ik kan me best voorstellen dat in dat proces we ook met elkaar nog even goed kijken van, maar die opdracht die nu geformuleerd is, wat betekent dat en hoe monitoren we dat? ik zou er toch op willen blijven aandringen dat we dat met gepaste afstand doen tot de taakuitvoering van de ROM. Ik denk dat dat ook best een van de conclusies is die je kan trekken uit het rapport dat dat werkt, dus dat we niet alleen in Utrecht maar ook op andere plekken zien dat een te nauwe verwevenheid met een directe politieke opdracht aan investeringen in bedrijven met risico's die daarmee samenhangen onverstandig is. Dus daar zullen we altijd die balans in moeten vinden.

Die meerjarenstrategie die loopt van 2027 tot 2032. Dat is bewust ook na de gemeenteraadsverkiezingen, zodat ook de participerende gemeenteraden, de heer Jansen formuleerde- Gaf er ook wel iets over aan, in die Regionale Economische Agenda ook weer opnieuw input kunnen geven en we daar aan de hand van dat gesprek, wat we natuurlijk niet alleen met de provincie voeren, maar ook met de gemeenten, niet alleen de participerende gemeenten, met alle gemeenten ook, in samenhang beleid uit kunnen voeren. BBB-fractie-

De voorzitter: U krijgt een interruptie van mevrouw Matser.

Julia Matser: Ik ben benieuwd hoe dat gesprek precies plaats moet gaan vinden, want dat is best lastig met twee verschillende gemeenteraden en de Staten.

André van Schie: Waren er maar twee gemeenteraden, dat zijn er nog veel meer. Voorzitter, neem me niet kwalijk. Mag ik? Want die Regionale Economische Agenda die voeren we- Dat gesprek voeren we ook nog met de regio's. Daar zitten alle raden weer in vertegenwoordigd. Dus dat is inderdaad een getrapt proces. Tegelijkertijd zien we natuurlijk ook, en ik hoop dat dat ook veel van uw vragen beantwoordt, dat bijna overal waar maatschappelijke discussies plaatsvinden ook diezelfde vraag terugzien, over wat gaan we doen voor de maatschappij met deze gelden? Dus dat komt op meer plekken terug.

De voorzitter: Voldoende, volgens mij. U vervolgt.

André van Schie: Dank, voorzitter. Dus dan is wat ons betreft het moment om het gesprek ook te voeren. De BBB-fractie vroeg ook van, hoe zit het met die regionale spreiding? Die is er natuurlijk. Dus- Die is ook in beeld. Er zijn keurige dashboards van. Daar kan de ROM u ook uitgebreid nog een keer over bijpraten, op het moment dat u weer een keer op werkbezoek bent. Maar ik zou ook willen vermijden dat de- Dat het een doel op zich wordt. Het doel is die regionale economie versterken. Dat heeft ook te maken met het geloof dat banen in de ene gemeente niet per se alleen aan die gemeenten ten goede komen, maar ook breder en ook tot de maatschappelijke doelen die in één gemeente plaatsvinden breder zijn dan alleen in die gemeente landen. Dus daar hoort een zekere balans in te zijn. Op het moment dat dat heel erg scheef zou zijn, dan gaan we er natuurlijk wat van vinden. Maar op dit moment hebben we die indruk geenszins.

Dan hebben velen van u gesproken over circulaire economie als een belangrijk onderwerp. Dat is ook zeker onderdeel van de aanpak en zullen we ook zeker nu al, maar ook in de toekomst, aandacht voor blijven vragen. Blijft echter niet

het enige waar de ROM voor op aarde is, zullen we maar zeggen. Dus in de gesprekken met ondernemers, in de diverse beslissingen die ze nemen over investeringen, maar ook in alle netwerkprogramma's die ze organiseren, heeft het zeker een rol. Daar kunnen we ook wat- Best wat van vinden in de meerjarenstrategie. Maar het is niet het enige, wel een belangrijk onderwerp. Ook dat hangt natuurlijk weer samen met die Regionaal Economische Agenda met onze focus op gezondheid, op duurzaamheid, op ICT en technologie. Dat is niet allemaal alleen maar ingericht op circulariteit, omdat er ook heel veel diensten in aan de orde zijn.

Dan de doelmatigheid waar Forum Voor Democratie aandacht voor vroeg. Dat is zeker een onderwerp wat ook in de aandeelhouders leeft. We zullen ons nog tot u richten over op welke manier we daar ook invulling aan willen geven. We denken misschien aan een externe evaluatie ook. Dit is natuurlijk, deze- Dit rekenkameronderzoek was een soort externe thermometer, maar ook in de reguliere afspraken die we als aandeelhouder hebben met de ROM is dat wel goed om die toetsing ook te laten plaatsvinden.

U kunt ons dus twee keer per jaar met het jaarverslag en bij de verantwoording daarvan ook natuurlijk op bevragen. Dan geven we die antwoorden. Maar we willen voorkomen dat we met zijn allen het gesprek met de ROM gaan voeren. Dat is- Laten we dat wel met die gepaste afstand doen.

De voorzitter: Meneer Van Schie, u krijgt een interruptie van mevrouw Van der Kolk. Gaat uw gang.

Annemarie van der Kolk: Dank u wel, voorzitter. Mijn interruptie ging er eerder over dat u zelf heeft aangegeven dat u die doelmatigheid en zo mist. Dus wij hoeven daar niet per se bij te zijn. Maar als u daar een- U gaat dus een beter onderzoek, of tenminste, beter is niet het goede woord, u gaat een aanvullend onderzoek doen om wel inzicht te krijgen in die doelmatigheid, mogelijk. Begrijp ik dat goed?

De voorzitter: De heer Van Schie.

André van Schie: Voorzitter, dan wordt het wel weer heel concreet ingekleurd. Ik weet niet of het een onderzoek moet zijn. In elk geval willen we met de ROM afspraken maken over hoe de inspanningen en de effecten zich tot elkaar verhouden en ook vragen of ze daar goed op rapporteren. Natuurlijk willen we dan ook af en toe weten dat het niet alleen maar een goednieuwsshow is, zullen we maar zeggen, maar dat dat ook hout snijdt. Dus dat- Daar hebben wij dan weer een eigen rol in.

Voorzitter, dan is de vraag van de GroenLinks-fractie nog van, hoe gaat het dan met andere partners? Hebben we het net al een beetje kort over gehad natuurlijk. Dus we werken samen met de regio's, met de aandeelhouders. Ook in de afgelopen periode was dat soms best een moeilijk gesprek natuurlijk, moeten we ook eerlijk in zijn. Want de publieke middelen liggen ook niet voor het opscheppen. Niet bij ons in de provincie, maar ook niet bij de deelnemende gemeenten en ook niet bij het Rijk.

Tegelijkertijd hebben we torenhoge ambities, zien we een ROM die bij ons startend is, dat wordt ook in het rapport natuurlijk geformuleerd, dat wij een jonge ROM hebben die zich ook in verhouding tot andere ontwikkelingsmaatschappijen gewoon echt nog te ontwikkelen heeft, maar buitengemeen goed presteert ook ten opzichte van andere. Dus we kunnen heel trots zijn, ook op de medewerkers en de manier waarop dat werkt. Ik heb ook al aangegeven dat wij dus dit onderzoek als steun in de rug ervaren, maar er zelf niet om gevraagd hadden.

Partij voor de Dieren richt zich ook weer even op de- Hoe we ons met de ROM zouden inspannen om buitenlandse bedrijven hiernaartoe te halen. Dat is al heel lang niet meer echt een hoofddoel. Het is zeker een van de opdrachten die we toen hebben meegegeven, maar we zien de schaarse ruimte hier ook beperkingen opwerpen. Dus het gaat echt ook bij de manier waarop de ROM kijkt naar die internationaliseringsopgave heel erg hoe we die maatschappelijke transities en opgaven die onze bedrijven daar oppakken ook juist internationaal tot effect kunnen laten leiden. Iets wat goed is voor duurzaamheid in de gemeente Amersfoort, is waarschijnlijk ook wel goed voor duurzaamheid in de wereld. Als we bedrijven kunnen helpen om op te schalen, met name die bedrijven, en u heeft die namen allemaal gezien van de bedrijven waar we in investeren in de beantwoording technische vragen, als die tot groot succes in nationaal kunnen leiden, heeft dat enorme effecten, ook voor de planeet en de samenleving. Dus daar willen we toch wel ook juist die internationalisering op orde houden.

Het mkb, hebben ook diverse fracties aandacht voor gevraagd, voorzitter, en innoveren. Hangt natuurlijk nauw samen. Dat maakt natuurlijk juist dat we in die verduurzamingsopgave en die maatschappelijke transities die we hebben heel veel bedrijven moeten meekrijgen, maar we moeten ons wel realiseren dat de ROM uiteindelijk ik geloof maar 10

procent van de aanvragen die ze hebben kan honoreren en dat ze ook de opgave voor het brede mkb daar niet bij kunnen hebben, dus zich alleen richten op het innovatief mkb. Onze ROM is wat dat betreft echt een kleine speler nog en de wens zou zijn om die speelkracht te vergroten, maar dat is natuurlijk ook aan de middelen die we daartegenover stellen.

Dan heeft de PVV een heel aantal aandachtspunten nog meegegeven. Die nemen we mee in de meerjarenstrategie, denk ik, heb ik al gesuggereerd. Maar we willen wel benadrukken dat we daar ook de bovenregionale samenwerking nastreven en ook in de lobby met het Rijk, en sommigen vroegen daar ook al naar natuurlijk, ook zoeken naar middelen om zo effectief mogelijk te zijn in samenspraak juist. We kunnen als provincie alleen de ROM niet dragen. We hebben die rijkspartners, we hebben die gemeenten ook echt nodig. Dus ik steun ook de oproep van de heer Jansen van, laat zo veel mogelijk regio's daarbij aansluiten. Maar dat betekent natuurlijk ook iets voor de effectiviteit als de ROM niet zou kunnen groeien.

De SP heeft ook aangegeven dat ze die afbakening van rollen en taken belangrijk vindt. Dat onderschrijven wij natuurlijk. Tegelijkertijd hebben we natuurlijk meerdere instrumenten waarmee we die regionale economie natuurlijk bedienen. We hebben ook subsidies, we hebben verordeningen, we hebben beleid. Dus het is niet alleen de ROM. De ROM is maar een klein onderdeel van die hele economische opgave. Dus daar heeft hij ook nog een andere rol in.

Veel gezegd over de REA, outcome-doelen. Spanningsveld ook benoemd, denk ik. Dan nog die vraag over de exitstrategie. Kijk, het fonds groeit, maar is nog een relatief klein fonds. Dus ik denk qua verwachtingsmanagement niet dat ik de ROM binnen vijf of tien jaar nu zou zeggen van, onze taak is klaar. Werd ook al aan gerefereerd. We hebben er ook baat bij nog, bij een groeiende ROM juist, omdat we heel veel taken en opvattingen zien.

Tegelijkertijd ben ik het eens met de Janssen dat je op enig moment natuurlijk moet besluiten, het was mooi. Dus er komt natuurlijk een moment waarop je daarover gaat nadenken. Maar ik vind het nu wel heel vroeg, ook in het licht van de enorme opgaven die we nog hebben maatschappelijk. Ik kijk ook even naar de heer Bakker of daar binnen de aandeelhouders nog ideeën over leven hoe dat zou kunnen. Vooralsnog staat het veilig op de balans, wordt het maatschappelijk geld goed besteed, revolveert het en willen we dat ook optimaal inzetten. Dus dat lijkt mij het belangrijkste.

Voorzitter, daarmee heb ik geprobeerd de vragen van de commissie te beantwoorden. Nogmaals, ik denk dat het gesprek goed is op het moment dat we de meerjarenstrategie en de REA behandelen, om extra aandachtspunten mee te geven waar de ROM mee verder kan.

De voorzitter: Misschien kunt u dan een tipje van de sluier oplichten wanneer we de meerjarenstrategie gaan bespreken, want dan denk ik dat dat de vraag is die leeft.

André van Schie: Dat- Zeker, voorzitter. Dat zal dus ik denk pas tweede helft 2026 opstarten, omdat we dus voor 2027 en verder die strategie opvatten en we dus ook echt even de gemeenteraadsverkiezingen nodig hebben om die partners ook aan boord te krijgen, nieuwe samenstelling, om hen ook de gelegenheid te geven daar wat van te vinden.

De voorzitter: De heer Jansen.

Vincent Jansen: Ik had nog een vraag gesteld die niet beantwoord is, voorzitter. Dat ging over het geïnvesteerd vermogen. Ik zie dat teruglopen van, even uit mijn hoofd, nu 39 miljoen naar 30 miljoen. De kaspositie loopt op van 20 miljoen naar 27 miljoen, iets in die ordegrootte. Maar ik zie eigenlijk precies een tegengestelde beweging dan je zou verwachten van een fonds in opbouw.

De voorzitter: Ik zag ook de heer Limmen. Had u een vraag over die meerjarenstrategie, of is het een andere inhoudelijke- U had het woord nog niet, de heer Limmen. Ik- Mijn vraag was of een andere inhoudelijke vraag heeft of dat het gaat over die meerjarenstrategie.

Wouter Limmen: Het gaat over een vraag die ik in mijn betoog heb gesteld.

De voorzitter: Dan geef ik- Laat ik eerst even de beantwoording van de heer Jansen.

Vincent Jansen: Voorzitter, en die gaat- Die is mij nu even iets te technisch om dat goed te kunnen beantwoorden. Ik stel voor dat we daar nog even schriftelijk op terugkomen hoe zich dat precies tot elkaar verhoudt. We weten natuurlijk dat over jaarschijven en door jaarschijven heen dat het heel erg afhankelijk is van investeringen die je doet,

of het nou net of wel of niet binnen een jaarverslagtermijn valt. Dus ik kan nu niet precies duiden waar- Of daar een achterliggende oorzaak is. Excuus.

De voorzitter: Een schriftelijk antwoord. Dat is het. De heer Limmen.

Wouter Limmen: Ik was nieuwsgierig hoe gedeputeerde kijkt tegen de dominante rol van de grootaandeelhouder, het Rijk, en hoe zich die invloed zich verhoudt tot onze provinciale doelstellingen. En tweede, had ik de vraag gesteld, hoe concreet gaat de heer Van Schie met de aanbevelingen uit het rapport op en gaat hij daarover iets produceren of komt dat in de meerjarenstrategie waar hij het net over had?

De voorzitter: Dank u wel. Meneer Van Schie.

André van Schie: Dat laatste is de doelstelling, hoewel we natuurlijk zeker de inzichten die we in dit debat en ook met het Rekenkamerrapport in de hand hebben natuurlijk niet verbergen op het moment dat we met de ROM voortgangsgesprekken hebben, ook opdrachten verstrekken waar dat natuurlijk ook nog gebeurt op andere domeinen. Dus dat zetten we zeker niet in een kast met een slot erop. Maar het formele moment om dat met elkaar te doen, is de meerjarenstrategie. Dus dat ziet u dan. De heer Limmen had nog een eerste vraag.

Wouter Limmen: Rijksoverheid.

André van Schie: Het Rijk. Ik moet eerlijk zeggen dat van alle betrokken overheden het Rijk de meeste sanitatie betracht als het gaat om afstand houden. Daar kan uw Staten nog wat van leren, voorzitter.

Wouter Limmen: Dat is goed om te horen.

De voorzitter: U had het woord, de heer Limmen? Dat wist ik niet. Goed. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen volgens mij van de eerste termijn. Dan gaan we door naar- Ik kijk even naar de commissie of er behoefte is aan een tweede termijn. Graag handjes voor behoefte.

Ik heb een paar aanzetten tot amendementen of moties gehoord, maar niet heel concreet en onvoldoende concreet om nu te zeggen, we maken er een bespreekstuk van. Dus dan wederom het voorstel om er een hamerstuk van te maken, tenzij er alsnog moties worden ingediend en dan wordt het alsnog een bespreekstuk. Of de moties en amendementen moeten nu echt een stukje concreter gemaakt worden. Dat zijn de twee routes die we nu hebben. Mijn voorstel zou zijn om het een hamerstuk te maken. De heer Koren, ik zie een opmerking.

Martijn Koren: Ik vraag me sowieso even af hoe we dit kunnen amenderen. Want het Rekenkamerrapport kunnen we niks aan wijzigen en we hebben het college gevraagd om met een uitwerking te komen. Dus wat gaan we dan amenderen eventueel?

De voorzitter: Mevrouw Butterman, u was een van de suggestiegevers. Gaat uw gang.

Olivia Butterman: Dank u wel. Terechte vraag. Ik heb natuurlijk ook heel lang het besluit zitten bestuderen van, waar zou ik wat kunnen amenderen? Mijn idee was om gewoon een komma voor de punt te zetten en dan toe te voegen, en daarin in het bijzonder mee te nemen om de duurzaamheid huppeldepup- Dus eigenlijk GS op te dragen om nog iets heel specifiek mee te nemen in hun reflecties. Dat was mijn suggestie.

De voorzitter: Even voor de goede orde. Dat betekent dan dat in het reflecteren op het advies van de Rekenkamer er nog een bepaald inhoudelijk punt mee moet genomen worden in de reflectie op het advies van de Rekenkamer. Even dan- Want dan begrijpen we het goed. De heer Jansen, ik zag dat u ook nog een hand omhoog had.

Vincent Jansen: Ik had eigenlijk nog behoefte aan een slotopmerking, maar goed, de termijn was geloof ik al gesloten. Maar dan toch even hierop. Ik zou- Wat mij betreft zou dat heel- Voer het gesprek over wat er allemaal belangrijk is bij het vaststellen van die Regionale Economische Agenda. Dat zou mijn suggestie zijn. Laten we het een hamerstuk laten zijn.

De voorzitter: U krijgt wel uitgebreid de gelegenheid inderdaad bij volgende cyclussen om daarover te spreken en natuurlijk in de meerjarenstrategie. Dan kunt u ook daadwerkelijk bijsturen op die inhoud. Dus voorstel- Dan wordt het een hamerstuk voor de komende Statenvergadering.

13. SV Toestemming tot toetreding van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Utrecht (ODU)

De voorzitter: Dan even- Gaan we nog één agendapunt doen voor de dinerpauze. Dat is agendapunt 13, het Statenvoorstel Toestemming tot toetreding van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Utrecht. Op 17 oktober hebben het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst regio Utrecht en de regionale uitvoeringsdiensten Utrecht de ontwerp-gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Utrecht vastgesteld. Conform wetvereisten in de Wet gemeenschappelijke regelingen hebben colleges hun gemeenteraad en Provinciale Staten om zienswijze op dit onderwerp vraagt. Inmiddels hebben alle raden en Provinciale Staten zienswijze gegeven en zijn deze beoordeeld door het gezamenlijk algemeen bestuur van de ODRU en de RUD. Het algemeen bestuur heeft in zijn vergadering op 18 april 2025 een aangepast voorstel aan de colleges vastgesteld teneinde de Gemeenschappelijke regeling ODU te treffen.

In dit Statenvoorstel wordt u gevraagd toestemming te geven met het treffen van een Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Utrecht, GR ODU, voor de- Voor het gemak. Conform bijgevoegd concept. Zodoende. Daarnaast is op uw verzoek een gesprek ingepland met Hugo Jungen, de directeur van de nieuwe Omgevingsdienst. Dit gesprek vindt plaats op 24 september, dus dan kunt u ook meneer Jungen nog het hemd van het lijf vragen. Dan voor nu de eerste termijn. BBB, gaat uw gang.

Monique van den Broek: Dank u wel, voorzitter. De BBB fractie ziet het belang van een robuuste omgevingsdienst. De fusie van RUD en ODRU tot één ODU bijdragen aan betere dienstverlening, uniformiteit en slagkracht. Dat is een gedeeld doel en daar sluiten we ons bij aan. Maar juist bij een fusie van deze omvang is het zaak om niet alleen naar structuur te kijken, maar ook naar de inhoud en de impact. Daar wringt het. De rol van PS blijft beperkt. We worden geïnformeerd via begroting en jaarstukken, maar echte sturing ontbreekt. Kwaliteitsdoelen worden door de organisatie geconcretiseerd, zonder formele betrokkenheid van PS. Dat is bestuurlijk mager.

Als we de provincie- Als we als provincie toetreden, dan moet onze kaderstellende rol ook serieus worden genomen. De programmabegroting noemt KPI's, maar die zijn vooral gericht op aantallen en volumes. Wat gebeurt er als de ODU onderpresteert en welke correctiemechanismen zijn er? Hoe meten we of de dienstverlening daadwerkelijk leidt tot een betere leefomgeving, naleving en vertrouwen? Die vragen blijven onbeantwoord.

De ODU moet er zijn voor alle inwoners en niet alleen voor stedelijke gebieden, maar structurele borging van spreiding ontbreekt. De 80-procentnorm wordt via de P&C-cyclus gemonitord, maar zonder inhoudelijke toelichting. BBB wil dat ook het buitengebied volwaardig wordt bediend en dat dit zichtbaar wordt in de rapportages.

Tot slot, de bescherming van handhavers wordt genoemd maar zonder concrete maatregelen. Juist in een tijd waarin de druk op uitvoerders toeneemt, moeten we hun rechtspositie en veiligheid expliciet doorgaan. Voorzitter, BBB steunt de visie, fusie, maar niet blind. We bereiden- We zijn van plan om enkele moties voor te bereiden op vier punten. Versterking van de rol van PS, outcome-monitoring, spreiding van dienstverlening en bescherming van handhavers. Want als we toetreden, dan niet alleen als betaler, maar als serieuze partner in kwaliteit en rechtvaardigheid. Dank u wel.

Vincent Jansen: Voorzitter?

De voorzitter: De heer Jansen.

Vincent Jansen: Ik zou mevrouw Van den Broek willen vragen, dit gaat over een zienswijzeprocedure waarbij we nog formeel een- Het college opdracht geven om die regeling wel of niet te treffen. Wat hebben moties dan voor zin?

De voorzitter: Mevrouw Van den Broek.

Monique van den Broek: Kan meneer Janssen de vraag nog een keer herhalen?

De voorzitter: Meneer Jansen.

Vincent Jansen: Volgens mij, ik denk dat het vrij zinloos is om moties in te dienen, want het gaat om een digitaal besluit van, mag het college die regeling treffen of niet? Dus dat is volgens mij het besluit wat voorligt en kunnen we daar niet heel veel moties aan toevoegen. Maar misschien ziet het college dat heel anders, maar het lijkt mij apart. Dus hoewel ik een aantal van uw gedachten wel goed vind, maar-

De voorzitter: Mevrouw Van den Broek.

Monique van den Broek: Dan hoor ik inderdaad graag de reactie van de gedeputeerde en laten we daar even op wachten dan.

De voorzitter: Helemaal goed. Dan ga ik naar het CDA, de heer Koren.

Martijn Koren: In eerste instantie, eens met de heer Jansen. Een tweede, wat ons betreft goede uitwerking van de zienswijze en wat ons betreft een hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel. Ga ik naar de ChristenUnie. Mevrouw Kennedy-Doornbos. Geen inbreng. Dan ga ik naar D66. Mevrouw De Widt.

Marianne de Widt: Dank u wel, voorzitter. Mooi dat de provincie weer een stap dichterbij één robuuste omgevingsdienst is. Dat is iets waar D66 al lang voor heeft gepleit. Wij zijn- Wij zien geen aanleiding om een zienswijze in te dienen. Deze stap past inhoudelijk en financieel binnen de kaders die we eerder stelden. Dank voor alle voorbereidende werk. Het zou een mooi signaal zijn als we dit voorstel tot toetreding van de GR als hamerstuk kunnen behandelen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar Forum Voor Democratie. Geen behoefte. GroenLinks. Geen behoefte. Partij van de Arbeid, geen behoefte- Of wel? Wel. Mevrouw Lejeune, gaat uw gang.

Marieke Lejeune-Koster: Ik wil er kort iets over zeggen. Wij vinden het ook een goede zaak en niet meer dan logisch dat die twee omgevingsdiensten samengaan in één dienst. We zijn ook akkoord met de wijze waarop dit gebeurt. We steunen het voorstel om geen zienswijze in te dienen op de ontwerp-begroting en ontwerp-bijdrageverordening. Wat de Partij van de Arbeid betreft, kan dit ook als hamerstuk door naar PS.

De voorzitter: Dank u wel. Partij voor de Dieren.

Olivia Butterman: Dank u wel, voorzitter. U gelooft het niet, maar we zijn het volmondig eens met alle punten die de BBB noemde, maar zien ook in, inderdaad eens met VVD, dat dit niet nu moment is om dat in te dienen, omdat het gewoon een soort juridische afwikkeling is van die fusie. Dus wat ons betreft ook een hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de PVV.

Fred van der Star: Bedankt, voorzitter. We hebben kennisgenomen van het conceptvoorstel om de RUD en de ODRU samen te voegen tot één Omgevingsdienst Utrecht met een startdatum van 1 januari 2026. Onze conclusie op dit moment is dat we geen wezenlijke onzorgvuldigheden of onoverkomelijke risico's meer in het concept tegenkomen. Er zijn heldere plannen, goede routekaarten en de projecten en fasering zijn grotendeels ingevuld.

Echter zien we ook enkele punten waarop we extra waakzaam moeten zijn, om te voorkomen dat het concept schaaftwonden oploopt. Hoewel de routekaart concrete doelen stelt, is het niet zeker of alle kwaliteitscriteria tijdig gehaald kunnen worden. Denk aan personeel in vaste dienst, de 80-procentnorm, opleidingsniveaus en robuustheid van processen.

Gemeenten moeten ook goed begrijpen wat de fusie voor hen betekent in termen van tarieven overheadkosten en inbreng van taken. Zeker als de fusie per 1 januari 2026 ingaat, is er weinig speling. Kleine afwijkingen of vertragingen kunnen leiden tot extra kosten. Wat ook kritisch blijft, het vaststellen van de begroting en de tariefstructuur voor de nieuwe dienst. Bij fusies sluipen vaak kinderziekten in de bedrijfsvoering. ICT-systemen, juridische onderwerpen, personeel, plaatsing, overgangsregelingen, huisvesting, facilitair inkoop enzovoort. De routekaart noemt deze thema's expliciet, maar de uitvoering hiervan moet scherp gemonitord worden.

Concluderend, voorzitter, de PVV kan zich wel vinden in het voorstel, mits we kunnen toezien op goede borging van de genoemde aandachtspunten. We ondersteunen de fusie als stap naar efficiëntie, uniformiteit en kwaliteit in de uitvoering van de omgevings- en milieutaken, maar we vertrouwen erop dat GS akkoord gaat onder de voorwaarden dat de uitvoeringsplannen betrouwbaar zijn en dat de gemeenten niet met onverwachte extra lasten worden opgezadeld. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de SGP. De heer Van der Linden

Jan-Hendrik van der Linden: Dank u wel, voorzitter. Vanuit onze kant ook steun voor het voorstel. Het was helder en duidelijk en kan dus een hamerstuk zijn wat ons betreft.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de SP. De heer Breur, geen behoefte. UtrechtNu! is niet in de zaal. Volt, de heer Limmen.

Wouter Limmen: Dank u wel, voorzitter. Op de eerste plaats, Volt spreekt de waardering uit voor alle inspanningen die zijn geleverd voor de toekomstige Regionale Omgevingsdienst Utrecht. We zien veel positieve aspecten, maar willen toch onze zorgen delen met betrekking tot de kwalitatieve uitvoering van haar kerntaken en het financieel fundament op de langere termijn. Het gaat ons erom dat we werken aan een robuuste omgevingsdienst die ook klaar is voor de uitdagingen van morgen. De gezondheid van inwoners, dieren en natuur vraagt om een verhoogde inzet van de kwaliteit van het VTH en de bedrijfszekerheid van de ODU, omdat de vervuiling van milieu, water, bodem schrikbarend toeneemt. Daar zit hem wat Volt betreft toch nog een aanzienlijke zorg. We zijn er nog niet van overtuigd dat met de afronding van de fusie er een voldoende sterk fundament ontstaat om de toekomstige problemen aan te kunnen. Dit is een zorg die zich ook financieel vertaalt.

Volt denkt dat het verstandig kan zijn om alsnog een zienswijze in te dienen die nadrukkelijk de lange termijn toekomstbestendigheid van ODU beschouwt, een zienswijze gebaseerd op een aannemelijk toekomstscenario waar de groei van de activiteiten en de complexiteit van het werk van de omgevingsdienst aanzienlijk gaat toenemen. Hiermee kan de provincie preventief bijdragen aan een toekomstbestendige omgevingsdienst.

Hoewel ik hoor dat andere partijen, en ik weet niet of daar die zorg gelijk is, maar ik wil toch nog wel even nadrukkelijk vragen of andere partijen deze zorg toch delen. Wat dat betreft peil ik ook dat wij overwegen om een amendement in te dienen om op die financiële borging op basis van een toekomstig scenario toch niet verstandig is om deze in een zienswijze wijze weer te geven. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de VVD. De heer Jansen.

Vincent Jansen: Voorzitter, leve de nieuwe ODRU, ODU. Hoera, hoera, hoera. Ik wens ze veel succes, en een hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Limmen, uw microfoon staat nog aan. Dank u wel. Dan ga ik naar 50PLUS, mevrouw Hoek.

Mieke Hoek: Dank u, voorzitter. Wat een feestelijk moment. Ik zit hier nu vijftien jaar in de in de Staten en dit is al een vijftien jaar het onderwerp en de grote stap is namelijk gedaan toen ze gezamenlijk in dit gebouw zijn gekomen. Dat was een hele grote vooruitgang. Ze wisselen ook elkaar uit, want ergens was de Vecht de grens, dat was de RUD, en dat was de- Dit was de RUD en links was de ODRU. Fantastisch dat men eindelijk heeft besloten om echt helemaal definitief samen te gaan. Vanaf nu is het dus ODU. Dus u begrijpt, voorzitter, dat 50PLUS hier volledig achter staat en bestempelt als een hamerstuk. We wensen ze veel succes.

De voorzitter: Dank u wel.

Mieke Hoek: In de toekomst.

De voorzitter: Dank u wel. Heel goed. Dan ga- Is daarmee einde van de eerste termijn van de commissie en dan ga ik even naar het college. De heer Bakker.

Has Bakker: Dank u wel, voorzitter. Wij delen zeer in de feestvreugde die is geuit. We zijn erg blij met het resultaat, het beoogde resultaat dat per 1 januari 2026 zich gaat voordoen en de signalen en lichten en alles wat op groen kan staan, staat denk ik wel op groen. Er is heel hard gewerkt door beide organisaties. Soms gaat het over de woorden, over je eigen schaduw heen stappen, dat is hier echt gebeurd. Ik zie twee organisaties die op alle niveaus echt hebben gekeken, hoe kunnen we dit samen gaan doen vanaf 1 januari? Daar is heel goed op gestuurd.

We hebben, zeg ik ook richting de PVV, maandelijks in een stuurgroep bestaande uit leden van beide dagelijkse besturen- Hebben we hier ook bestuurlijk op- Bovenop gezeten. Kortom, het is echt niet zonder slag of stoot gegaan, maar het ziet er gewoon goed uit.

Dan wil ik u toch even wijzen, u maakt een aantal voorbehouden of misschien wel vragen, niet alleen de PVV, een paar partijen. Dan wijs ik u toch even, en ik ga hem niet voorlezen, voorzitter, want dat zou u mij niet in dank afnemen, naar de zinsnede onderaan bladzijde 4 van het Statenvoorstel waar een en ander is geduïd. De juridische context hiervan, ik denk dat de heer Jansen daar een goede samenvatting van had, het gaat er eigenlijk om, geeft u ons de toestemming

om deze WGR ook daar- Of de gemeenschappelijke regeling daar ook aan toe te treden? Daar kunnen geen voorwaarden aan die toestemming verbonden worden. Dat is zoals het is en zo is het in de wet geregeld.

Volgens mij hebben wij, wij, maar ook de 26 Utrechtse gemeenten, gedaan wat u van ons heeft gevraagd. Er staat dadelijk een robuuste, solide en toekomstgerichte omgevingsdienst voor het hele provinciale gebied. Dus dat is ook mijn antwoord richting de BBB, juist een dienst die stedelijk, landelijk gebied, kortom, alles waar zij voor bevoegd is, waarvoor zij is opgericht, om daar ook een verschil te gaan maken en te zorgen dat er kwaliteit geleverd wordt. Die kan alleen maar hoger en beter worden op het moment dat die dienst, diensten samengaan.

U heeft een aantal vragen en zorgen. Ik denk dat veel van die vragen en zorgen, ik hoorde die met name bij BBB, PVV en Volt, dat u die deelt, inbrengt in het gesprek dat u volgende week woensdag heeft met de heer Jungen. Want dat zijn namelijk elementen die gaan over de werking van die nieuwe organisatie. Ik denk dat het ook passend is dat u hem vraagt, hoe zouden wij als Provinciale Staten, los van onze formele positie als eigenaar waarin wij iedere keer u netjes informeren, ook zoals de wet en onze eigen reglementen ons dat voorschrijven, waarin u toch af en toe misschien wat meer zou terug willen zien. Dat kan. Ik denk dat u daar prima het gesprek met hem over kunt aangaan.

Tegen de heer Limmen zeg ik, als u een zienswijze- Ik vraag me af hoe dat hierin passend is, maar dat is misschien ook meer een vraag voor de griffie dadelijk en die- Het presidium weet ik niet. Gezien de ruimte die de wet eigenlijk niet biedt hiertoe, maar de vraag die u op tafel legt, de wedervraag zal natuurlijk van de 26 andere deelnemende organisaties zijn, is de provincie Utrecht dan ook bereid om de portemonnee daarvoor te trekken? Dat is een vraag die u met elkaar moet afwegen. Dat heb ik volgens mij in eerdere debatten ook bij u proberen aan te geven. Ook vragen van collega-partijen, als u meer wil op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving en taken die zijn ondergebracht bij dadelijk de nieuwe omgevingsdienst, dan zal daar ook een prijskaartje aan hangen. Zo simpel is het.

Ik denk, discussies over, waar gaat die dienst zich heen ontwikkelen, hoe ziet hij er uit en wat zijn dan voor u daarin belangrijke elementen, ik stel voor dat u dat volgende week in dat gesprek meeneemt, want ik weet zeker dat de nieuwe beoogd directeur, de heer Jungen, u zeker daar echt wel met u over in gesprek kan en wil.

De voorzitter: Ik zie een interruptie van de heer Limmen. Gaat uw gang.

Wouter Limmen: Dank voor het antwoord. Dit is voor ons best wel een heel wezenlijke zaak en dat gaat natuurlijk mogelijk ook om geld. Maar eerst eigenlijk, wil je eigenlijk weten, wat komt er in de komende jaren op de omgevingsdienst af? Als je dat weet en dat onderschat, kunnen we ook prioritaire- Kunnen we ook beslissingen nemen in de begroting. Maar we zullen volgende week ook het gesprek aangaan. Ik overweeg nog even dit antwoord. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Bakker, een reactie.

Has Bakker: Voorzitter, misschien toch even om te helpen. Ik denk, daar waar het gaat om inhoudelijke beleidsmatige ambities, is dat een vraag voor u, als een van de 27 deelnemers. Wat voor een taken willen wij onderbrengen bij een uitvoeringsdienst en wat verwachten wij daarvan? Dan zal de vraag over geld, maar ook over, wat wilt u daar allemaal heen mandateren en wat vindt u dan belangrijk en waar moeten er extra aandacht voor x, y of z zijn, dat zal een gesprek zijn dat u hier moet voeren en dat ook de andere 26 deelnemers voeren.

Dat is denk ik een andere discussie dan, waar gaat nu die nieuwe organisatie op zich af krijgen? Want, ja, de wereld verandert. Toenemende mate digitalisering, daar komen nieuwe uitdagingen bij et cetera. Dat is iets waar u volgende week goed over in gesprek kan. De begroting die nu is gemaakt en die voorligt en die zeer gedegen is voorbereid, heeft de doorkijk voor de komende jaren ook met de aandachtspunten die de PVV meegaf bij zo'n nieuwe gefuseerde dienst- Is daar echt ook met gedegen extern advies- Zeer doorwrocht werk is daaraan besteed. Er ligt een begroting waarvan we zeggen, daar durven en kunnen we het voor aan. We rekenen ons niet rijk, we rekenen ons niet arm. Dit is waarvoor het moet gebeuren. Dat laat onverlet dat er wellicht nieuwe ambities bijkomen. Maar dan komen we in het gesprek dat ik net schetste. Dat was mijn beantwoording, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even de commissie rond voor behoefte aan een tweede termijn. Mevrouw Van den Broek.

Monique van den Broek: Dank u wel, voorzitter. Ik zal inderdaad onze inbreng meenemen naar het gesprek volgende week en dan eens even kijken hoe we daarmee verder gaan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik nog even de commissie rond of er behoefte is aan andere- Van anderen. Dan moet ik het stuk nu afconcluderen. Volgens mij is met de beantwoording van het college het advies om er een hamerstuk van te maken en al uw inhoudelijke punten mee te nemen richting het gesprek met de heer Jungen. De heer Limmen.

Wouter Limmen: Ik wil toch nog even overleg met de Partij voor de Dieren over de tenzij-opmerking die gemaakt wordt. Dus wij komen mogelijk even met een aanvulling toch.

De voorzitter: Dat snap ik. Alleen in het stuk staat dat het juridisch niet mogelijk is om dat te doen. Dus ik kan- Dat lijkt me- Dat is een onmogelijkheid in dezen. Dus- Maar dan spreken we het zo af, dan maak ik er een hamerstuk van en mocht u een juridische loophole vinden, dan kunnen we daar altijd nog een bespreekstuk van maken. Dus dan doen we een hamerstuk.

Dan denk ik dat we voor nu, ik zit even te kijken naar de tijd en naar de agenda, het volgende agendapunt is het- De Statenbrief Ontwerp beleidsprogramma Recreatie, Toerisme, Sport en Bewegen. Daar zit ook onder andere de zwemtrap bij de Maarsseveense Plassen in. Dus mijn voorstel zou zijn om dat na de dinerpauze te doen. Dan zijn we iets wat vroeg klaar. Maar dan stel ik voor dat we zo 18.40 uur, dan hebben we drie kwartier diner, verdergaan met- 18.45 uur. 18.45 uur verdergaan met de vergadering. Dank u wel.

14. SB Ontwerp beleidsprogramma Recreatie, Toerisme, Sport en Bewegen 2026 – 2029

De voorzitter: Goedenavond, beste mensen. Zou u uw plaatsen willen innemen? Dan gaan we verder met de vergadering. Welkom terug. Hopelijk heeft u genoten van een lekkere maaltijd. Wij gaan door met agendapunt 14, de Statenbrief Ontwerp beleidsprogramma Recreatie, Toerisme, Sport en Bewegen 2026-2029. U heeft kunnen lezen dat dit een Statenbrief is in het kader van het Omgevingswetprogramma Recreatie en Toerisme. Uw input uit deze commissie en de zienswijze van derden worden betrokken bij het opstellen van de nota van beantwoording en het definitieve beleidsprogramma. Deze stelt GS eind van dit jaar vast.

Bij dit agendapunt, bij de bespreking van het beleidsprogramma, zal gelijk het agenderingsvoorstel zwemtrap Maarsseveense plas worden meegenomen. Dit is een agenderingsverzoek van de SP, VVD, Partij van de Arbeid, D66 en Volt. Ik vraag hen dan ook deze agendering gelijk mee te nemen in hun bijdrage. Dan is er geloot, wat al gebeurd was ook voor het eerste deel van deze vergadering, waarbij BBB als eerste uit de bus is gekomen. Tenminste, als eerste spreker. Ik weet niet wie van de BBB ik het woord mag geven. De heer Boerland, gaat uw gang.

Bert Boerland: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, de BBB-fractie ziet het belang van een sterk beleidsprogramma voor recreatie, toerisme en sport en bewegen. Deze thema's raken aan leefbaarheid, gezondheid, economie en identiteit van onze provincie. We sluiten ons dan aan bij de inzet op spreiding duurzaamheid en beleving.

Maar we zien ook waar het schuurt. Het programma noemt de economische waarde van toerisme, maar borgt niet- Maar borgt deze niet structureel. Er zijn losse initiatieven, maar geen integrale visie op regionale spreiding van bestedingen. Voor BBB is dat essentieel. Ook het buitengebied moet profiteren van vrijtijdsinvesteringen.

Daarnaast is veiligheid op recreatieve paden een punt van zorg. Utilitaire paden vallen onder de provincie en daar wordt sociale veiligheid meegenomen. Dat is goed. Maar de recreatieve paden vallen vaak buiten onze directe invloed. Toch zijn dat plekken waar vrouwen en kwetsbare groepen zich soms onveilig voelen. BBB vraagt Gedeputeerde Staten om dit thema structureel te agenderen bij terreinbeheerders en gemeenten.

Tot slot, het programma mist outcome-indicatoren. We lezen over tevredenheidsscores en bezoekersaantallen, maar niet over leefbaarheid, gezondheid of sociale cohesie. BBB wil dat deze waarden zichtbaar worden in de evaluatiecyclus.

Voorzitter, tot slot, de BBB bereidt een drietal moties voor, namelijk structurele borging van economische en sociale waarde, monitoring van sociale veiligheid op recreatieve paden en het openen van outcome-indicatoren in de evaluatie. Want recreatie en toerisme zijn geen luxe, maar een publieke verantwoordelijkheid. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik wil u twee dingen meegeven, dat u aan de laatste minuut van uw spreektijd bent, dus voor de volgende agendapunten, en het betreft een Statenbrief. Daar kunnen geen moties op worden ingediend, tenzij u een agenderingsmotie indient bij een volgende commissievergadering. Dus dat wil ik meegeven.

Bert Boerland: Daar wordt nog even- Daar zullen we nog even beraden. Nog tot slot, over die zwemtrappen en dergelijke zo van, daar kunnen we natuurlijk moeilijk tegen zijn. Dat was het.

De voorzitter: Dank u. Dan het CDA, de heer Van der Pouw-Kraan. Gaat uw gang.

Rody van der Pouw-Kraan: Dank, voorzitter. Voorzitter, na een goede kaderstelling ligt er wat het CDA betreft een goed ontwerp beleidsprogramma voor. Het onderstreept het belang van recreatie dicht bij huis van bewegen en ontspannen in onze groene provincie en daar staat het CDA volledig achter. Het is positief dat in dit programma nadrukkelijke aandacht is voor sportverenigingen, voor het verduurzamen en klimaatbestendig maken van hun accommodaties, voor samenwerking met sportaanbieders, terreineigenaren en gemeenten en voor het delen van kennis. Dat precies- Past precies bij onze overtuiging dat verenigingen onmisbaar zijn voor een gezonde en betrokken samenleving.

Voorzitter, toch zit er een dilemma in dit programma, want we zien de grote maatschappelijk waarde van recreatie en sport, maar tegelijkertijd moeten gemeenten en provincies het doen met minder middelen, terwijl de kosten stijgen. Vanuit het Rijk komt er geen structurele bijdrage. De vraag is dan simpel, wat gaan we doen als die middelen er niet komen? Gaan we ambities schrappen, op kwaliteit inleveren of nieuwe vormen van samenwerking zoeken? Dat zien we nog niet heel duidelijk terug in het programma en dus horen we graag daarover een reactie van de gedeputeerde.

Tot slot een korte opmerking over de agendering rond de zwemtrap bij de Maarsseveense Plassen. Als CDA ondersteunen wij deze agendering van harte en wij hadden graag meegedaan. We zijn benieuwd naar de reactie van de gedeputeerde op de in de agendering opgesomde vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De volgende op de lijst is de ChristenUnie. Mevrouw Kennedy-Doornbos, gaat uw gang.

Simone Kennedy-Doornbos: Dank u wel, voorzitter. We zijn heel blij met dit kader, want onze opmerkingen van de vorige bijeenkomsten zijn goed verwerkt. We willen nog wel steeds ook op de hoogte gehouden worden van de voortgang om uiteindelijk die provinciale regiefunctie voor het beheer en onderhoud van recreatiegebieden in heel de provincie. Alle ontwikkelingen die daarin plaatsvinden, die- Daarvan zouden we graag op de hoogte gehouden willen worden. Wat er nu staat, klinkt al heel goed. Het gaat steeds beter. Maar dat de provincie de regie heeft op het onderhoud en beheer van recreatiegebieden, ook gezien wat er is geschreven bij de Stichtse Groenlanden en dat we bang moeten zijn dat bepaald beheer en onderhoud misschien onvoldoende gedaan gaat worden de komende tijd, is het goed dat de provincie daarin regie houdt.

Het tweede is dat, in het vorige kader stond nog dat alle bewoners binnen vijftien minuten wandelend, fietsend of per openbaar vervoer bij een recreatie gebied kunnen zijn en nu is dat wel weer toegevoegd, daar ben ik heel blij mee, maar er staat wel, het is nu ons streven geworden. Dus dat betekent dat het net ietsje- Dat we nog niet helemaal zeker weten of iedereen wel binnen vijftien minuten wandelend, fietsend of per openbaar vervoer bij een recreatiegebied kan zijn. Maar we gaan er gewoon wel van uit dat de gedeputeerde dat op dezelfde manier zal proberen te bereiken als in het vorige kader.

De voorzitter: Dank u wel. De volgende op de lijst is ChristenUnie. De heer Manders, gaat uw gang. D66, excuses.

Evert Manders: ChristenUnie maak ik toch wel een partijoverstap, maar enfin. Wat betreft de Statenbrief, dank u wel voor de Statenbrief. We hebben daar eigenlijk heel weinig opmerkingen over. Naar aanvang van Praten met de Staten willen we wel even een aandachtspunt leggen op waar het gaat om de betrokkenheid van ondernemers bij het vormgeven van dit beleidsprogramma.

Ik begrijp dat we dus nu meteen het over de Maarsseveense Plassen en de zwemtrap mogen hebben. Daar willen we toch wel iets dichterbij staan. Want het is natuurlijk een ontzettend schrijnend verhaal wat we te horen hebben gekregen. Als D66 zetten we in- Ons in voor de gezondste generatie ooit. We vinden het belangrijk dat inwoners van onze provincie de ruimte hebben om te bewegen, te ontspannen en te recreëren. De Maarsseveense Plassen zijn daarbij een prachtige plek voor jong en oud om in de zomer de hitte te ontvluchten en een verfrissende duik te nemen. Zelf heb ik hier ook erg goede herinneringen aan. Na schooltijd met vrienden ravotten, picknicken aan het water, misschien zelfs je eerste kus. Met dat in het achterhoofd is het toch een schrijnend verhaal dat hier niet dat zwemtrappetje kan worden geplaatst, terwijl dat 200 meter verderop wel kan. Je zou toch juist willen dat iedereen, ook degenen die slecht ter been zijn of wat ouder, wel kunnen blijven genieten van dat water.

Ik hoor dan ook graag van het college hoe dit nu gaat worden opgepakt, maar ook of we breder kunnen kijken hoe dit soort situaties in de toekomst kunnen worden voorkomen, ook bij andere recreatiegebieden waar onze inwoners willen zwemmen en bewegen. Want we hebben begrepen dat deze inwoners zowel bij de gemeente is geweest als bij het recreatieschap. Het is denk ik heel erg dat je dan uiteindelijk ook nog naar de provincie moet komen. We zijn heel blij dat het nu gedaan is, maar we willen dat natuurlijk in de toekomst voorkomen, want we vragen daarmee ook iets van onze inwoners voor wie wij willen opkomen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan Forum Voor Democratie, mevrouw Van der Kolk. Gaat uw gang.

Annemarie van der Kolk: Dank u wel, voorzitter. Ook welk om in onze commissie weer dit keer. Even kijken. Vanmiddag bij de najaarsnota kwam het beleidsprogramma Recreatie, Toerisme, Sport en Beweging al even naar voren. Hierbij gaan we nu wat verder- Of graag wat verder in op het ontbreken van dat ondernemersperspectief. Het werd net ook al een paar keer aangehaald.

In haar bijdrage bij de laatste bijeenkomst van praten met de Staten gaf mevrouw Korlaar van vereniging is HISWA-RECRON aan dat het perspectief van de ondernemer meer in acht moet worden genomen. Wij stelden eerder deze maand al schriftelijke vragen, ook onder andere over de economische schade voor ondernemers door aanwezigheid van de wolf. In het kort is de antwoord in mijn eigen woorden, u ontvangt voorlopig helemaal niks, veel succes met het in de lucht houden van uw onderneming. O ja, de belastingen lopen natuurlijk wel gewoon door.

De oproep van mevrouw Korlaar ging natuurlijk wel verder dan enkel de wolf, maar het is wel exemplarisch. Het document en de weging van de te maken keuzes neemt de ondernemer op dit moment niet mee. Dus ik zou graag een reflectie wensen van de gedeputeerde. Hoe kan het zijn dat het beleidsstuk, dat dat helemaal niet gaat over ondernemers? Want immers, zoals mevrouw Korlaar ook al stelde, zonder ondernemers is er geen gastvrij Utrecht, geen vitale recreatiesector, geen provincie waar bezoekers en inwoners zich welkom voelen.

We bespreken nu de Statenbrief, daar komt allemaal input binnen en dan wordt er begin 2026 een definitief beleidsprogramma opgesteld. Wij gaan monitoren dat het ondernemersperspectief hierin beter is betrokken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan GroenLinks, de heer El Hamdaoui. Gaat uw gang.

Imraan el Hamdaoui: Dank u wel, voorzitter. We zijn echt blij met dit stuk, maar GroenLinks heeft zich wel de afgelopen jaren herhaaldelijk uitgesproken voor het inzetten van zonering als middel om balans te bewaren tussen recreatie en natuur. Wij zijn ook wel blij om te zien dat de zonering nu ook in dit ontwerp-beleidsprogramma wordt genoemd.

Tegelijkertijd valt het ons op dat slechts wordt gesproken over onderzoeken van zonering in de komende jaren. In een tijd waarin recreatiedruk op natuurgebieden fors toeneemt, is dat voor ons onvoldoende- Is het voor ons onvoldoende concreet en veel te traag. Wij vragen het college dan ook, hoe voortvarend gaat het college het onderzoek naar zonering werkelijk aanpakken? Komt er al in 2026 een plan van aanpak? Wanneer kunnen wij als Provinciale Staten een eerste uitwerking of pilot verwachten?

Ook wil ik me aansluiten wat er is gezegd over veiligheid. Dat gaat terecht ook vaak over vrouwen en algemene sociale veiligheid. Maar we willen daar een bredere blik aan toevoegen. Ook queerpersonen ervaren unieke vormen van onveiligheden- Onveiligheid in de openbare ruimte. Dat gaat vaak niet alleen op het gevoel 's avonds op een donker pad, dat kan voor iedereen eng zijn, maar om heel- Maar ook om heel concreet risico op discriminatie, scheldpartijen of zelfs geweld, puur omdat iemand zichtbaar zichzelf is. Dat is anders dan een soort onveiligheid die vrouwen of in het algemeen ervaren wordt.

Als provincie maken we beleid waar iedereen zich welkom en veilig voelt. Wordt dat perspectief ook meegenomen in de gesprekken met gemeenten, terreinbeheerders en andere partners, of blijft het gewoon bij het stukje antidiscriminatie? Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Volgende is Partij van de Arbeid. Mevrouw Lejeune, gaat uw gang.

Marieke Lejeune-Koster: Dank u wel. Het programma leest heel gemakkelijk en is in begrijpelijke taal geschreven. Voor mij als nieuwkomer op deze portefeuille heb ik daar echt wat van opgestoken. Dat vind ik wel een compliment, want dat is zeker niet altijd zo. Wel is het een vrij algemeen verhaal. Er staan veel zaken in waar je eigenlijk niet tegen

kunt zijn. De ambities zijn ook niet altijd heel concreet. Dat houdt bijna automatisch in dat het zich slecht laat toetsen. Hoe kunnen wij over vier jaar vaststellen of dit programma succesvol is geweest? Wanneer is bijvoorbeeld een gebied van goede kwaliteit en wat is goed onderhoud? Vraag ook aan het college, neemt u in het monitoringsplan ook op wanneer de doelen voldoen de behaald zijn?

Ik wil verder het onderwerp zwemwater eruit lichten, ook met het oog op het volgende onderwerp. Wat ons betreft, mag er best wat meer zwemwater in de provincie zijn. Helaas ligt de ruimte voor nieuw zwemwater niet voor het opscheppen en aan onderhoud hangt een flinke prijskaart. Maar door klimaatverandering zal in de toekomst meer behoefte ontstaan aan zwemwater voor verkoeling, maar ook zal de kwaliteit van het water onder druk komen te staan. Dus mogelijk wordt die prijskaart nog hoger.

Wat de Partij van de Arbeid betreft, moet dat zwemwater wel zo veel mogelijk gratis toegankelijk zijn. Bewegen is belangrijk en laagdrempelig, juist voor mensen die niet zoveel te besteden hebben aan recreatie. We pleiten ervoor om te faciliteren dat bestaand zwemwater zo veel mogelijk toegankelijk is en optimaal benut kan worden.

Dat is dan meteen het bruggetje naar het trappetje. Want ik vind het ook leuk om te horen dat andere mensen ook mooie herinneringen aan de Maarsseveense Plassen heb. Ik ging zelf ook in mijn studententijd op warme dagen met huisgenoten naar de Maarsseveense Plassen. We gingen nooit naar dat strand waar je moest betalen voor de entree. We zochten altijd een plekje in het groen rondom de plas. Veel gezelliger, lekker buiten zijn, verkoelen en bewegen. Zeker als je midden in de stad woont en je budget beperkt is, is dat een ideale plek.

Misschien is het plaatsen van een zwemtrap wel de verantwoordelijkheid van de gemeente Stichtse Vecht. Misschien kost de discussie die we daarover hebben wel meer dan die trap zelf. Waar hebben we het over? Zullen we nou eens onze inwoners laten zien dat we geen spelletje afschuiven van verantwoordelijkheden spelen, maar dat we luisteren en daarop acteren en faciliteren? Ik lees in ons eigen beleidsprogramma Recreatie en Bewegen dat we ernaar streven dat iedereen dicht bij huis in de buitenruimte kan bewegen en ontspannen. Dit draagt bij aan het welzijn van onze inwoners, letterlijk citaat. In onze sociale agenda hebben we bovendien afgesproken dat we elk vraagstuk door onze sociale bril bekijken, mensgericht en gebruikersgericht. Iets zegt me dat hier ook een rol voor de provincie is, al is het maar om het goede gesprek aan te gaan met de gemeente Stichtse Vecht en kijken wat er mogelijk is. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de Partij voor de Dieren, mevrouw Butterman.

Olivia Butterman: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, we hebben hier voor de zomer ook al over gedebatteerd. Zoals u weet, maken wij ons zorgen over de recreatiedruk in onze provincie en bepleitten we destijds ook via een amendement om zonering niet zozeer als een middel te zien, maar als een uitgangspunt in te zetten, ook in dit beleidsprogramma. Helaas haalde dat amendement het niet, maar zoals GroenLinks ook al aanstipte, een onderzoek daarnaar is echt te summier, gezien de druk op de natuur.

In een toezegging van gedeputeerde werden onze zorgen onderschreven. Nu is ergens het woordje duurzaam toegevoegd, maar helaas, dat kan niet maskeren dat er alsnog een tegenstrijdigheid is. Het college zegt enerzijds dat spreiding nodig is vanwege onder andere de draagkracht van de leefomgeving, omdat, ik citeer, anders waarden van natuur en landschap worden aangetast. Toch gaat in dit plan vol ingezet worden op meer zakelijk en ook meerdaags bezoek. Het is voor ons van een inconsistentie die we niet kunnen volgen. Graag vernemen we dan ook van het college wat- Welke stappen zij van plan zijn, niet alleen dat onderzoek, maar ook nog extra. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De volgende is de heer Van der Sar, PVV.

Fred van der Star: Bedankt, voorzitter. Het is van groot belang dat sporten en bewegen voor iedereen laagdrempelig en toegankelijk is. Dat geldt in het bijzonder voor senioren en ook voor mensen met een fysieke beperking. Als provincie hebben we een zorgtaak, we moeten ervoor zorgen dat ook deze groepen in beweging kunnen blijven en kunnen genieten van gezonde vormen van sport, zoals zwemmen.

De Maarsseveense Plassen zijn een prachtig recreatiegebied waar veel mensen uit de regio graag gebruik van maken. Juist senioren en mensen met een fysieke beperking kiezen ervoor om daar te gaan zwemmen. Maar ondanks de aantrekkelijkheid van de plas zijn de voorzieningen nog altijd niet voldoende. Na een lange strijd zijn er eindelijk toiletten geplaatst. Dat was een belangrijke stap vooruit.

Nu gaat het om iets ogenschijnlijk eenvoudigs, maar voor velen van grote betekenis, een zwemtrap. Een trap die het mogelijk maakt dat ouderen en mensen die slecht ter been zijn zelfstandig en veilig uit het water kunnen komen. Voor

hen is dit geen luxe, maar een noodzaak om te kunnen blijven sporten en genieten van het water. Voorzitter, laten we daarom dit signaal serieus nemen en ons inzetten om deze voorziening zo snel mogelijk te kunnen realiseren. Een kleine ingreep met een groot verschil voor heel veel mensen. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Van der Linden, SGP.

Jan-Hendrik van der Linden: Dank u wel, voorzitter. Voor ons ligt het ontwerp-beleidsprogramma voor Recreatie Toerist, Sport en Bewegen. Het is wat ons betreft een heldere doorvertaling van de kaderstelling die we terugzien in dit ontwerpprogramma. Wel, zoals meerdere partijen al gezegd, weten we dat de recreatiedruk op de gebieden hoog is. Het viel ons op dat de cijfers die gebruikt worden voor recreatie en recreatiegebieden in het ontwerp dateren van 2022. Dat betekent dat we ongeveer twee tot drie jaar in die zin achterlopen. Dat betekent ook dat we huidige ontwikkelingen dan misschien te laat mee zijn. Een belangrijk voorbeeld is de wolf. De wolf die vraagt veel ruimte en heeft invloed op de toegankelijkheid van de recreatiegebieden. Daarom ook de vraag aan gedeputeerde of we dan niet ook in ons beleidsprogramma hiermee ook beter kunnen anticiperen op de huidige ontwikkelingen.

Dan wat betreft de zwemtrap bij de Maarsseveense Plas. Wij steunen deze agenderingen, dus ook dank aan de agenderende partijen. Namens FVD heb ik nog een vraag, want die was ik zojuist vergeten om die te stellen, ik vraag me af of de- Je het realiseren van dit zwemtrappetje wel de taak is van de provincie. Ik hoor daar graag een reactie van de gedeputeerde op. Maar uiteraard ziet de SGP graag iedereen, jong en oud, gebruikmaken van het zwemwater van Maarsseveense Plassen. Als een trappetje daarbij helpt, dan steunen we dat graag. Tot zover.

De voorzitter: U krijgt een interruptie. Ik weet alleen niet of die voor u is of voor de vraag van Forum Voor Democratie, maar, de heer Manders, gaat uw gang.

Evert Manders: Dat is (onverstaanbaar), dus ik doe hem- Ik doe het- Ik bedenk me dit nu ook. Dus weet je, ik laat hem gewoon lekker zitten. Ik benadruk nog maar eens, mensen worden wel van het kastje naar de muur gestuurd en ik denk dat we dat allemaal willen voorkomen, want we staan natuurlijk voor goed bestuur en één overheid.

Jan-Hendrik van der Linden: Mag ik daar wel op reageren?

De voorzitter: Als u het woord krijgt. Meneer Van der Linden, gaat uw gang.

Jan-Hendrik van der Linden: Dank u wel, voorzitter. Dank voor het woord. Ik kan het alleen maar onderstrepen, dus vandaar dat ik het ook goed vind dat we het hier bespreken en ik ben het er ook mee eens dat we een oplossing voor- Hiervoor moeten vinden, dus volmondig eens.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de SP, de heer Breur.

Jan Breur: Dank u wel, voorzitter. Fijn dat deze agendapunten samengevoegd kunnen worden want ik had ook bij dit agendapunt al een aantal woorden genoteerd over de zwemtrap. Dus dat dat hoeft ik dan in een later agendapunt niet te herhalen. Gisteravond had mevrouw Hoek mij nog benaderd dat zij graag genoteerd wilde worden als mede-agendeur en helaas was ik niet in de gelegenheid om daar tijdig wat mee te doen, maar ik heb haar beloofd om dat deze vergadering mondeling nog wel eventjes te noemen. Dus bij deze heb ik dat gedaan.

Dan over naar mijn inbreng. Bij Praten met de Staten sprak HISWA-RECOM ook over dit onderwerp. Zij wilden graag dat het ondernemersperspectief meer werd betrokken in het beleidsprogramma en ik verneem graag van de gedeputeerde hoe het ondernemersperspectief hierin een plaats krijgt. Ik kan mij voorstellen dat je over veiligheidskwesties niet gaat onderhandelen met ondernemers, maar wat doe je dan wel?

Het is zoeken naar de balans tussen recreatie en toerisme als volwaardige economische sector enerzijds en niet alle vrijetijdsbesteding reduceren tot een commoditeit anderzijds. Wat wij als overheid in ieder geval niet moeten gaan doen, is zelf ondernemertje gaan spelen. Wij moeten onze eigen rol bewaken. In dit programma kiezen we voor zo veel mogelijk openbare en laagdrempelige toegankelijkheid. Echter, en nou komt hij, bij de Maarsseveense Plassen zien we een ander beeld. Nadat bezoekers daar een enorme strijd hebben moeten leveren voor wat toiletten, moeten ze nu knokken voor een zwemtrap. De mondigheid en de wijze waarop zij zich weten te organiseren, verdient natuurlijk een groot compliment, maar uiteindelijk concluderen we dat de faciliteiten die deze populaire recreatieplek biedt niet aansluiten bij de behoeften van de gebruikers. Wat gaat hieraan gedaan worden? Hebben Gedeputeerde Staten ook een beeld van recreatiegebieden alwaar de bezoekers minder makkelijk van zich laten horen?

Verder heb ik bij de agendering nog een aantal vragen genoteerd. Ik neem aan dat ik die niet mondeling hoeft te herhalen, maar ik hoop wel dat de gedeputeerde deze vragen aanstipt in zijn reactie. Het is goed om te zien dat diverse moties zijn betrokken bij dit beleidsprogramma. We zijn erg benieuwd welke impact dit beleidsstuk zal hebben in de echte wereld. Hierbij wil ik het voor dit moment laten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Als volgende is Volt, krijgt Volt het woord. Dat is mevrouw Blekxtoon, gaat uw gang.

Anneloes Blekxtoon: Dank, voorzitter. Allereerst fijn dat deze Statenbrief er nu ligt en dat we hier ook een aantal keren van tevoren goed in zijn meegenomen. Dat wordt gewaardeerd. Wat Volt betreft, mag de draagkracht van de natuur een leidende rol innemen als het gaat over recreatie en toerisme. Het gaat erom het publiek de kans te geven op een respectvolle manier van de natuur te genieten zonder deze te veel te belasten. Aangezien het aantal inwoners drastisch zal toenemen in de toekomst, wordt de draagkracht van de natuur wel steeds belangrijker.

Tijdens het werkbezoek twee weken geleden met het netwerk van natuurorganisaties kwam de wederkerigheid tussen toerisme, recreatie enerzijds en de impact daarvan op de natuur anderzijds ook diverse malen ter sprake. Wij zijn ook groot voorstander van zonering, van de kwetsbare natuur en de diersoorten die rust nodig hebben. We vragen ons wel af hoe die handhaving hierop dan wordt waargemaakt. En een mooi voorbeeld dat twee weken geleden werd genoemd, was het feit dat recreanten doodleuk over een voor dieren bedoeld ecoduct heen banjerden, dus er wordt vandaag gevraagd om input vanuit ons en bij dezen vragen wij dan dus ook aandacht voor de uitwerking van de handhaving inzake zonering.

Dan hebben wij ook de zwemtrap mee geagendeerd, vanavond op de agenda gezet. Want dit is een voorbeeld van een situatie waar we mooi actie op kunnen ondernemen. En die in lijn is met de wens van Volt dat er voldoende zwemwater is in de provincie en dat mensen daar gebruik van kunnen maken, dat zorgt voor sociale verbinding. Dank, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, dan de VVD. Gaat uw gang.

Juliëtte van Gilse: Dank voor het woord. Allereerst dank voor het verzette werk sinds de kaderstelling. We hebben daar als VVD toen een aantal punten op meegegeven, waaronder als eerste een amendement over de governance met de PvdA. Van dit amendement wordt deels wel besproken, maar ik mis toch een planning en concrete stappen die daarvoor gezet worden. En daarbij meteen de vraag aan de gedeputeerde of er al een uitvoeringsprogramma in de maak is en wanneer we dit dan mogen verwachten en of wij daar dan ook nog het over kunnen hebben? En ik sluit me dus ook aan bij het punt van, wat de PvdA net maakte over de concreetheid van de stukken en het kunnen toetsen op doeltreffendheid. Ik mis dat bijvoorbeeld ook op het gebied van economische kansen, over toerisme. In het programma hebben we met de D66 een motie met grote meerderheid aangenomen gekregen. En hebben we dus ook twee weken geleden een mooie inspraak gekregen over ruimte voor ondernemerschap. En zelf vind ik ook toerisme niet een vies woord. Het kan veel betekenen namelijk, voor voorzieningen, behoud van erfgoed en uiteraard ook voor baankansen in onze provincie. En ik wil daarom graag de gedeputeerde vragen of hij bereid is er toch meer op in te zetten en meer ondernemers te betrekken bij het opstellen van dit programma of in ieder geval het uitvoeringsprogramma. Wij vinden ook de titel sturen op bezoek, een negatief ondertoon hebben van hoofdstuk 4. De nadruk ligt te veel op spreiden en weren van bezoekers. Het klinkt dwangmatig en het lijkt alsof het bezoeken van onze provincie bijna wordt afgeraden. Wij zouden bijvoorbeeld een titel samen genieten van Utrecht wel zien zitten. Is de gedeputeerde bereid de huidige titel te heroverwegen? Vervolgens zijn we blij dat het realiseren van zwemwater best een aantal keer genoemd wordt ...

De voorzitter: Een ogenblikje. U krijgt een interruptie van mevrouw Buttermann. Gaat uw gang.

Olivia Buttermann: Dank u wel, voorzitter. Dit ... Hier gaan we denk ik niet uitkomen met de VVD, maar ik vraag me wel af, hoe ziet die VVD het voor zich? Want als er ongebreidelde stroom van toerisme hiernaartoe kan komen, want wij zijn niet tegen lokaal ondernemerschap, helemaal niet, maar om het extra meerdaags en zakelijk toerisme aan te jagen, daar zien we geen nut in. Voor het lokaal ondernemerschap is helemaal prima, maar wat valt er nog te recreëren? Welk natuurpadje valt er nog plat te lopen? Als we dat gewoon maar eindeloos laten gaan, want dan valt er helemaal niet meer van een bos te genieten. Hoe ziet de VVD dat voor zich?

De voorzitter: Mevrouw Van Gilse.

Juliëtte van Gilse: In het programma is ook een prognose van de groei van zowel binnenlandse als buitenlandse bezoekers opgenomen en dit is gewoon nog de prognose van wat er sowieso op ons afkomt en ik denk dat we daar op een goede manier mee om moeten gaan. En daarom had ik de vorige keer samen met de heer Kamp van D66 de motie ingediend, die ook aangenomen is, over de link van toerisme met cultuur en erfgoed. Ik zie daar hele mooie kansen om in te zetten op wat meer de duurzame verblijfsrecreatie, zoals ook HISWA-RECRON om vroeg, bijvoorbeeld richting onze mooie Hollandse Waterlinie, UNESCO Werelderfgoed, erg groot gebied, verspreid en echt wel goed geschikt voor kwalitatief toerisme en verblijfsrecreatie.

De voorzitter: Dank u wel. U gaat zo nog door met uw betoog, maar ik wil even nog in herinnering roepen, ik heb het vanavond nog niet gezegd, maar dat zowel interrupties als reacties daarop kort zijn, geen hele betogen, geen hele inleidingen. Dus dat is een oproep aan u allen. Maar gaat u verder met uw betoog, mevrouw Van Gilse.

Juliëtte van Gilse: Want we zijn dus blij dat zwemwater meermaals wordt genoemd. Als VVD vragen we hier ook al jarenlang aandacht voor, omdat er gewoon echt te weinig veilig zwemwater is in onze provincie. En ik ben zelf nog wel, ook na de technische beantwoording van mijn vragen, waarin staat dat de provincie eigenlijk alleen maar gaat stimuleren om aanvragen in te dienen voor nieuw zwemwater, ben ik ook wel benieuwd hoe we dat gaan invullen en welke stappen gaan wij nu in dit programma anders zetten of extra zetten dan in het vorige programma? En daar zijn we heel erg benieuwd naar.

Ook hebben we voor vanavond de zwemtrap mede geagendeerd, wij zijn namelijk gewoon benieuwd naar hoe de situatie precies zit, wat onze rol als provincie is en we horen dit graag van de gedeputeerde. Want wij vinden het in ieder geval heel erg belangrijk dat iedereen in onze provincie veilig kan zwemmen in schoon water.

En als laatste punt nog een keer de nadruk dat voor ons veiligheid vooropstaat. Daarom hebben we ook technisch al gevraagd naar de veiligheid van onder andere paden van het routenetwerk, zoals in het donker en specifiek ook voor vrouwen. We zijn blij dat uit de technische beantwoording vraagt dat de provincie dat zelf ook altijd als vereiste meeneemt bij eigen gebieden en dat ook op de agenda zet als andere organisaties aan de lat staan. Wij zijn erg blij met die actieve houding, maar is het mogelijk om dit wat beter vast te leggen in het programma of een uitvoeringsprogramma? Want wij vinden dat iedereen veilig thuis moet kunnen komen.

De voorzitter: Dank u wel, dan tot slot, mevrouw Hoek, 50PLUS.

Mieke Hoek: Dank u, voorzitter. Met dank aan de heer Breur van de SP, dat die nog even gemeld heeft, dat ik ook mede wilde indienen. Het is eigenlijk heel complex, voorzitter. Dat hoeft ik u, denk ik, niet meer te vertellen. Maar recreatie, toerisme, sport en bewegen en dan bij bewegen hoort natuurlijk fietsen. Dus of het nou de fietsroute is van Dam tot Dom of andere routes, toerisme is, men gaat de bossen in, men gaat het gebied in, dus wat daar hoort, hoort veilig te zijn, ook voor mensen met een beperking, maar ook voor invalide, gemotoriseerde, hoe zeggen we dat, beweegtoestellen of je te kunnen verplaatsen, dus dat is ook heel belangrijk dat het meegenomen wordt. Recreatie is ook varen. Dat is ook recreatie, dus op de Vecht bij wijze van spreken en andere rivieren en watertjes en plassen die we hebben, de Loosdrechtse Plassen et cetera. Dus eigenlijk moet je het haast breder trekken, dat de gedeputeerde ook in contact gaat met bijvoorbeeld provincie Noord-Holland, de Loosdrechtse Plassen is een gedeelte in Utrecht en een gedeelte in Noord-Holland. Dus ook die samenwerking moet ook gezocht worden en afstemming gedaan worden.

Voorzitter en dan kom ik weer, de top toeristische overstapplaatsen en er zijn al een aantal jaren verschillende momenten, moties ingediend over toiletten en ze zijn er nog steeds niet. En ik weet dat het ook bij de Maarsseveense Plassen echt een drama is, wat de toiletvoorzieningen betreft. Dus het is heel breed en het is heel mooi dat het nu zo breed eigenlijk op de agenda staat, daar is 50PLUS heel blij mee.

De zwemtrap, die was er, maar die was van steen en die is afgebroken en nooit meer teruggekomen. Nu heeft de SP in, toen de SP nog bij ons in de gemeente was, hier al meerdere malen ook signalen over afgegeven. Maar ik laat weten dat ik aanstaande vrijdagochtend met de ambtenaar van onze gemeente een gesprek heb over de trap, want ik heb een aantal punten, daar zit de trap ook bij en ik zal terugkoppelen wat daar is gezegd aan de gedeputeerde die hierover gaat.

En verder, daar komt hij, we zitten op de grens van het gebied van de wolf. Hij is hier nog niet, ik heb 's nachts wel mijn schuurtje openstaan en als die erin gaat, dan doe ik gauw de deur dicht. Maar goed, mijn kat waarschuwt me. Maar dit is eventjes tussendoor. Maar het is wel een feit dat hij toch, de wolf steeds verder deze kant op gaat komen. En hoe gaan we dit dan handelen in dit gebied van de Maarsseveense Plassen en alle recreatiegebied aan die kant, als de wolf

daadwerkelijk gaat komen, gaan we het dan allemaal afsluiten? Wie krijgt dan de rechten? Gaan we dan de wolf alle rechten geven of blijven we dan toch bij de gebruikers, de toeristen, de zwemmers et cetera? Dus dat ... Ik vind dit wel, ik wil dit wel gezegd hebben, want het is natuurlijk wel een dilemma waar we dan voor komen te staan. Dus het is niet eventjes een paar puntjes over recreatie, toerisme en sport en bewegen. Maar het is natuurlijk veel meer en dat wil ik gewoon gezegd hebben.

En wat die toiletten betreft, in Frankrijk hebben ze overal zelfreinigende toiletten. Waarom kan dat hier niet? Want de waterleidingen of de riolen die lopen hier gewoon dwars door alles heen tot aan de rioolwaterzuiveringsinstallaties toe. Dus daar kunnen we toch gewoon een aansluiting op maken? Dus ik wil het maar even zeggen, het is zo breed en ik weet niet hoe met mijn ... Ik heb nog spreektijd. Maar goed, het is het is zo breed voor voorzitter, dat ...

En het is echt te gek dat die trap die er was, weggehaald is en niet vervangen is. En die vraag had ik vanmiddag al en toen werd ik verwezen naar vanavond van, wie gaat daar nou eigenlijk over? Dat wil ik misschien, dat we dat in de beantwoording kunnen krijgen. Is het nu de gemeente Stichtse Vecht of is het de provincie of moet je het samen doen? Of is het zelfs een stukje gemeente Utrecht, want die Maarsseveense Plassen die komen ook een stukje in het gebied van de gemeente Utrecht, dus hoe zit dat? Dus ik hoop daar vanavond en met mij eigenlijk wel iedereen dat we hier antwoord op kunnen krijgen vanavond. Tot zover, voorzitter, dank u.

De voorzitter: Dank u wel. En meneer Nagtegaal, ik had u overgeslagen, maar heeft u een inbreng, dan krijgt u nu het woord. Geen ... Nee, dat is prima, dan geen bijdrage. Dan sluiten we hiermee de eerste termijn van uw commissie af voor dit onderwerp. En kijk ik naar de gedeputeerde. Kunt u tot reactie overgaan of heeft u nog een schorsing nodig?

Rob van Muilekom: Ja, dat lijkt me prima.

De voorzitter: Gaat uw gang.

Rob van Muilekom: Ik denk wel ... We moeten ... We zijn nu een proces aan het afronden en ik heb het idee dat sommige mensen praten alsof we nog met de kaderstelling moeten beginnen, maar we hebben natuurlijk een proces achter de rug van anderhalf jaar en in dat proces hebben we ongelooflijk veel contact gehad, ook met ondernemers hebben we met onze terrein behorende organisaties, met recreatieondernemers, met allerlei partijen die actief zijn op dit beleidsterrein. En hebben we echt opgehaald van, wat is het vraagstuk in deze provincie? Waar liggen de knelpunten? Vervolgens hebben we die verkenning, die hebben we aan u voorgelegd en ook aan u voorgelegd van, welke nadere kaders wilt u meegeven? Volgens mij heeft u dat ook goed gedaan. Dat hebben we uitgewerkt en vervolgens heeft u ook nog een keer allerlei moties en amendementen aangereikt. Ik zeg maar even heel eerlijk, al die moties en amendementen hebben we ook in het stuk opgenomen, hoe we dat verwerkt hebben, dus die ... Volgens mij hebben die best allemaal wel een plek gekregen in het document. En tegelijkertijd merk ik wel dat er nog een aantal vragen zijn. En dat is alleen maar goed, maar denk even heel goed na. We zitten in de periode dat alle partijen, sinds begin september kan iedereen die hier maar bij betrokken is, zowel ondernemers of inwoners, die kan een zienswijze indienen op dit programma en dat kunt u ook doen. Dus wat hier besproken is en belangrijke punten die u meegeeft, zal ook worden vastgelegd in het verslag en vervolgens moet het college daar een definitief programma van maken. Ik ga daar nog even op door, want bij de vaststelling van het definitieve programma, komt er ook een monitoringsprogramma, dus hoe gaan wij volgen, de dingen die in het programma zijn opgenomen, of dat tot resultaten leidt? Dat is ook een beetje de vraag van mevrouw Lejeune, wanneer is het nou succesvol? Dat wordt met die indicatoren in dat programma, gaan we dat volgen en heb je ook de mogelijkheid om bij te kunnen sturen de komende vier jaar. En wat wij nadrukkelijk niet gaan doen, ik zeg het maar even, wij gaan geen uitvoeringsprogramma maken, want wij ... Op basis van dit programma doen wij gewoon, vervullen we onze activiteiten met heel veel dingen die we doen, daar hebben we geen uitvoeringsprogramma voor nodig en ...

De voorzitter: U krijgt een interruptie van mevrouw Van Gilse. Gaat uw gang.

Juliëtte van Gilse: Ik ben eigenlijk wel een beetje verbaasd dat er geen uitvoeringsprogramma zou komen, want uit dit programma haal ik echt niet een planning, ook niet concreet wat ze nou precies gaan doen wanneer en kan ik al helemaal niet over een aantal jaar concluderen of het programma doeltreffend is geweest of niet.

De voorzitter: Meneer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Nee, maar daar hebben we geen uitvoeringsprogramma voor nodig. De afgelopen vier jaar of acht jaar hebben we ook niet een uitvoeringsprogramma gehad. Wat we wel hebben gedaan op basis van allerlei

beleidsintenties die hier staan, hebben we acties ondernomen om tot resultaten te komen en daar gaat het uiteindelijk om. En daarom zei ik ook, wat we wel doen, dat is wel een monitoringsprogramma maken van, dit zijn de ambities die er staan en in hoeverre worden ze nou gerealiseerd? En dat is dat. En nog eventjes, even over ...

De voorzitter: U krijgt een vervolgvraag van mevrouw Van Gilse.

Juliëtte van Gilse: Ik ben niet helemaal gerustgesteld, maar ik heb in ieder geval de vervolgvraag of wij dan als Staten en commissie dan ook nog even kunnen hebben over dat monitoringsprogramma, als het klaar is?

De voorzitter: In principe is het natuurlijk aan u, wat u agendeert. Maar goed, meneer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Ja, u gaat over uw eigen agenda, zou ik zeggen. En het is natuurlijk zo dat dat in de jaarlijkse stukken die we maken en in de voortgang ... U kunt continu agenderen als u vindt dat iets aan de orde moet komen. Wat wel belangrijk is, even het amendement wat een aantal partijen hebben ingediend over de governance en hoe is nou het georganiseerd in de recreatieve gebieden en de ontwikkeling en nieuwe gebieden, daar hebben we bewust een afspraak gemaakt, ook in het debat wat we toen hadden, dat ik heb gezegd, we hebben net de afwikkeling gehad dat Recreatie Midden-Nederland is gestopt. We zijn nu bezig om te zorgen dat die Recreatieschappen kunnen functioneren. Dus we gaan die evaluatie en hoe dat gaat lopen, dat zal in de tweede deel van de planperiode plaatsvinden. En dat is denk ik ook een heel goed moment, want het wil zeggen als je na vier jaar, weer een nieuwe vier jaar periode, dan heb je die informatie bij de hand om bijstellingen te doen als dat gewenst is.

Even over verantwoordelijkheden, of het nu over zwemtrappen gaat en over allerlei andere dingen in onze gebieden. Wij hebben een GR, een Gemeenschappelijke Regeling voor, rondom de stad Utrecht, waar de Stichtse Vecht ook bij zit en de stad Utrecht. We hebben ook een Plassenschap, dat gaat over de provinciegrens heen, in dat Plassenschap, daar zit een bestuur, ik zit er ook bij één, maar de gedeputeerde van Noord-Holland zit daar ook in, maar ook Wijdmeren, ook Stichtse Vecht overigens. Dus we kijken daar ook echt over de provinciegrenzen heen en als er dus wensen komen, even maar meteen even over de zwemtrap. Ik heb dat gehoord, ik heb ook de stapels gezien en de wensen die er zijn. Ik ga dat gewoon bespreekbaar maken in het DB van het Plassenschap. Want het Recreatieschap, die verzorgt het beheer, het onderhoud en dat soort dingen van de plas. Wat best wel speelt, ik leg het hier even maar op tafel, als je kijkt naar de Maarsseveense Plassen, is gewoon een deel zijn de goede voorzieningen, maar dan moet je ook betalen en dat is op zich ook wel als je weinig middelen hebt, met een U-pas zou ik zeggen, maar die hebben een pas met kortingen in ieder geval. En dit gedeelte ligt buiten het gedeelte waar je het over hebt, hoe het zit. Dus ik wil dat ... Wij gaan er niet over als provincie, zeg ik maar even, maar ik zit wel in het DB en dus ik neem het even, dit verhaal mee naar het Recreatieschap, want het Recreatieschap moet hier uitvoering aan geven. Ik wil gewoon even goed weten, wat betekent dat dan voor beheer, aanleg en weet ik het allemaal.

De voorzitter: U krijgt een interruptie.

Rob van Muilekom: Dan maak ik me verhaal even af ... En op het moment als dat duidelijk is, dan kom ik bij u terug.

De voorzitter: Mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: Dank, voorzitter. Mijn vraag gaat even over de timing. Op wat voor termijn komt dat Plassenschap weer bij elkaar bijvoorbeeld? Dat is ook duidelijk dan meteen naar de mensen die hebben ingesproken.

De voorzitter: Meneer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Vaak. Het Plassenschap komt binnen twee weken of zo en dus ik probeer daar gewoon ... Kijk, het zwemseizoen denk ik dat dat grofweg een beetje voorbij is, dus ik denk dat dat ... De komende maanden moet dat gewoon duidelijk worden hoe en hoe dat wordt ingevuld of niet, dus ik denk dat ik dan ook met een duidelijk antwoord kan komen.

De voorzitter: U krijgt een vraag van mevrouw Hoek.

Mieke Hoek: Dank u, voorzitter. Mijn vraag is, die Maarsseveense Plassen bestaat uit twee gedeeltes, het gedeelte waar je voor moet betalen, waar ook wel toiletten zijn en een gedeelte wat eigenlijk gewoon de vrije natuur is, zullen we maar zeggen. Daar was een trap. Wie heeft dan, weet u dat, wie heeft dan het recht over dat gebied, wie gaat er over dat gebied, om de trap, die er was weg te halen en hem niet terug te plaatsen? Wie heeft daar de bevoegdheid voor? Is dat de gemeente Stichtse Vecht of is dat handhaving?

De voorzitter: Meneer Van Muilekom. Uw vraag is helder, de heer Van Muilenkom kan hem beantwoorden.

Mieke Hoek: Dus wie ... Precies, dank u, voorzitter, wie heeft de opdracht gegeven?

Rob van Muilekom: Daarom zeg ik van, volgens mij zitten hier best wel veel vragen achter en ik wil het gewoon met de gemeentes, die daarbij betrokken zijn en het Recreatieschap bespreekbaar maken. Want dan ... Ik kan u nu vertellen en dan weer bijstellen, dus laat mij nou in het DB, daar heb je die overlegorganen voor, dit gewoon aan de orde stellen en ik hoor bij heel veel partijen zo iets en we moeten ook bekijken wat het betekent. En dan even over zwemwater, waar een aantal partijen die zeiden, het is een mooie ambitie meer zwemwater. We willen dat echt actief gaan invullen door partijen en gemeenten te gaan stimuleren om meer zwemwater. En tegelijkertijd merken we ook dat sommige gemeenten denken van, we willen het wel, maar het geeft ook verplichtingen. Met verplichtingen weer dat de kwaliteit van het water daar goed moet zijn en daar controleert de provincie weer op. Dus we hebben een stimulerende rol.

De voorzitter: Meneer Van Muilenkom, ik wil u ook vragen om kort te reageren op een interruptie, want dit was heel uitgebreid en er staat nog een interruptie op u te wachten, namelijk dat is de heer Van der Linden. Gaat uw gang.

Jan-Hendrik van der Linden: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor dat de gedeputeerde zeggen dat het Plassenschap binnen twee weken bij elkaar komt en dan dat er ergens de komende maanden een oplossing komt. Zou de ... Of tenminste kan komen ... Kan de gedeputeerde iets duidelijker zijn in welke termijn we dan voor ogen hebben en of er dan al over twee weken, twee, drie weken een voorlopige terugkoppeling kan komen van wat eruit is gekomen? Dat er ook voor de bewoners daar duidelijkheid is.

De voorzitter: Meneer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: U gaf zelf het antwoord, de komende maanden.

De voorzitter: Daar zult u het mee moeten doen, de komende maanden. Was u klaar met uw reactie op alles of had u nog ...

Rob van Muilekom: Nee, ik ga nog even door. Het ondernemersperspectief. Ik zei al, we werken ... De recreatie en toerisme kan niet functioneren zonder ondernemers, zo plat is het eigenlijk gewoon, dus daarom hebben we ze nadrukkelijk betrokken, zijn we ook actief, we hebben ze ook nodig en dat geldt ook voor ondernemers, bijvoorbeeld voor erfgoedinstellingen. Ik noem maar even wat, we hebben bepaalde locaties die moeten geëxploiteerd en beheerd worden, er moet ondernemerschap zijn, die moeten geld kunnen verdienen. Weet dat we daar volop mee bezig zijn, maar wat ik heel goed gehoord heb, ik denk dat het goed is, van misschien moeten we even goed nadenken, hoe we dat ondernemers perspectief in de definitieve versie van het programma wat beter tot uitdrukking laten komen, want blijkbaar, u leest het er onvoldoende in hoe de betrokkenheid is. En de HISWA blijkbaar ook, dus dat ... Ik heb dat in ieder geval heel goed gehoord.

De voorzitter: U krijgt een interruptie, volgens mij, hierover van de heer Manders, gaat uw gang.

Evert Manders: Ik vind het heel vervelend om weer terug toch te gaan naar die plas. Maar ik had nog één vraag gesteld, die hoorde ik niet aan bod komen, dus ik denk, ik stel hem nu toch. Ik begrijp dus dat wij hier nu als provincie niet overgaan, maar de Plassenschap. Mijn vraag is dus wel, hoe kunnen wij voorkomen dat we beter beeld hebben op waar dit allemaal zou kunnen spelen? En hebben we daar verder nog een rol in? Omdat we, denk ik, willen voorkomen dat mensen keer op keer bij ons aankomen en wij ze vervolgens ook weer moeten doorsturen. Dit is natuurlijk een individuele casus. Hebben wij wel een zicht op waar dit allemaal meer zal voorkomen en heeft de provincie daar überhaupt verder nog een rol in of ligt dat alleen bij de Plassenschappen? Dank u wel.

De voorzitter: Meneer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: U geeft mij boodschappen mee, zo werkt dat. Ik bedoel, u geeft wat mij wat mee, dat geldt voor een begroting, dat geldt voor van alles. En tegelijkertijd moeten we even goed kijken wat het Plassenschap is. In de stukken staat ook dat het beheer en onderhoud van onze recreatieve voorzieningen, als wij door de oogharen heen kijken, dat gaat een behoorlijke kostenpost opleveren. En u heeft mij gevraagd om in de begroting die er is bij het Plassenschap, daar zorgvuldig mee om te gaan, om te kijken hoe ze kunnen besparen en bezuinigen en hoe we dingen efficiënter kunnen doen. En dan komt ... Iemand had ook een vraag gesteld over, gaan we dan ambities terugschroeven? Dat willen we in principe niet, maar we gaan wel kijken hoe we het beheer en onderhoud toch op een

goede manier kunnen uitvoeren, want als we dat te lang uitstellen, dan zullen de kosten alleen nog maar verder oplopen. Dus dat dat is ook even met de begroting, we hebben voor 2026, is de begroting sluitend en wij komen in de kadernota 2027 terug als we die kosten voor dat beheer en onderhoud in beeld hebben. En dan moeten we kijken of die middelen, die wij en ook andere partijen in de GR beschikbaar willen stellen, of die er komen, of dat we door slimme samenwerkingen kosten kunnen besparen of anders kunnen doen. Dus het is een hele belangrijke.

Vijftien minuten, mevrouw Kennedy. Jazeker, die ... Ik vind dat een heel mooi uitgangspunt, dat je dus op wat voor manier dan ook of fietst, wandelen, OV, dat je in je nabijheid een plek hebt waar je terecht kunt, dus mooi beleidsuitgangspunt.

Sociale veiligheid ...

De voorzitter: U krijgt ... Een ogenblik, u krijgt een interruptie van mevrouw Van Gilse, ik was even aan twijfelen. Gaat uw gang.

Juliëtte van Gilse: Ik ben nu toch een beetje in de war, omdat we de hele tijd het hebben over het Plassenschap. Maar Maarsseveense Plassen ligt, zover ik weet, bij Recreatieschap Stichtse Groenlanden in het beheer. Dus dat is niet met de provincie Noord-Holland, waar eerder over werd gesproken en dus ook niet de Plassenschap. Dus hebben we dat goed op de radar, waar we het overgaat?

De voorzitter: Meneer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Ja, want u krijgt regelmatig stukken voorbij over begrotingen en allerlei dat soort dingen. We hebben dus een Plassenschap, echt in het noordwestelijke deel van onze provincie en we hebben Stichtse Groenlanden. En in het oosten van de provincie hebben we niks.

Even over sociale veiligheid, ik erken even wat u zegt. Ik ga dat onderwerp zeker ook in overleggen, ook bij gemeenten en bij terreineigenaren aan de orde stellen. Maar wij gaan er niet over. Dus het ... Als je zegt van, zorg, regel het even dat het veiliger wordt, dat doet de provincie niet. Maar we kunnen dat wel aanspreken op eigenaren van voorzieningen, hoe of het nou met verlichting is of wat voor dingen dan ook, om dat aan de orde te stellen.

De wolf die kwam ook nog voorbij. Ik zou eigenlijk de discussie over de wolf even hierbuiten laten, want het ... Volgens mij loopt daar nu een heel traject en collega Sterk die trekt dat ook en ook daar spelen soms dingen van, dat hebben we nu op bij De Treek, dat ondernemers zeggen van, hallo, ik heb minder bezoekers, hoe werkt dat allemaal? En met schadevergoedingen dus, maar ik ... Volgens mij moeten we dat even parkeren daar waar het nu ligt, want anders wordt het ...

De voorzitter: U krijgt een aantal vragen. Ik zag de heer El Hamdaoui. Zag ik daar achter nou ook handen omhoog of niet? Ja, toch. Dus eerst de heer El Hamdaoui en daarna kom ik bij u.

Imraan El Hamdaoui: Dank u wel, voorzitter. Ik wil even terugkomen op de sociale veiligheid. Want ik vroeg er expliciet niet naar van, regel dat even snel, maar van, benoem het bij de verschillende partijen die hierover gaan, dan expliciet over vrouwenveiligheid en over queer personen. Dat was ...

De voorzitter: Meneer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Maar wat is uw vraag of wat wij dat als provincie gaan doen?

Imraan El Hamdaoui: Ja.

De voorzitter: Meneer El Hamdaoui, aan u het woord.

Imraan El Hamdaoui: Dank u wel, voorzitter. Is de provincie dat van plan dat te doen?

De voorzitter: Meneer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Als provincie hebben wij daar geen taak en rol in, maar wat wij wel hebben, wij werken wel samen, ook weer in die recreatieschappen met de gemeente. En met de eigenaren van terreinen van recreatieve voorzieningen om dit onderwerp wel aan de orde te stellen en dat ga ik doen.

De voorzitter: Vervolg vraag. Gaat uw gang.

Imraan El Hamdaoui: En gaat u het dan ook expliciet benoemen van vrouwenonveiligheid en queer onveiligheid?

De voorzitter: Meneer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Ik ga daar geen onderscheid maken over wie dan ook. Ik vind dat iedereen gewoon veilig moet kunnen recreëren. Het is ... Dat is niet aan een bepaalde doelgroep gericht, volgens mij, dus maar ... Dus laten we dat vooral zorgen dat iedereen veilig kan recreëren, dus dat ...

De voorzitter: Tot slot, meneer El Hamdaoui.

Imraan El Hamdaoui: Dank u wel, voorzitter. Ik weet dat ik het wel heel erg uittrek. Nee, maar het is juist ... We hoeven niet, natuurlijk niet ieder type discriminatie apart te benoemen, maar sommige problemen spelen veel minder groot probleem op andere vlakken dan op andere plekken. Bijvoorbeeld etnisch racisme, hoewel dat ook een groot probleem is, speelt dat niet echt een groot probleem als het gaat om recreatie, of is dat minder sterk dan op recreatiegebieden. Dus ik weet niet, ik wil nog wel even echt meegeven aan de GS van expliciet benoemen is niet ... Is goed.

De voorzitter: Dank u wel. Wilt u hier nog op reageren?

Rob van Muilekom: Ik ben even klaar, voorzitter.

De voorzitter: Maar u krijgt nog een aantal interrupties. Eerst mevrouw Blekxtoon, nee, meneer Manders was eerst, gaat uw gang.

Evert Manders: Dank u wel, voorzitter. Ik wil toch even uitspreken, ik heb het nu niet duidelijk wie daarover gaat en ik ga toch terug naar die zwemtrap. Of het nou een Plassenschap is, het Recreatieschap, als het hier al in de commissie niet duidelijk wordt vanuit de gedeputeerde, hoe is het dan voor onze inwoners, waar die moeten aankloppen als ze iets willen fixen? We hebben het hier over een trap van nog geen duizend euro, die er gewoon was, die is weggehaald. We kunnen toch makkelijk zelf als provincie een crowdfunding bij wijze van oprichten, al is het maar uit een teken van goodwill naar onze inwoners ...

De voorzitter: Houd u het kort, het is een interruptie.

Evert Manders: Dat we beter naar hun luisteren. Dus hoe kijkt de gedeputeerde ernaar, dat het ... Ik snap het niet. Ik wil eigenlijk gewoon duidelijk antwoord wie erover gaat en hoe kunnen we voorkomen dat inwoners het ook niet snappen en hoe gaan we dit gewoon fixen?

De voorzitter: Uw vraag is helder. Meneer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Ik ga geen trap aanleggen. Nee, ik bedoel, volgens mij hebben we die duizend ... We hebben op een bepaalde manier het georganiseerd in de provincie in een goede samenwerking met gemeenten. En ik denk dat het heel waardevol is dat we juist recreatieve voorzieningen niet per gemeente doen, maar met een aantal partijen samen en daar een gemeenschappelijke regeling voor hebben. En we hebben een uitvoeringsorganisatie SGL, dat is Staatsbosbeheer en de gemeente Wijdmeren doet bij het Plassenschap en die zorgen voor de uitvoering en dat dingen gebeuren. Dus je moet het neerleggen op de plek waar dat waar de uitvoering tot stand moet komen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Blekxtoon, had u wel een interruptie of u hielp ... Dan is mevrouw Hoek als eerste.

Mieke Hoek: Voorzitter, gewoon, ik heb een vraag. Ik ga daar weer een trap plaatsen. Ik vind dat daar een trap moet komen. Over een half jaar is het zwemseizoen weer geopend. Bij wie moet ik mijn vergunning aanvragen? Wie ...

De voorzitter: Uw vraag is helder, meneer Van Muilekom, kunt u hier antwoord op geven?

Rob van Muilekom: Wat ik al eerder, volgens mij heb ik geen vergunning nodig voor een trap, maar volgens mij heb ik gezegd, ik ga dit aankaarten bij het Plassenschap om aan te geven hoe het in elkaar zit. Bij wie ... Wie aan zet is, wie wat moet doen of wie niks gaat doen. En ik rapporteer aan u terug, wat daar het resultaat van is. Dus concreet over wie moet realiseren en wat daarvoor nodig is.

Mieke Hoek: Want daar gaat het om.

De voorzitter: Mevrouw Hoek, u heeft het woord niet. En het antwoord is wat de gedeputeerde heeft gegeven. Meneer Van der Linden, heeft u dezelfde vraag of ... Want ik wil deze discussie eigenlijk stoppen. Een ander antwoord komt er niet en daar hebben we het mee te doen. Dus heeft u een andere vraag, meneer Van der Linden, dan krijgt u het woord.

Jan-Hendrik van der Linden: Het gaat wel over hetzelfde onderwerp, dus ik denk dat ik hem dan beter niet kan stellen, als ik u zo hoor.

De voorzitter: Dezelfde vraag is al meerdere keren gesteld en de gedeputeerde geeft het antwoord, wat hij geeft. Dus het heeft niet zoveel zin om opnieuw die vraag te gaan stellen, daar zijn ook andere politieke instrumenten die hiervoor kunt benutten. En daar roep ik u toe op. Gedeputeerde, maakt u uw verhaal af.

Rob van Muilekom: Even over toiletten, er zijn zeker wel een aantal toiletten gerealiseerd hebben. Maar ik hoop dat er nog veel meer gaan komen.

Even over recreatiedruk en zonering. Dat is het laatste onderwerp. Volgens mij is het een onderwerp waar we goed over gesproken hebben, waarbij we echt hebben gezegd, er zijn gebieden qua zonering waar je geen recreanten zou moeten willen hebben. En we hebben in de kadernota ook een voorstel voor gemaakt en middelen voor vrijgemaakt om te gaan starten, met starten met bepaalde gebieden hoe dat is. Ik doe dat samen met mijn collega Sterk en dat gaat nu van start. Tegelijkertijd hebben we in onze provincie ook gebieden waar de ondernemers vinden, laat ze maar komen die toeristen. En dat is natuurlijk ... En mevrouw Van Gilse, die vindt het niet zo'n mooi woord, sturen op bezoek, maar dat is wel een beetje het punt. We moeten dus zorgen dat we weten welke gebieden, we willen dat die recreatiedruk er niet is of minder wordt, zodat we zorgen dat op plekken waar er veel minder mensen komen en die ruimte genoeg hebben, dat mensen daar weer naartoe gaan. En dan werken we ook heel erg, proberen we samen te werken als we dat beeld helder hebben, met onze marketingorganisaties om te zorgen dat dat gaat gebeuren. En wij hebben dat sturen op bezoek genoemd, dus ik zou zeggen heeft u een andere titel? Breng het in of zo. We dachten van, het is wel het meest concrete wat het is, want dat is in onze provincie wel heel belangrijk. Wij zien autonoom dat het aantal bezoekers gewoon toeneemt zonder dat we er iets voor hoeven te doen en we moeten zorgen dat we gaan sturen op bezoek, zodat de gebieden die al onder druk staan, dat de mensen daar niet komen, maar wel naar de plekken waar er nog veel meer ruimte is. En de ondernemers hebben ons dat ook gezegd, wat ons betreft, laat ze hier maar komen. Dus als u een andere titel heeft, ik zou zeggen, neem dat mee. We kunnen het meenemen in de dingen, maar ik kan het, ik kan het niet bedenken. Dat waren de punten die aan bod zijn gekomen.

De voorzitter: Dank u wel. U krijgt nog één vraag van mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: Dank, voorzitter. Ik had nog een vraag of handhaving mee kon worden genomen als het gaat over zonering, omdat hier om input werd gevraagd. Dus hoe kijkt de gedeputeerde daartegenaan?

De voorzitter: Meneer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Ik vind dat een goed punt op het moment als je die zonering gaat uitwerken, want dat zegt u eigenlijk, dan moet je ook zorgen dat hoe de uitvoering en de handhaving erbij is. Dus ik zorg dat dat als opdracht mee wordt gegeven aan de mensen die de zonering uitwerken, dus dat dat ook terugkomt.

De voorzitter: Dank. Meneer Van der Linden heeft nog een vraag.

Jan-Hendrik van der Linden: Dank u wel, voorzitter. Het gaat over een ander onderwerp dit keer. Even terugkomend op de wolf. Ik snap dat het hier de plek niet is om daar een discussie over te hebben. Maar meer ... Mij ging het meer om het punt dat het ontwikkelingen zijn die, de cijfers waar het nu over ging, die opgenomen waren, die zijn van drie jaar oud. Toen was dat probleem er niet en ik was benieuwd hoe de provincie anticipeert op dat soort nieuwe ontwikkelingen als het gaat om het beleid rondom recreatie.

De voorzitter: Meneer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: Ik snap uw vraag niet helemaal.

De voorzitter: Meneer Van der Linden.

Jan-Hendrik van der Linden: Mijn vraag is van, hoe gaat de provincie om met dat soort ontwikkelingen, want het heeft wel grote invloed op de druk op de recreatiegebieden van ... Omdat de wolf natuurlijk ervoor zorgt dat er een aantal recreatiegebieden sluit. Het gaat me meer om van, wat doen we bij zo'n ontwikkeling? Dat is mijn vraag.

De voorzitter: Meneer Van Muilekom.

Rob van Muilekom: U vraagt hoe wij omgaan met nieuwe ontwikkelingen? Het punt is, om een voorbeeld te geven. Wij zien de provincie groeien en wij zeggen daar komen nog 130, 140.000 woningen bij. Daar komen ook mensen en ik hoop dat die mensen van harte veel gaan recreëren, gaan bewegen, is alleen maar goed voor de gezondheid. Maar daarom hebben we ook bijvoorbeeld een project Nieuw Wulven, dat is tegen Houten aan. Een nieuw recreatief groengebied, dus daarom zeggen we ook met Groen Groeit Mee, op het moment dat we zorgen dat we een toename van bevolking hebben, moeten we ook zorgen dat er groen recreatieve gebieden meegroeien. En dat is wel het stuk, die discussie, die voeren we dus ook met gemeenten om er voor te zorgen dat die nieuwe ontwikkelingen, die we keihard nodig hebben om mensen te kunnen laten recreëren, dat dat meegaat.

De voorzitter: U krijgt ook een vraag van de heer Boerland.

Bert Boerland: Het is natuurlijk heel erg loffelijk om daar te zeggen van, we gaan nieuwe recreatiegebieden ontwikkelen, want er komen steeds meer mensen bij. Het vervelende is, want dat is met die wolf ook zo, dan worden er ook ... Daar komen er ook steeds meer wolven bij, die roedel wordt steeds groter. Die hebben dan ook recht op meer ruimte. Volgens mij, dan gaat het botsen. Ik denk dat dat gewoon het essentiële punt is van ...

De voorzitter: De discussie is niet over wolven, dat heeft de gedeputeerde ook al gezegd. Daar kunt u terecht bij mevrouw Sterk.

Bert Boerland: Ik wil geen discussie, maar er wordt gezegd zo van, er komen meer mensen, dus die moeten inderdaad ook kunnen recreëren, dus we gaan nieuwe gebieden ontwikkelen. Maar in je beleidsplan, als je dan ruimte wilt geven voor de wolven, zo van, dan gebeurt het ook.

De voorzitter: Wat is uw vraag, concreet?

Bert Boerland: Mijn vraag is op een gegeven ... Wat gaat u nu precies doen als ze inderdaad gewoon ... Als die wolf zich steeds meer gaat uitbreiden en dat gaat volgens mij dan ten koste van de recreatieve mogelijkheden van de burger in provincie Utrecht.

De voorzitter: Volgens mij heeft de heer Van Muilekom hier al antwoord op gegeven en maar doet u het heel kort, dan nog even.

Rob van Muilekom: Wat we nu zien, is dat omdat er een wolf, een specifieke wolf is, wat een relatie heeft met recreanten, dat daar actie op wordt ondernomen. En wat ik net al zei, even over recreatiedruk dat er gebieden zijn op een gegeven moment, dat we zeggen van, daar moet recreatie ook verminderd worden, daar gaat nu echt een trek voor lopen. En u had een punt in het begin eventjes over van, hoe zorgen we dat voor kleine kernen leefbaarheid, ondernemerschap ... Als je het hebt, sturen op bezoek, laten we zorgen dat mensen meer van dat soort gebieden gebruik maken. Dus het ... Volgens mij is dat integraal onderdeel uiteindelijk ook van de uitdaging die bij dit programma zit, maar ook in relatie tot natuur, hoe zorgen we dat die twee met elkaar gaan marcheren en ... Ik zeg niet dat het makkelijk is, maar we moeten daar wel ons best voor doen dat dat gaat gebeuren.

De voorzitter: Dank. Dan is hiermee de eerste termijn afgerond van dit agendapunt en kijk ik rond of er fracties zijn die behoefte hebben aan een tweede termijn. Dat is alleen GroenLinks zie ik een handje, meneer El Hamdaoui, gaat uw gang.

Imraan El Hamdaoui: Dank u wel, voorzitter en dank u wel ook gedeputeerde voor het gesprek. Ik begrijp de keuze om sociale veiligheid breed te benaderen, maar daar ligt ook mijn zorg. Als we niemand expliciet ... Als we groepen expliciet niet benoemen, dan verdwijnen juist die groepen naar de achtergrond, het is anders gewoon standaard antidiscriminatie wetgeving, dan was dat ook gewoon nog prima. En daarom denk ik ook dat we vrouwen en queer personen expliciet moeten benoemen. Ze hebben aantoonbaar unieke ervaringen met onveiligheid en als we dat niet zichtbaar maken, lopen we juist het risico dat hun ervaringen niet of nauwelijks terugkomen. Dus inclusief beleid betekent ook dat je soms moet benoemen wie bijvoorbeeld nu niet veilig zijn. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie geen andere fracties meer die daar iets over willen zeggen of aan toevoegen. Dan is daarmee ook de tweede termijn afgerond en ronden we dit agendapunt in zijn totaliteit af. Met nog even de mededeling herhaald, dus dat de input wordt meegenomen bij het opstellen van de Nota van Beantwoording en het definitief beleidsprogramma.

15. Zwemtrap Maarsseveense plas

16. SB Digitalisering, ethiek en gebruik sociale media

De voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt 16, de Statenbrief digitalisering, ethiek en gebruik sociale media. Geagendeerd, op verzoek van UtrechtNu!, Forum voor Democratie en BBB en hun motiveringen heeft u kunnen lezen. Dus dan begin ik in die volgorde bij deze fracties. UtrechtNu!, de heer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Dank, voorzitter. Ik heb nog wat spreektijd over, dus laat ik die dan maar opmaken. Nee hoor, wees niet bang. Dank voor het woord en ik heb samen met Forum voor Democratie en de BBB natuurlijk het een en ander in een agendering gegoten en daar waren ook een aantal concrete vragen uit opgesteld. Als het bijvoorbeeld gaat om dat CODIO-kader, het ethiek kader van CODIO, wat vanuit de landelijke overheid wordt gefaciliteerd en ook vanuit de Universiteit Utrecht, geloof ik, is opgesteld. Daar heb ik eigenlijk de vraag bij gesteld van, wat vindt GS er eigenlijk van dat we nu dit kader aanhouden en daardoor eigenlijk niet gebonden zijn aan een al bestaand iets en daardoor niet nog daarvan kunnen afwijken en een soort eigen kader kunnen opstellen. Dat soort vragen heb ik gesteld. Ik zou daar graag een reactie op willen hebben. Ik wil ook nog wel even de knuppel in het hoenderhok gooien als het gaat om X, het voormalige Twitter, want daar waren nog wel gemengde geluiden over, kan ik u vertellen bij het vorige debat. Geluiden als het gaat om, willen we dat nog, want Elon Musk is best wel eng. Maar ook als het ging over Facebook, dat is schijnbaar ook al omstreden geworden, omdat Mark Zuckerberg volgens mij een jaar of dit jaar een paar keer met Donald Trump heeft gedineerd. Ik vraag me ook heel erg af wat de andere fracties daar nu van vinden en hoe zij daarin staan, hoe we dat gebruik willen gaan monitoren en of we dat eigenlijk met internationale maatstaven gaan meten, dus of we op basis van wat er internationaal gebeurt bij dat soort bedrijven willen gaan kijken of we bijvoorbeeld van X afgaan of van Facebook afgaan. Voor onze fractie is het belangrijk dat we gewoon kijken naar hoe bereiken we onze inwoners het beste? Dank ook voor alle informatie die daarover is ontvangen, want daaruit kun je wel zien dat bijvoorbeeld een X, een Facebook in wat mindere mate mijns inziens, toch wel belangrijk zijn in het informeren van mensen. Je kan natuurlijk nooit meten of het nou echt aankomt bij echte personen. Het kunnen ook allemaal trol accounts zijn, dat weten we allemaal niet. Maar goed dat dat is verduidelijkt, dus ik ben benieuwd wat de andere fracties daarvan vinden.

De voorzitter: Meneer Nagtegaal, u krijgt een interruptie van de heer Harinck. Gaat uw gang.

Marcel Harinck: Dank, voorzitter. Dan rijst bij mij de vraag, is dan de bereikbaarheid die je dan met je post bereikt, is dat de enige factor voor UtrechtNu! om te bepalen of een platform goed is of niet? En wat is nou die knuppel waar je het over had? Want ik heb hem niet gevonden.

De voorzitter: Meneer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Ik had gehoopt dat ik werd geïnterrupteerd en dat mensen zouden zeggen, ja, maar het is allemaal zo slecht, wat daar gebeurt. Maar goed, ik heb u toch hoog, ik schat u toch wat lager in dan misschien, maar bij dezen is dat mislukt, maar wat voor UtrechtNu! belangrijk is, voorzitter en ik zal het kort houden, is dat wij onze inwoners kunnen bereiken via allerlei kanalen en ook van verschillende pluimage. Misschien zitten op Facebook weer wat oudere mensen, op Twitter zitten een beetje de schreeuwelijken, op Instagram zitten jongeren et cetera, et cetera. Dat is voor ons heel belangrijk en wij hebben daar niet echt per se een mening over van wat een eigenaar van zo'n bedrijf dan zou doen. Er is natuurlijk wel een grens dat als Elon Musk opeens een vliegveld in New York opblaast, dat dat is dan wel even iets anders. Maar goed, dat is niet gebeurd gelukkig. Dat is het antwoord op uw vraag.

De voorzitter: U krijgt een tweede interruptie, tenminste ... Eigenlijk ... Wilde u een vervolgvraag of was ... Ja, dan gaat eerst de heer Harinck, daarna de heer El Hamdaoui.

Marcel Harinck: Dat is een heel groot grijs gebied, begrijp ik, maar stel die platforms, die hebben dus algoritmes, ik zeg stel, maar dat is zo, die een bepaalde kleuring kunnen geven aan wat er nou goed bereik heeft. Dat speelt dan toch ook mee? Daar moet je toch zo'n ethisch kader voor hebben of is het dan puur gewoon als het onze inwoners bereikt, prima?

De voorzitter: Meneer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Ik zit ertussenin. Ik denk dat ik meer neig naar als we onze inwoners bereiken, dan prima. Dan vervolg ik mijn betoog als ik -

De voorzitter: Nee, want de heer El Hamdaoui heeft ook nog een interruptie. Gaat uw gang.

Imraan El Hamdaoui: Dank u wel, voorzitter. Hoe kijkt UtrechtNu! tegen dat Instagram, Facebook en X, alle drie eigenlijk best wel gesloten mediums zijn? En als je als bewoner gaat lezen wat wij doen als provincie, dan moeten ze een account aanmaken, dan moet ze gegevens delen met een Amerikaans bedrijf. Ziet UtrechtNu! daar problemen in, dingen die misschien niet zo wenselijk zijn voor onze inwoners?

De voorzitter: Meneer Nagtegaal.

Sjors Nagtegaal: Nou, ik had toevallig net tijdens het diner een interessant gesprek over of iemand nog weblogs leest. Dat is ook beperkt. Het is heel lastig. Je moet gewoon zo veel mogelijk kanalen benutten die je kunt benutten en inderdaad, er zitten ook nadelen aan een Instagram, Facebook en Twitter. Want inderdaad moet je een account hebben. Ik meen voor Instagram niet, maar ik ben er niet heel erg behendig mee, voor die andere twee in ieder geval wel. Dat is inderdaad een nadeel, maar er zitten ook heel veel voordelen aan, want we bereiken wel verschillende soorten Utrechters en dat is uiteindelijk voor mij het doel, juist ook omdat die provinciale overheid zo onzichtbaar eigenlijk vaak is.

De voorzitter: Gaat u verder.

Sjors Nagtegaal: Ik had natuurlijk ook een aanvullende motivatie nog geschreven, dat eigenlijk een beetje op eigen titel dan was, dus niet per se met Forum voor Democratie en BBB erbij. Als zij het daarmee eens zijn, dan is dat alleen maar mooi meegenomen. Ik vraag me wel af, dat vroeg ik me eigenlijk al in de vorige cyclus af, cyclussen, cycli, af of deze hele exercitie van dit onderwerp en ook een medewerker die we hebben aangenomen nou echt allemaal zo nodig is geweest en nog steeds nodig is. Ook in het kader van de kleine overheid, terug naar de kerntaken, wat ik ook vaak bepleit. Is het toch wel een beetje de vraag aan GS of zij van mening zijn dat we dit nu structureel moeten gaan doen, beleid hierop voeren of dat het nu gewoon echt even een tijdelijk iets is, dat we een keer iets op poten zetten en er daarmee ook mee stoppen? Dat laatste zou voor mij en mijn fractie wel de voorkeur hebben en dit was mijn bijdrage.

De voorzitter: Dank u wel. Dan Forum voor Democratie, mevrouw Van der Kolk, gaat uw gang.

Annemarie van der Kolk: Dank u wel. Mijn digitale device had even wat stroom nodig. Nee, wij houden ons bij de vragen die staan ook in de agendering. Wel ... De heer Nagtegaal gaf het wel aan, maar wij wilden eigenlijk benadrukken dat uit dit stuk dat we het heel erg fijn vinden dat de provincie niet halsoverkop nu van een medium of een mediaplatform gaat en dat het bereiken van de burger, daar sluiten wij ons bij aan, dat dat bovenaan blijft staan, dus wij zijn er blij mee. En bedanken GS voor haar wijze besluit. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de BBB als derde agenderen, meneer Boerland, gaat uw gang.

Bert Boerland: Meestal sluit ik me aan inderdaad gewoon met wat voorgaande sprekers hebben gezegd. Als ik zo die handleiding CODIO-instrument lees zo, ik zie het als een academisch exercitie. En wat Sjors ook al zegt, dan moeten dat weer uit een aparte afdeling worden gedaan. En wat ik gevaarlijker vind, is op een gegeven moment dat er zaken staan als maatschappelijke gevoeligheden. Wie bepaalt wat een maatschappelijke gevoeligheid is? Ik ... Het lijkt bijna wel op censuur zo, dus of tenminste op ... Wat iemand gaat bepalen wat goed en wat niet goed is. Dat is volgens mij ook in tegenstrijd met bijvoorbeeld het medium X. Dus vandaar dat we inderdaad ook gewoon het stuk van Sjors ondersteunen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan hebben de agenderende fracties hun inbreng gebracht. Is het een interruptie nog? O sorry, meneer Boerland, u krijgt nog een interruptie van de heer Harinck. Gaat uw gang.

Marcel Harinck: Dank, voorzitter. Ik ben heel erg benieuwd of de BBB, wat voor alternatief de BBB heeft voorzit. Er is nu een kader gekozen, daar kunnen we allerlei kwalificaties aan geven qua academisch niveau of iets dergelijks, maar moeten wij dan hier per motie liever gaan dicteren wat dan het favoriete platform is, waar we op in gaan inzetten of ... Dus wat is de houvast die u aan GS willen meegeven om die zo'n keuze te maken voor zo'n platform? Of niet eens GS misschien, de organisatie.

De voorzitter: Meneer Boerland.

Bert Boerland: Wat de heer Nagtegaal ook al aangeeft, zo van, je moet als provincie, moet je zo'n breed mogelijk bereik hebben. Ik bedoel, heel veel mensen hebben bezwaar tegen X, maar als ik op een gegeven moment zie, wat er op BlueSky gebeurt, dat vind ik net zo erg, alleen dat is de andere kant op. Ik bedoel van, volgens mij maakt het niet zoveel uit als je als organisatie inderdaad gewoon zo veel mogelijk gebruik maakt van platforms. Doen we dan ... Dan kun je jezelf zo goed mogelijk representeren, je dingen naar buiten brengen. In het lijstje wat de gemeente, wat in de technische vragenlijst staat op een gegeven moment een stuk van het bereik van en dan zie je op een gegeven ogenblik, op een gegeven ogenblik, dat op zich in LinkedIn, ik bedoel van dat inderdaad gewoon, daar zie je op een gegeven moment, daar zitten waarschijnlijk toch de gebruikers die de gemeente Utrecht wil, of de provincie Utrecht willen bereiken, alleen dat zijn vaak de mensen zo van die toch wel geïnteresseerd zijn en juist op dingen als X en Facebook en zo, zul je inderdaad gewoon hele andere mensen kunnen bereiken. Ik vind op een gegeven ogenblik zo van, dit is zo'n ... Ik vind het gewoon als je dit, als je die handleiding leest, zo denk ik bij mezelf, waar zijn we mee bezig? Ik bedoel van, er wordt een hele afdeling ...

De voorzitter: Houd u het kort.

Bert Boerland: Dus ik heb zoiets van, daarom we ondersteunen dat van UtrechtNu! Houd het simpel en doet vooral niet te moeilijk.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even rond of er nog fracties zijn die niet hebben geagendeerd, die iets willen toevoegen. Ik zie GroenLinks, Volt, D66, dan heb ik ze gehad. Dan begin ik bij meneer El Hamdaoui. Gaat uw gang.

Imraan El Hamdaoui: Dank u wel, voorzitter. Om eerlijk te zijn heb ik geen ... Ben ik derde woordvoerder op dit vlak, dus ik heb, dus ik weet niet echt wat ik allemaal moet vinden daarvan. Maar één ding waar ik heel erg bang voor ben, is zo van we hebben Elon Musk en dat is nu een politiek persoon en wij ... Door het platform te gebruiken zoals X, zoals Facebook en dat soort dingen, zeggen we als het ware indirect tegen onze inwoners, als jullie in contact met ons willen, als jullie willen weten wat wij allemaal doen, moet jullie die platformen gebruiken en als het ware gaan zij accounts maken, hun data geven aan niet zo zuivere personen die daadwerkelijk ook gewoon politieke motivatie heeft, dus daar ben ik wel heel erg ...

De voorzitter: U krijgt een interruptie van mevrouw Van der Kolk.

Annemarie van der Kolk: Dank u wel, voorzitter. Ik vroeg me even af hoe groot u de groep inschat die op Twitter gaat of X, hoe het ook heet, om informatie van de provincie te gaan verkrijgen? Ik zie het zelf meer als mensen die er toch al op zitten, die op die manier ook informatie van de provincie mee krijgen. Dus de vraag hoeveel mensen?

De voorzitter: Dat is helder. Mevrouw, sorry, meneer El Hamdaoui, gaat uw gang.

Imraan El Hamdaoui: Dank u wel, voorzitter, dank u wel ook voor de vraag. Ik weet ... Ik ga hier natuurlijk geen specifieke cijfers geven, maar ik weet wel bijvoorbeeld vrienden die een Twitter hebben gemaakt, omdat ze daarmee makkelijker konden klagen bij NS. Volgens mij ben ik zo ook zelfs begonnen met Twitter. Het was niet per se van ... Twitter is niet per se, tenminste in mijn omgeving, maar het kan ook zo zijn dat het voor anderen wel zo is, maar then again, door daarop te zitten, promoten we op een bepaalde manier promoten we dat en dat is ook wel problematisch als je het mij vraagt.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Janssen heeft ook interruptie, gaat uw gang.

Vincent Janssen: In het verlengde van de vraag van mevrouw Van der Kolk. Wij vonden het een goed afgewogen stuk. Maar is niet juist het principiële punt dat de provincie primair te vinden is op de eigen website? Dus mensen die geen X of Facebook of Instagram account willen, die kunnen gewoon naar de website. Maar er is dus toch ook geen principieel bezwaar dan tegen? Hoe ziet de heer El Hamdaoui dat?

De voorzitter: Een ogenblikje. Ik zie wat handen omhoog gaan, maar interrupties op een interruptie, dat is voor de tweede termijn. Dus dan mag u daarop gaan reageren. Meneer El Hamdaoui.

Imraan El Hamdaoui: Het principe ... Het ding is zo van, moeten wij helpen promoten van een Amerikaans bedrijf dat politiek gemotiveerd is en we zeggen als het ware tegen onze inwoners, geef hun data maar aan ons. Maar then again, ik ben ook derde woordvoerder, dus misschien ben ik ook gewoon een beetje aan het praten.

De voorzitter: U had uw inbreng gedaan. Dan mevrouw Blekxtoon, u had uw inbreng, gaat uw gang.

Anneloes Blekxtoon: Dank, voorzitter. Digitaliseren, de ethiek daarbij en het gebruik van social media zijn onderwerpen die belangrijker zijn dan ooit in deze turbulente geopolitieke ontwikkelingen, van Europees niveau tot hier in huis. En wij verbazen ons juist over de redenatie rondom het niet willen verlaten van X, want dat is iets wat Volt juist al meteen aan het begin van dit jaar heeft gedaan. Gaan we op het Rijk wachten op richtlijnen? In de provincie Overijssel zijn ze al van X af. Waarom niet hier ook het goede voorbeeld geven? Wij wensen GS veel wijsheid toe als het over een half jaar nogmaals deze afweging gaat maken. En tegelijkertijd even over die geopolitieke ontwikkelingen ...

De voorzitter: Een ogenblikje, mevrouw Blekxtoon, want u krijgt een interruptie van mevrouw Van der Kolk.

Annemarie van der Kolk: Dank u wel, voorzitter. Toch even een doorvraag op, u zegt dan zo specifiek om het goede voorbeeld te geven. Ik denk niet dat de provincie ervoor is om aan de burger te melden wat zij per se dient te doen. Maar in ... Nee, laat ik de vraag anders stellen. In uw ogen is dus het verlaten van dit platform het juiste?

De voorzitter: Mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: Dat is correct.

De voorzitter: Gaat u verder met uw ... Oh sorry, meneer Nagtegaal heeft ook een interruptie. Gaat uw gang.

Sjors Nagtegaal: Dank u wel, voorzitter, korte interruptie. Ik begrijp wat Volt zegt. En tegelijkertijd is Meta, het moederbedrijf van Whatsapp, Instagram, Facebook ook misschien omstreden aan het worden. Die zijn gaan stoppen met het factchecken en dat soort modereren en dergelijke. Mark Zuckerberg gaat ook dineren met Donald Trump, die u volgens mij, waar u niet zo fan ben van bent. Bill Gates doet dat inmiddels ook ...

De voorzitter: U hoeft het niet in te leiden. Korte vraag, graag.

Sjors Nagtegaal: De vraag is van, zitten we straks gewoon nergens meer op? Dat is eigenlijk even de vraag.

De voorzitter: Mevrouw Blekxtoon.

Anneloes Blekxtoon: Dan toch een stukje wat ik net wilde vertellen. Het is niet voor niets dat partijen zoals ASML nu die Franse en dus Europese AI partij Mistral heeft overgenomen. We zijn gewoon te afhankelijk van de Amerikaanse media. Als Amerika denkt, we hebben hier geen zin meer in, we gaan Europa gewoon even op zwart zetten, dan doen ze dat gewoon. We zijn te afhankelijk, dat is onze redenering. En daarnaast vinden wij het heel belangrijk dat ethiek gewoon een grote plek krijgt bij social media en andere systemen die we gebruiken hier in huis.

De voorzitter: En zo heeft u zonder spreektijd uw inbreng geleverd. Dan is dat hem en dan de heer Harinck had ook nog een bijdrage. Gaat uw gang.

Marcel Harinck: Hartelijk dank, voorzitter. Eigenlijk was het wel eens met de koers van het college. Volgens mij is er een mooie balans gevonden tussen de ethiek, de ethische component toetsen via CODIO, niet meedoen aan Public Space aan de andere kant, want dat heeft dan toch iets minder toegevoegde waarde. Belangrijk voor mijn fractie is dat er dus niet informatie exclusief op een dichter platform staat, de heer El Hamdaoui die zei daar ook al iets over. En dat is dus nu wel zo, zeg ik wel richting de VVD. Het is niet zo dat alle informatie op de website van de provincie staat. Bijvoorbeeld als jij je verkeersinformatie wil hebben, dat wordt dan, dan heb je daar misschien wel een account voor nodig. Ik denk dat dat wel echt een kwalijke zaak is. Dus ik zou ervoor pleiten dat we dat niet doen. Zorg dat informatie openbaar toegankelijk is zonder accounts of iets dergelijks. En dan vind ik deze werkwijze prima.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn alle fracties die een inbreng hadden willen leveren aan het woord geweest. Dan kijk ik naar het college. Kan het college tot beantwoording overgaan? En dat is de heer Van Schie. Gaat uw gang.

André van Schie: Dank, voorzitter. We hebben het zo verdeeld dat ik de CODIO dingen doe en de social media platforms bij de heer Bakker tot zijn verantwoordelijkheid behoren. Belangrijke vraag van UtrechtNu! van, is CODIO gekozen, maar hadden we niet zelf iets moeten ontwikkelen? We zijn heel blij dat CODIO er is en we gebruiken graag dingen die ontwikkeld zijn. En we hebben daar ook een bijdrage aan geleverd en we hebben daar ook het gevoel mee dat we ook voldoende keuzes nog binnen kunnen maken om daar ook flexibel genoeg in te zijn, dus we voelen ons daar geenszins door beperkt. We hebben natuurlijk nog niet heel vaak toegepast en hoe vaker we het zullen

toepassen, hoe meer we dat ook zullen ontdekken. Maar iets zelf ontwikkelen is natuurlijk ook arbeidsintensief en heeft een kostencomponent, dus we zijn heel blij dat we dit landelijke voorbeeld hiermee kunnen volgen. En dan ook met betrekking tot de medewerker, die doet dus dit soort dingen, maar natuurlijk niet exclusief dit soort dingen, dus het is niet zo dat we, als we ergens een medewerker voor hebben dat hij dan dat alleen maar doet, dus die doet ook nog andere dingen. BBB had daar ook een vraag over, bijvoorbeeld vrij hoog over wetenschappelijk het CODIO. Dat vond ik eigenlijk ook wel, maar het is wel gebaseerd op wet- en regelgeving, op alle beleidsinstrumenten die van toepassing zijn. Dus we kunnen er nu goed mee uit de voeten en uiteindelijk zal het ook leiden dat bij toepassing, dat er natuurlijk ook handelingskaders uit voortkomen en ook concrete acties die we kunnen toepassen, zoals bijvoorbeeld nu bij het social media beleid, de afweging daarvan. Dus daarom blijven we en zijn we blij met CODIO.

De voorzitter: Dan meneer Bakker. Gaat uw gang.

Has Bakker: Dank, voorzitter. Dank voor de reacties en reflecties ook. Ik denk dat het met name even ging over het punt over X. Daar had u voornamelijk ook een debat met elkaar over. Ik ben heel blij met de stappen die juist door dit ... Dat dit onderwerp zo agendeert is en onder aandacht is gebracht, dat wij het waarde gedreven gesprek hierover zijn gaan voeren en dat gaat niet alleen maar over op welke social media platforms zit je? Dat gaat over de brede portefeuille van digitalisering en informatievoorziening en daar zijn we nu meters op aan het maken. Ook heel blij dat we daarop ondersteund worden door een medewerker en dat is nog tijdelijk, maar dat zou mooi zijn als dat op een gegeven moment ook structureler wordt, want deze discussies gaan niet weg. En dat zien we, denk ik, al aan dit debat. Het mooie aan ethiek is ook dat het de vraag is, wat het goede is en daar maak je een afweging in en die maken verschillende partijen anders. Het college is en dat staat volgens mij in de Statenbrief vrij uitgebreid toegelicht, tot de afweging voor nu gekomen dat wij geen redenen zien, die afweging makend, om het platform X, maar ook andere platforms nu op stel en sprong, zoals net mooi werd gezegd, te verlaten. Maar we houden heel goed vinger aan de pols, toetsen dat tweejaarlijks en als we daar ontwikkelingen in zien en die ontwikkelingen bevinden zich echt niet alleen maar binnen dit provinciehuis, die bevinden zich in de hele maatschappij, dan kunnen wij weer tot een andere afweging komen. Maar we vinden het ook heel belangrijk om al die mensen die de provinciale website nog niet uit zichzelf kunnen vinden, om die via de kanalen waar zij wel aanwezig zijn, dat werd ook door een aantal van u gezegd, zo goed mogelijk te informeren over de wetenswaardigheden van een belangrijke bestuurslaag, namelijk die van ons. Dat waren de antwoorden, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Harinck heeft of nog een vraag of een gemiste beantwoording. Gaat uw gang.

Marcel Harinck: Laten we het een vraag noemen. Ik ben wel benieuwd of de gedeputeerde kan reflecteren op dat het misschien onwenselijk is om sommige informatie alleen maar op een dicht platform te hebben staan, waar je dus een account voor nodig hebt en dat we naar mijn mening idealiter dat soort informatie altijd op een openbaar toegankelijk platform, zoals de eigen website.

De voorzitter: Meneer Bakker.

Has Bakker: Voorzitter, informatie die cruciaal is over de grotere zaken rondom de bereikbaarheid van onze provincie et cetera, zouden in principe ook gewoon te vinden moeten zijn op onze website. Wellicht is er een voorbeeld te vinden, waarbij dat niet is gebeurd, maar in principe is dat de basis. Dat is denk ik ook zo in de technische vragen beantwoord. Waar we natuurlijk wel heel goed naar kijken, is wat doen we waar? Wat diepergaande rapportages, berichten, achtergrondverhalen plaatsen we sneller op een platform waarvan we zien dat het snel groeit, zoals LinkedIn. X proberen we echt alleen te gebruiken voor nieuwsberichten en zaken waarvan we zeggen, die zijn cruciaal voor bewoners, omdat wij willen bewoners op dit onderwerp echt graag bereiken en dan proberen we dat iedere keer te doen met een link naar de website. Maar volgens mij is het een goede oproep, ook in het debat dat u had, dus dat zullen wij nog ook even meenemen als aandachtspunt, dat wij zorgen dat je zo min als mogelijk vastzit aan het maken van een account of iets anderszins om de informatie die belangrijk is, tot je te kunnen nemen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even rond. Maar volgens mij zijn alle vragen beantwoord, dan sluit de eerste termijn en kijk ik ... Er waren fracties die aan de heer Janssen wat wilden vragen, hebben die behoefte aan hun tweede termijn of slaan ze over? Nee. Mevrouw Blekxtoon, heeft u nog behoefte aan een vraag? Ook niet en anderen ook niet. Dan ronden we daarmee dit agendapunt af en zijn er nog twee agendapunten. Dus ik roep u op om vol te houden en ook met een extra verzoek, mocht u geen inbreng meer hebben voor één van de laatste twee agendapunten om toch aanwezig te blijven. Want als te veel fracties de zaal verlaten, dan komen we onder het quorum. Er zijn al drie fracties die dat hebben gedaan namelijk, dus ik roep u op om nog even vol te houden met ons allen.

17. Personeelskosten en Inhuur

De voorzitter: En dan gaan we naar agendapunt 17, de Statenbrief personeelskosten en inhuur, geagendeerd door UtrechtNu!, de VVD, Forum voor Democratie en de SGP. Dan begin ik bij de heer Nagtegaal, UtrechtNu! Gaat uw gang.

Sjors Nagtegaal: Dank, voorzitter. Ik zal proberen het kort te houden, want volgens mij is de spanningsboog vanavond alweer wat minder. Ik wil beginnen om te zeggen dat we natuurlijk allemaal hebben gezien dat de kosten van de provincie telkens elk jaar weer stijgen en dat het ook veel in zit als het gaat om personeel en ook externe inhuur, dat is ook wel een groot aandeel. En het inhuurkader wat nu aan ons gestuurd is, die moet daarop grip geven. Onze vraag is, werkt het uiteindelijk in de praktijk? Het is net nieuw, er wordt ook gesproken over afwijkingen van dit inhuurkader en die zijn er wel geweest, maar die zijn nog niet goed geregistreerd. Dus we kunnen ook nu niet echt controleren daarop. Maar ik wil even een algemene oproep doen, wat mij stoort, of stoort is een beetje vrij heftig woord, maar goed, ik zeg het maar gewoon even, wat mij stoort, is dat het college ook zegt, inhuur terugdringen is geen doel op zich, terwijl er wel meerdere Staten uitspraken zijn geweest, moties, ik kan het even niet uit mijn hoofd citeren, eentje van ons en de VVD die juist wel zeggen van, ga nou inzetten op minder externe inhuur. En het is eigenlijk heel frustrerend om te zien dat elk jaar weer die overheid, provinciale overheid groeit en dat er elke keer beterschap wordt beloofd, ja, we gaan dat minder doen, we gaan zus en zo, maar dat er natuurlijk wel jaarlijks steeds meer ambities worden opgeschroefd. En daardoor natuurlijk en dat kan ik heel goed begrijpen, meer externe kennis nodig is in de vorm van externe inhuur. En ik vraag me wel eens af, kunnen we niet analyses maken dat we bijvoorbeeld een soort scenario inbedden dat we dan zeggen, we gaan nu toewerken naar 10 procent minder externe inhuur en waar gaat het dan knagen in het beleid van de provincie? Waar gaat het dan pijn doen? Want op die manier krijg ik ook als Statenlid, misschien heb ik het wel helemaal verkeerd, misschien valt het hele gebouw wel uit elkaar als dat gebeurt en kunnen we niet meer verder, dan wordt mijn ongelijk dan bewezen. Dus ik zou graag een beetje meer creativiteit willen zien bij het college als het gaat om die externe inhuur en ook personeel breed als het daarom gaat. Het kader voelt nu nog een beetje als een papieren tijger. Het zijn regels, maar nog zonder echte borging. We hopen dat dit uiteindelijk een wel duidelijker iets zou kunnen worden. Maar ik laat het voor nu even hierbij, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, dan de VVD, meneer Gilissen, gaat uw gang.

Dimitri Gilissen: Dank u wel, voorzitter. We hebben ons als VVD aangesloten bij deze agendering en de reden mag voor zich spreken. We maken ons als VVD ook natuurlijk ook zorgen over de vraagstukken, die met name de personele bezetting van de provincie Utrecht met zich meebrengt. Begrijp ons niet verkeerd, we vinden het ontzettend belangrijk, we zijn ook trots op alle mensen die voor de provincie Utrecht werken en ook belangrijk en goed werk verrichten. En tegelijkertijd is, wat ons betreft, het kernbegrip toch grip krijgen op de vraagstukken rondom de verhouding enerzijds tussen taken en de inzet van medewerkers alsmede ook het vraagstuk rond inhuur. Want het zal de gedeputeerde ook bekend zijn dat de provincie Utrecht, met name als je het afzet tegenover de andere Randstadprovincies, echt gigantisch hoog zit als het gaat over de externe inhuur. Dus zonder dat ik vooruit wil lopen op hoe we dat het beste kunnen doen, zoekt de VVD-fractie toch echt wel naar hoe kunnen we als Staten, ook als PS, grip krijgen op het vraagstuk rond personeel? Er is eerder al gesproken over het inzetten van een norm. En wij zijn ook vooral benieuwd eigenlijk ook hoe het college daartegenaan kijkt en welke stappen we zelf zouden kunnen zetten om toch meer aan de bal te komen? Om toch even op zo'n Champions League avond als vanavond in een voetbalmetafoor te blijven. Dus kritisch op de taken, kritisch op inhuur, op zoek naar een goed instrument om als PS een vinger aan de pols te kunnen houden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. En ik wijs u er ook op dat u in uw laatste minuut spreektijd zit, mocht u nog - Dan als volgende Forum voor Democratie, mevrouw Van der Kolk.

Annemarie van der Kolk: Dank u wel, voorzitter. Niet zoveel aanvulling bij de inbreng van UtrechtNu! en de VVD, enkel dat ik vandaag dankzij de heer Janssen van de VVD geleerd heb dat het bedrag één, of sorry, het percentage 21 procent is van het totale bedrag aan loonkosten. Dat is natuurlijk wel heel hoog. Alleen, wat er nog niet helder is, is in hoeverre zit dat ... Hoe is de verdeling in uren? Misschien verdient inhuur wel juist extreem veel of misschien extreem weinig en op welke posten? En dat sluit eigenlijk een beetje aan bij met name de heer Nagtegaal, van wat gaat ... Waar loopt het nu vooral spaak? We weten alleen grote totalen, maar niet waar dat dan in zit. Het is iets wat technisch, maar misschien kan er toch een reflectie op komen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel en de vierde agenderen is de SGP, de heer Van der Linden.

Jan-Hendrik van der Linden: Dank u wel, voorzitter. Ik heb ook weinig aan te vullen op de voorgaande sprekers, de andere agenderende partijen. Wij vragen ons inderdaad ook af of dit kader nou echt voor een structurele reductie zorgt als het gaat om inhuur of dat er slechts gehoopt wordt op een goede uitkomst? We horen graag de reactie van GS.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog fracties die niet hebben geagendeerd, die hier ook nog een inbreng over hebben? Ik zie mevrouw Kennedy, gaat uw gang.

Simone Kennedy-Doornbos: Dank u wel, voorzitter. We zijn op zich heel blij met alle kaders die in het inhuurkader worden benoemd. We kunnen daar ook helemaal achter staan. Er is alleen één zaak die niet wordt benoemd en die ik ook belangrijk vind en dat is naar voren gekomen in de PUB-bijeenkomst over de rechtsstaat, toen Jurgen Goossens liet zien dat uit onderzoek blijkt dat burgers graag een vast contactpersoon hebben als ze overleggen. En dat zie je, daar werd toen eigenlijk een beetje ... Dat werd toen afgedaan, toen ik daarnaar vroeg, omdat ambtenaren natuurlijk ook graag hun werk leuk houden door af en toe eens van functie te veranderen. Maar dit is heel erg beredeneerd vanuit het perspectief van de provincie en ik mis wel een beetje het perspectief van de burger. Wat heeft een burger nodig, ook als het gaat om het inhuurkader? En een vast contactpersoon voor mensen die veel met de provincie te maken hebben, is wel heel fijn als dat geregeld zou kunnen worden.

De voorzitter: Dank u wel. Daar gingen meteen twee vingers tegelijkertijd omhoog. Heeft u een interruptie? Nee, geen van beide. Dan eerst de heer Harinck voor een inbreng en dan de heer Limmen.

Marcel Harinck: Heel kort, voorzitter. Wij kunnen ons goed vinden in de zorgen van de geagendeerde partijen, dus daar sluiten we ons bij aan.

De voorzitter: Dank u. En dan meneer Limmen.

Wouter Limmen: Dank u wel, voorzitter. Wij zien dat HRM-beleid bij de provincie enorm aan het professionaliseren is en wij vinden het kader een hele goede aanzet om meer tot beheer te komen. Wij denken echter wel, het gaat niet alleen om greep krijgen op de kosten en je daar blind op staren, maar er is meer over, waardoor de organisatie beter gaat functioneren. Dat is een heel ander verhaal, maar ik wijs er een beetje op dat je ook niet blind moet staren op steeds dat kostenbeheer. Wij volgen het met interesse en wij hopen dat dat leidt tot wat minder inhuur. Dank, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog andere fracties die het woord willen? Nee. Dan kijk ik naar meneer Bakker en aan u het woord.

Has Bakker: Dank u wel, voorzitter en dank voor de vragen. Misschien nog even terug en een aantal fracties refereerden daar ook al aan, waar kwam deze vraag en het verzoek aan Gedeputeerde Staten nu vandaan? De overschrijding van de personeelslasten die gemeld zijn en wat daarin met name opviel, was de inzet van extern personeel. Ik denk sowieso nooit iets wat je idealiter kiest als meest favoriete optie, maar wel helaas door een aantal redenen zo is. En om daar maar even kort over te zijn en dat cijfer is hoog, dat percentage is hoog en het is de ambitie en het doel van het college om dat naar beneden te brengen, absoluut. En daarom hebben we ook die brief aan u gestuurd en zult u daar ook steeds over terug zien komen, namelijk dat wij met een aantal belangrijke uitgangspunten de vaste formatie ook zo veel mogelijk echt met vast personeel bezetten en die ook houden en binden en boeien. En dat kan zijn met een vast contract, dat kan zijn met een tijdelijk contract. Daar is de inzet op en daar wordt ook actief op gestuurd. Daarnaast gaat het ook over de kosten, even an sich, de personeelskosten, we sturen op het onderscheiden van de geraamde kosten, personeelskosten sowieso en de inhuur kosten, ook een belangrijk component. Daar ziet u ook in de P&C producten, ziet u daar steeds een stapje verder. Ik kijk ook even naar de SGP, de fractievoorzitter is daar enthousiast pleitbezorger ook steeds van geweest. Laten we dat nou ook in de begroting goed opnemen, laten we dat in de jaarstukken goed opnemen. Daar ziet u nu het totaal van, maar de begroting die daar aankomt, ziet u dat ook per programma uitgesplitst, dan ziet u ook uitgesplitst personeelskosten, inhuurkosten et cetera en hoe dat in zijn totaliteit eruitziet. Dus dat zijn de elementen waarvan we zeggen, daar kunnen wij, daar sturen wij actief op als college, daar stuurt de directie actief op en daar kunt u ook als PS op het goede moment kennis van nemen, ook met de staat van de organisatie.

Dan het laatste spoor, dat is het ontwikkelen van die systematiek, die overheidssystematiek waarin we heel nadrukkelijk ervoor zorgen dat op het moment dat er taken et cetera groeien, die we ook daadwerkelijk landen bij overheid, dat die meegroeien en vice versa, als dat minder wordt, dat het ook minder wordt. Voorzitter, wij hopen en

verwachten hiermee een dalende trend. U heeft een aantal vragen. Is dit al helemaal met volle kracht in werking? Ja, dat is het. Maar zien we daar de resultaten nu al meteen van? Nog niet, die kan ik u nu op dit moment nog niet zeggen. Maar we hebben wel absoluut de verwachting dat zich dat in positieve zin zal ontwikkelen en dat wij met de zaken die ik u net noemde en daarbij noemde ik nog niet eens het inhuurkader, waarover specifiek deze brief ging, er dat voorheen nog niet was, heel nadrukkelijk daarop in de organisatie, op die inhuur, de inzet van inhuur wordt gestuurd. Dus wij verwachten en hopen op een dalende trend. Goed daarbij is, denk ik, wel te noemen dat we ook, dat dat versterkt wordt door de toenemende handhaving van de wet DBA om schijnzelfstandigheid te gaan voorkomen. En we zagen eerder een situatie en dat is helaas ook wat het is, heb ik volgens mij eerder ook met u gedeeld, dat we ook niet altijd lukten, dat werknemers hier ook in dienst kwamen. Dus mensen die wij graag in dienst zouden willen nemen, die zeggen, ik blijf op dit moment liever zelfstandig. We zien, denk ik, in de brede maatschappij, maar ook wij, dat daar echt een kentering is gekomen, sinds dit jaar. Ik heb ook hiervan goede hoop dat dat zich uit gaat betalen en dat dat te zien wordt in de cijfers.

Ik denk nog één element wat ik wel graag zou willen noemen, namelijk wat ... Waarom kies je er dan af en toe wel voor? Volgens mij maken we dat in de brief ook duidelijk, staat ook in de cao, dat gaat over ziek piek, maar ook over wat men dan sjiek noemt of specifiek. Kortom, er zijn nu eenmaal, soms in deze zeer krappe arbeidsmarkt, dat noem ik er ook bij, functies die wij niet goed vervuld krijgen, maar waarvan de ambities ook door u, ook door het college, ook door de maatschappij hoog zijn en we die specialisten echt nodig hebben, omdat de ambities vooropstaan binnen de door u gestelde kaders, dat moge duidelijk zijn. En we weten dat er incidenteel veel geld is of dat er veel geld wat er is, incidenteel is, ook van bijvoorbeeld het Rijk en daarbij hoort ook weer de beweging en ik vind het ook goed om daar u in mee te nemen, op het moment dat we voor deze incidentele gelden zouden zeggen, daar gaan we op vaste basis structureel mensen voor aannemen, betekent dat ook een andere mate van risico. Personeel dat wij binnen kunnen halen en binnen kunnen houden, goed personeel kan doorgroeien et cetera, doen we dat met liefde en dat gebeurt gelukkig ook veel en zijn wij, de heer Gillissen zei dat net mooi, ook ongelooflijk trots op de mensen die bij de provincie werken en hopen wij ook die vast in dienst te kunnen blijven nemen.

Dan was er nog een vraag, een aantal van u zei, kan je nou inzichtelijk maken wat dat nou zou betekenen? Een poging is gedaan in de beantwoording van technische vraag vier, voor welke functies en afdelingen. Links naast mij zei collega ook als je dat inderdaad zou doen, dan heb je bijvoorbeeld op mobiliteit ook echt een probleem. We zien dat er facetten zijn binnen het provinciaal beleid waar wij helaas nog best afhankelijk zijn van externe inhuurkrachten. Dus het antwoord naar de heer Nagtegaal, ja, dat is er en ja, wij doen er alles aan om dat zo veel als mogelijk naar beneden te brengen en we houden u daar zeer goed van op de hoogte en het inhuurkader en de specifieke acties daarop zijn wat ons betreft daartoe een sterke en stevige inzet.

De voorzitter: Dit leidt tot een vraag van de heer Gilissen, gaat uw gang.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, dank aan de gedeputeerde voor de beantwoording. Wat ik in zijn betoog mis en wat voor de VVD wel belangrijk is, is natuurlijk de vraag, komt er een norm? De gedeputeerde heeft dat niet gezegd. Dus ik ga er dan maar van uit dat dat ook niet in het instrumenten doosje zit van het college. Maar is het niet verstandig om in ieder geval duidelijk te maken wat ... En ik hoorde de gedeputeerde ook zeggen, we verwachten een dalende trend. Ik ben inderdaad ... Ik hoop dat ook, laat ik het zo zeggen, maar wat doen we nou als volgende? En is het toch niet verstandig om ook als signaal af te geven, dat we wel met een interne provinciale loon gaan werken?

De voorzitter: Dat zijn meerdere vragen in één interruptie. Maar meneer Bakker.

Has Bakker: Voorzitter, ook uit de brief hoopte ik in ieder geval dat de conclusie inderdaad duidelijk was dat het college in goede samenspraak met de directie de conclusie heeft getrokken dat het stellen van die norm daarmee niet dit opeens dichterbij zou halen. Het stelt een norm, maar waar leggen we die norm? En in de motie wordt ook gesproken over de Roemernorm, we weten ook dat hij er is en dat hij aan de andere kant het Rijk ook ongelooflijk veel moeite heeft om daarbij in de buurt te komen. Wat ons betreft gaat het erom, dat we die trend neerzetten, dat je kijkt wat is nou ongeveer het gemiddelde in Nederland? U zegt, wij zitten hoog, die cijfers heb ik ook gezien. Je moet toe bewegen naar een vergelijkbare situatie zoals die bijvoorbeeld is met andere provincies, met andere gemeenten, daar zou ik graag naartoe willen bewegen. Dus dat is de inzet van het college. En daar een norm of een normatieve grens instellen, vinden wij op dit moment niet het antwoord. Ik zou ook zeggen, laten we eerst ook even kijken, hoe dit werkt en hoe zich dit ontwikkelt, dat lukt niet binnen een paar maanden. Komt daar ook nog bij, dat we ook weten dat we bijvoorbeeld met het UPLG en de inzet in alle maatregelenpakketten et cetera, er ook het nu eenmaal zo kan zijn dat we situaties hebben waarin wij snel tijdelijk personeel nodig zullen hebben. Dus dat daar ook pieken in kunnen zijn.

Dus ook de wedervraag aan de VVD, hoe zou dat eruit moeten zien en hoe zouden we daar ... Hoe zouden we dat in samenspraak met het sturen op de ambities, die belangrijk zijn van de coalitie daar een goed antwoord op zijn?

De voorzitter: Volgens mij heeft de heer Gilissen een vervolgvraag.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, ik had eigenlijk wel gehoopt op deze vraag, want de gedeputeerde geeft zelf ook al aan, als je ons vergelijkt in de Randstad met een vergelijkbare arbeidsmarkt als Flevoland, Noord-Holland en Zuid-Holland, dan zie je dat de provincie Utrecht aanzienlijk hoger scoort als het gaat om externe inhuur dan die andere provincies. Het zou wat ons betreft al een lief ding waard zijn, ik snap de overweging van het college om niet te zeggen, we gaan een norm introduceren, want dat kan inderdaad ook misschien wel niet gaan werken.

De voorzitter: Stelt u uw vraag en geen hele betogen of inleiding.

Dimitri Gilissen: Nee, voorzitter, ik kom tot een punt. En ik ben vandaag extra kort, geïnspireerd door de mand van de heer Van Schie. Ons streven zou zijn en misschien moeten we dat ook maar vastleggen als Provinciale Staten, dat we zorgen dat we binnen twee, drie jaar on par zijn met die andere Randstadprovincies als het gaat om de inhuur. Dat betekent van meer dan twintig terug naar gemiddeld vijftien.

De voorzitter: Meneer Bakker.

Has Bakker: Voorzitter, dank. Daar zitten ook die andere provincies niet. Dus het blijft lastig om te zeggen, waar stuur je dan op? En is dat dan het goede? Ik denk en ik hoop, wij hebben de motie en de zorgen die daarover breed werden gedeeld met stuur op personeelskosten en stuur op inhuur, hebben we zeer getrouw opgevolgd. Ik verwacht absoluut dat we daar de effecten van gaan zien. Tegelijkertijd is er ook een aantal situaties die ik u net in mijn beantwoording ook geschetst heb, die de andere kant van de medaille zijn. En het stellen van een norm of een grens daarin is, wat college betreft, nu in ieder geval niet het goede antwoord. Laten wij eerst eens even goed werk maken van hetgeen wij u, het brede pakket dat wij u hier hebben neergelegd.

De voorzitter: De derde en laatste korte interruptie van de heer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Ik doe het heel kort, voorzitter. Want ik merk dat er wel discussie is over het woordje norm. Maar als we nou een streefgetal opnemen, is dat voor het college bespreekbaar? In lijn met ongeveer de benchmarks zoals u net noemde.

De voorzitter: Meneer Bakker.

Has Bakker: Voorzitter, ik verwijs echt heel graag naar de begroting. Daar staan de doelen in, die wij willen bereiken. Daar ziet u heel nadrukkelijk de personeelslasten in staan en daar ziet u ook heel nadrukkelijk instaan welk deel daar geprognosticeerd inhuur van is. Daar koersen we op en we koersen daarin op de onderscheiding daarvan of in ieder geval zorgen dat dat het is. Dat moet het kader zijn en voorts gaan wij via dit pakket sturen op het naar beneden brengen van dat percentage. Dat is wat ons betreft de inzet en daar zouden we graag even wat tijd voor krijgen. Dat is niet binnen een paar maanden gebeurd.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even rond of alle vragen beantwoord zijn. Volgens mij is dat het geval. Dan sluit de eerste termijn. Dan kijk ik ook meteen rond of er nog behoefte is aan een tweede termijn. Daar is geen behoefte aan. Dan ronden we daarmee dit agendapunt af en gaan we naar het ... Meneer Gilissen.

Dimitri Gilissen: Voorzitter, toch kort - We denken als VVD-fractie dat het goed zou zijn om hier toch misschien ook als Provinciale Staten een uitspraak over te doen. We zien de inspanningen van het college. Maar misschien goed om ook in de richting van het debatje, wat ik net met de gedeputeerde had, daar een vervolgstap in te zetten. Dus we overwegen op dat punt een motie, we moeten even kijken naar een goede gelegenheid om dat te doen.

De voorzitter: Dank. Ik geef u ook mee dat dit een agendering is, dus dat de motie alsnog geagendeerd zou moeten worden voor een volgende bespreking. Helemaal prima. Dan ronden we echt dat agendapunt af.

18. SB Stand van het mkb

De voorzitter: En gaan we naar het laatste agendapunt, de Statenbrief stand van het mkb, geagendeerd door de ChristenUnie, D66, GroenLinks, SGP en de Partij voor de Dieren. En dan zal ik in die volgorde deze fracties het woord geven, te beginnen bij mevrouw Kennedy. Gaat uw gang.

Simone Kennedy-Doornbos: Dank u wel, voorzitter. Het gaat vooral over de bijlage. En die bijlage gaat over de circulaire economie in de provincie Utrecht en bij de conclusie in die bijlage staat, de circulaire economie zowel in termen van prioritaire bedrijvigheid als in termen van circulaire bedrijvigheid, maakt een relatief klein onderdeel uit van de Utrechtse economie. Haar belang lijkt in omvang en groei bovendien eerder af dan toe te nemen. Dus onze vraag is eigenlijk, wat betekent dat? Waarom is er zo weinig circulaire bedrijvigheid, terwijl dat wel onze ambitie is in de provincie? Of wordt dat misschien niet gevangen in de SRI-codes, waarop dit onderzoek is gebaseerd en die ook in afwijking zijn van een eerdere rapportage? Wat kunnen we daaraan doen? In hoeverre is dat nadelig voor het milieu dat er zo weinig circulaire bedrijvigheid is in de provincie en wat zouden we er met elkaar ook aan moeten doen? Zijn de stappen die we nu hebben gezet, zijn die goed of bereiken die te weinig resultaat? Ik zou dat graag willen peilen bij zowel de andere fracties als de gedeputeerde.

De voorzitter: Dank u wel. Als volgende staat D66, meneer Harinck. Gaat uw gang.

Marcel Harinck: Dank, voorzitter. Eigenlijk niet zoveel toe te voegen aan de bijdrage van mevrouw Kennedy. Ik zou nog wel een koppeling willen maken tussen wat we eerder en mijn collega Manders destijds hebben behandeld over de ROM. Dit is natuurlijk wel een onderwerp wat wij belangrijk vinden dat daar in het vervolg landt in 2026, zoals we hebben besproken, maar ik ben benieuwd wat de gedeputeerde van deze trend ook ziet hier. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Dan GroenLinks, mevrouw Matser.

Julia Matser: Dank u wel. Ook wij kunnen ons aansluiten bij de vorige agendeerders. Misschien nog goed om te noteren dat het de eerste keer is dat we zo'n mkb brief krijgen en volgens mij is dat heel interessant, goed om die ontwikkelingen te zien, goed om aandacht te hebben voor het mkb, want daar werken veel mensen en het mkb moet ook aan de slag met de klimaat en de circulaire transitie. Maar er is inderdaad echt meer beweging nodig op de circulaire transitie en ook al worden we daar in Q4 meer over geïnformeerd, toch goed om nu al te signaleren dat dat momenteel eigenlijk nog niet bevredigend is. En ik sluit me dus graag aan bij de vragen van mevrouw Kennedy. Wel nog een positief punt dat ik graag zou benoemen, is het werk van de zorgketenregisseurs en het meest tot de verbeelding spreken, vond ik dat dat ongebruikte medicijnen mogelijk verder worden hergebruikt. Volgens mij zijn dat fantastische initiatieven, waarvan we heel veel meer nodig hebben. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de SGP, meneer Van der Linden.

Jan-Hendrik van der Linden: Dank u wel, voorzitter. Ik kan aansluiten bij de woorden van ChristenUnie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. En Partij voor de Dieren is niet in de zaal, ook niet digitaal aanwezig. Dan zijn de agenderende fracties aan het woord geweest. Zijn er nog fracties die niet hebben geagendeerd, die ook nog het woord willen voeren? Ja. Ik zag eerst mevrouw Hoek. Gaat uw gang.

Mieke Hoek: Dank u, voorzitter. Ik heb eigenlijk een vraag van, ik hoor toch wel om me heen dat het soms heel moeilijk is om, als een nieuw bedrijf zich ergens wil vestigen, om een vergunning rond te krijgen. Nou heb je dus gemeentelijke regels en provinciale regels en hoe verhoudt zich dat tot elkaar? En hoe kan dat vereenvoudigd worden, zodat dat je trechtert naar één punt, zodat het voor een startende ondernemer eenvoudiger is om iets op te starten? Er komt een pandje vrij en dan wil hij of zij daar iets beginnen en dan loopt hij of zij alleen maar tegen gigantische regelgeving en et cetera aan, waardoor het dan soms niet lukt. En dan ook nog eens een keer bijvoorbeeld financiering. Hoe kan dat vereenvoudigd worden? Dank u wel.

De voorzitter: Ik zag nog ... Maar ik weet niet meer van wie, meneer Janssen. Gaat uw gang.

Vincent Janssen: In twintig seconden? Een vraag. Een belangrijke groep mkb-ondernemers bestaat uit winkeliers, daar hebben we vaker in deze provinciezaal over gesproken. Ik zag een vastgoedrapport waarin een aantal signalen stonden, met name over de wat kleinere gemeenten dat daar veel leegstand is. Hoe is de provinciale inspanning ten aanzien van de detailhandel op dit moment? Daar zou ik van de gedeputeerde nog wat meer over willen horen.

De voorzitter: Perfecte timing. Dank u wel. En meneer Boerland, gaat uw gang.

Bert Boerland: Dank u wel, meneer de voorzitter. Gewoon een stelling, als circulaire bedrijvigheid niet economisch rendabel is, dan zul je ook geen enkele ondernemer vinden die circulair wil gaan werken. In het bedrijfsleven gaat het echt om efficiency en om winstgevendheid. En als circulair of als een circulaire economie inderdaad zal leiden tot

duurdere producten, wat voor effect heeft dat dan voor mensen die leven op het minimumniveau? Dat was het, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel.

Marcel Harinck: Voorzitter -

De voorzitter: Een ogenblik, we zijn even aan het tellen, want er verlaat weer een fractie de zaal. Maar het gaat goed. Meneer Harinck, had u een interruptie?

Marcel Harinck: Zeker.

De voorzitter: Gaat uw gang.

Marcel Harinck: De BBB doet hier een soort van anti-circulariteit statements. Interessant. Kijk, het is natuurlijk een feit dat die ketens super weerbarstig zijn om op te zetten. Is de BBB überhaupt tegen circulariteit? Of hoe moet ik dat zien?

De voorzitter: Meneer Boerland.

Bert Boerland: Nee, we zijn niet tegen circulaire bedrijvigheid of tegen het begrip circulair. Alleen hier staat op een gegeven ogenblik, er wordt hier geklaagd van, ik bedoel van, we doen alles om een circulaire economie op gang te brengen, maar het wil niet lukken. Als het niet bedrijfseconomisch uit kan, dan is het een beetje lastig, dan zul je dan echt moeten kijken zo van, waar kunnen we inderdaad gewoon die circulaire economie inzetten? Ik bedoel, waar levert dat extra nut op? Ik bedoel van, als je nu een huis sloopt, vroeger het ging om een grote stukken en dan werd het gewoon ergens gedumpt en nu dan is het is bijna een chirurgische operatie. Ik bedoel van, om dat bijna een steentje voor steentje inderdaad gewoon wordt losgewrikt en dat allerlei dingen worden verdeeld. Als op een gegeven ogenblik, als het uit kan in het bouwproject, dan moeten we dat maar doen, maar ik vond het gewoon wel grappig om te zien, zo van er wordt hier geklaagd die circulaire bedrijvigheid neemt maar niet toe. Misschien is dat gewoon een reden, dat het gewoon niet bedrijfseconomisch uit kan. En inderdaad ...

De voorzitter: Helder. Uw antwoord is kort. U krijgt een vervolgvraag.

Marcel Harinck: De vraag is dan wat we daaraan doen. Ik denk dat het antwoord waar een paar mensen hier naar zoeken is, laten we zorgen dat ketens verstevigen. En mijn vraag aan u is, niet uw voorzitter, maar aan de BBB, hoe staat de BBB daarin en is de BBB dan ... Het klinkt bijna alsof u van mening, niet uw voorzitter, of dat BBB van mening is, dat we zeggen, laat maar met die circulariteit of denkt u, laten we in investeren op die ketens?

De voorzitter: Ogenblikje, meneer Boerland. Het voelt een beetje als een herhaling, dus ik wil u vragen, meneer Boerland, hou het kort.

Bert Boerland: Ik hou het gewoon op boeren nuchter verstand.

De voorzitter: Dat was superkort. Ik zie de heer Limmen voor een inbreng?

Wouter Limmen: Voor een inbreng.

De voorzitter: Gaat uw gang.

Wouter Limmen: Kort. Wij erkennen dat gewoon de provincie een beperkte invloed heeft op, zeker op het niveau van detailhandel en mkb. Wij sluiten ons verder heel erg aan met wat D66 zegt, waar wij een kanaal zien, dat is in de eigen inkoop en in het functioneren of de aandacht die EBU en ROM kunnen geven aan deze groepen.

De voorzitter: Dank u wel. Hebben alle fracties die het woord willen voeren het woord gevoerd? Ik zie geen handen. Dan kijk ik naar meneer Van Schie voor de beantwoording. Gaat uw gang.

André van Schie: Voorzitter, dank en dank ook voor de inbreng van de commissie. Het is een interessant thema natuurlijk, waar we de komende jaren nog veel aandacht aan zullen besteden. En vandaar ook deze brief nu om met u ook een startpositie te bepalen van, van hieruit willen we eigenlijk dat onze beleidsinspanningen effectiever zijn op het gebied van circulariteit en tegelijkertijd ook het bedrijfsleven natuurlijk de ruimte willen geven om zelf ook tot inzichten te komen. Dus daar helpen we waar we kunnen, dat hebben we in de brief ook aangegeven. En dat zit

natuurlijk op meerdere aspecten, het zit hem enerzijds op regelgeving, mevrouw Hoek zei daar al iets over, waar we kunnen, stimuleren we dat. Bedrijven natuurlijk ook investeren en waar we instrumenten hebben, zoals de ROM en de OMU, doen we dat ook zelf. We hebben natuurlijk subsidieprogramma's die goed bereikt en gevonden worden, waardoor we ook die trend kunnen beïnvloeden, maar het moet voor ... En sommigen van u hebben natuurlijk ook al aangegeven, voor een groot deel natuurlijk wel in de samenleving zelf ook gebeuren. En wanneer is een bedrijf nou circulair? Er werd iets gezegd over wanneer er codes wel of niet zijn, daar hebben we ... Daarom doen we juist deze nulmeting om ook te kunnen zeggen, hier beginnen we nu mee met de middellange termijn strategie, zoals de heer Bakker natuurlijk vanuit circulair ook heeft beschreven, kunnen we dan vervolgens aan de gang om de samenleving te circulariseren. Want dat is wat we aan het doen zijn, natuurlijk meer bewustzijn van het gebruik van grondstoffen, dat verminderen en uiteindelijk in 2050 streven naar een samenleving die compleet circulair is en geen beroep doet op grondstoffen die de aarde uitputten. Dus we komen toch van de randvoorwaarden, onderstrepen de noodzaak, werken daar op allerlei manieren aan mee en daar bent u voor een deel ook als Staten aan zet, als we inderdaad weer komen met de ROM en de OMU voor investeringen, om dat ook te ondersteunen. Ruimtebeslag heb ik u nu nog niet veel over gehoord, maar dat is natuurlijk ook echt wel binnen de ruimtelijke agenda een belangrijk punt erbij.

De VVD vroeg nog naar het retailbeleid. We hebben natuurlijk de binnensteden en de gemeentes ondersteund in coronatijd. Ik had niet begrepen dat dat nu nog een grote vraag is vanuit gemeente. Als de VVD signaleert dat daar toch een probleem is, dan moeten we daarover in gesprek met gemeenten, denk ik.

De voorzitter: Dat leidt tot een vraag. Gaat uw gang, meneer Janssen.

Vincent Janssen: Ik lees in het rapport van 'kustveld weekveld' of zoiets, dat vastgoedmonitor, daar zit een hele duidelijke hint in, dat met name in de wat kleinere gemeenten er overaanbod is. En we hebben dat natuurlijk, we hebben weinig regulerende instrumenten, maar we hebben dat door zachte instrumenten ondersteuning, een beetje proberen te steunen in coronatijd. En mijn vraag was, is het zinvol om daar nog een vervolg aan te geven of ziet het college dat niet zo?

De voorzitter: Meneer Van Schie.

André van Schie: Zoals gezegd, we hebben nog geen noodkreet gekregen, maar ik spreek regelmatig met de wethouders economie. Ik zal het net even ophalen om te kijken of er nu nog aanleiding is om daar ook samen aan te werken. Dus voorzitter, in een notendop, we herkennen en erkennen de urgentie en delen de zorgen van de commissie dat we achterblijven bij die ambities en dat is juist de reden om daar ook bovenop te zitten. En tegelijkertijd weten we ook dat natuurlijk een groot deel van onze economie niet gericht is op het gebruik van grondstoffen. Dat Utrecht daar ook relatief oververtegenwoordigd is in die sectoren van dienstverlening, R&D, RSH, die daarin achterblijven. Maar waar we kunnen, doen we dat dus wel, de ketenregisseurs, ook voor de gezondheid, zoals de commissie ook aanhaalt, voorzitter. En die inspanningen blijven we doen en we gaan met u die inspanningen ook monitoren en als er goede suggesties zijn, ook vanuit uw commissie, nemen we die graag mee, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kennedy heeft nog een vraag. Gaat uw gang.

Simone Kennedy-Doornbos: Dus de belabberde resultaten zijn eigenlijk een soort nulmeting en vanaf dit moment, wanneer het onderzoek zich herhaalt, zouden we elke keer betere resultaten moeten zien. Betekent dat wel dat u het eens bent met de manier waarop nu inderdaad circulaire bedrijven gemeten worden? Het is heel kwantitatief op basis van codes en aantallen bedrijven. Is dat de beste manier om dit te meten?

De voorzitter: Meneer Van Schie.

André van Schie: Voorzitter, dit is op dit moment eigenlijk het enige wat we kunnen. En natuurlijk hebben we ook onze voelsprietten in de samenleving met de mensen die bij de bedrijven lopen, daar hebben we een heel netwerk van circularisering opgezet, waar we ook van hopen dat dat weer een vliegwieltje is voor ondernemers om elkaar ook te inspireren en te versterken in die ambitie en dat zien we ook gebeuren. Maar dit is even wat we hebben en natuurlijk blijven we dat ook kritisch volgen. En als er andere indicaties zijn, dan doen we dat natuurlijk ook, maar ... Ook qua verwachtingsmanagement, ja, het is een nulmeting en vanaf nu wordt alles natuurlijk beter, maar onze beleidsinstrumenten zijn natuurlijk niet gigantisch. Dus de marktomstandigheden zullen ook heel sturend zijn in de resultaten daarin en waar we kunnen duwen en trekken we en inspireren we en verbinden we, stimuleren we, investeren we, onderzoeken we, maar uiteindelijk is het de samenleving die toch het meeste moet doen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn alle vragen gesteld aan het college. Dan sluit de eerste termijn en kijk ik rond of er nog behoefte is aan een tweede termijn. Dat is voor de tweede termijn, mevrouw Kennedy? Ja. Gaat uw gang.

Simone Kennedy-Doornbos: Dit is dan dus een vraag aan de andere fracties. Als wij nu via deze nulmeting circulaire bedrijvigheid afmeten aan deze codes, dan betekent dat wellicht ook dat we alleen maar gaan beoordelen of toename van circulaire bedrijvigheid is geslaagd op basis van dit soort bedrijven, terwijl er dus allerlei ontwikkelingen op dit moment plaatsvinden en dat circulariteit veel breder is dan alleen bedrijvigheid die in deze codes gevangen kan worden. En als wij nu gaan sturen uitsluitend op bedrijven met deze codes, missen we dan niet heel veel mogelijkheden, sluiten we dan ook niet heel veel bedrijven uit bij bedrijventerreinen, waarbij gestuurd gaat worden op meer circulaire bedrijvigheid? Dus ik zou graag daarop jullie reactie nog willen horen, want als wij daarmee dus een heleboel circulaire bedrijvigheid gaan missen, dan moeten we misschien op andere KPI's of andere cijfers ook gaan sturen om de circulaire bedrijvigheid te stimuleren.

De voorzitter: De heer Harinck wil daar in ieder geval op reageren. Gaat uw gang.

Marcel Harinck: Dank, voorzitter. Ik snap de zorg van mevrouw Kennedy goed. Ik heb alleen niet een pasklare alternatieve oplossing of alternatieve codering voor de hand, maar ik denk daar graag met haar erover na.

De voorzitter: Dank u wel. Meneer Breur, heel bescheiden handje, gaat uw gang.

Jan Breur: Dank u, voorzitter, ook een heel bescheiden inbreng. Ik kan me aansluiten bij het antwoord dat de heer Harinck had op de vraag van mevrouw Doornbos.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Janssen had ook een hand. Gaat uw gang.

Vincent Janssen: Eens.

De voorzitter: Prima. Kort en krachtig. Nog andere fracties die in tweede termijn nog iets willen zeggen? Dan de heer Van der Linden toch nog. Gaat uw gang.

Jan-Hendrik van der Linden: Dank u wel, voorzitter. Het kan heel kort. Wij zijn het ook mee eens en trekken daarin graag samen op.

De voorzitter: Prima, dan mevrouw Kennedy-Doornbos weet nu wie te vinden voor vervolgstappen.

19. Sluiting

De voorzitter: Dan ronden we hiermee dit agendapunt af en is daarmee de vergadering bijna afgesloten. Voordat ik de vergadering sluit, wil ik nog even vooruitblikken naar de volgende commissievergadering, die is op 15 oktober, die is met twee weken vervroegd in verband met de landelijke verkiezingen op 29 oktober. De integrale bespreking van de begroting zal wel plaatsvinden op 29 oktober in de middag, maar wat ik u ook mee wil geven, is op 15 oktober staan er al negen stukken ter bespreking op de agenda. Dat houdt in dat als u nog wat wil agenderen de kans aanwezig is dat dat niet gaat lukken en dan doorgeschoven gaat worden. Maar dat is aan u, houdt de rekening mee en daarmee sluit ik wel deze vergadering en wens ik u een hele fijne avond.